

SODELOVANJE MED BOLNICAMA

Gotovo so gostje z ingolstadtke klinike s svojim obiskom in podpisom listine o sodelovanju s Splošno bolnišnico Murska Sobota pomurski bolnišnici in zdravnikom odprli vrata v Evropo ter ponudili možnost strokovnega izpopolnjevanja. Od nje pa je odvisno, kako uspešno in hitro bo znala to izrabiti za strokovni vzpon in ugled v slovenskem in širšem zdravstvenem prostoru.

Soboško bolnišnico so obiskali Michael Herler, direktor klinične bolnišnice v Ingolstadt, profesor dr. Carl Michael Büsing, vodja patološkega inštituta ter direktor zdravnikov, profesor dr. Wolfgang Duspiva, direktor travmatološko-ortopedske klinike, in Helga Huber, glavna sestra.

V ponedeljek so torej slavnostno podpisali listino o so-

delovanju in prva na potezi je soboška bolnišnica. Izbrati mora zdravnike, ki bodo šli na strokovno izpopolnjevanje in delo na nemško kliniko. Prav tako bodo v našo bolnišnico prišli zdravniki od tam.

Dogovor tako utrjuje sodelovanje med prijateljskima mestoma.

mh

VESTNIK

Murska Sobota, 23. novembra 1989 • Leto XLI • Št. 46 • Cena 20.000 din

VREME

Ob koncu tedna bo oblačno z meglami, temperature bodo nekoliko višje. Možne so padavine.

1. DECEMBER

Svetovni dan aidsa

V človeški nemoči obvladati aids (ali sido), svetovna zdravstvena organizacija opominja človeka, da obvlada in zavaruje sebe. Na letošnji svetovni dan aidsa, 1. decembra, kliče mladim, ki so najštevilnejši bolniki kuge dvajsetega stoletja.

Dejstvo je, da število obolelih stalno narašča, da jih je največ v Združenih državah Amerike, Braziliji, Franciji, Ugandi, Tanzaniji, Zvezni republiki Nemčiji, Sovjetski Zvezi in tudi v Jugoslaviji.

Vsa leta do oktobra je pri nas zbolelo 94 oseb in jih 50 že umrlo. V Sloveniji je (bilo) osem bolnikov, v Pomurju pa niso registrirali še nobenega. Od skupnega števila obolelih je bilo 74 odstotkov bolnikov mlajših od 45 let, najpogostejše žrtve bolezni pa so narkomani.

In za obolelega še vedno ni nobenega upanja.

mh

Čeprav »vlečeta vsak na svojo stran«, je rezultat dober — razžagani hlodi. Simbolika je morda nekoliko posiljena, vendar smo jo — skladno z vremenskimi razmerami in letnim časom — ustrezno izkoristili za napoved aktualne teme:

OSTANIMO PRIJATELJI.

Tudi tokrat je tema na 5. strani.

Dr. Dragan Veselinov v slovenski Vojvodini

Iz ponudbe Markovičevi vladi

Eden voditnih teoretikov na polju jugoslovanske agrarne misli, dr. Dragan Veselinov, profesor na beograjski fakulteti političnih ved, je sredi munilega tedna med srečanjem z vrhom sozda ABC Pomurja in cvetom pomur-

ske politike ter na javni tribuni pojasnil svoj pogled na zdajšnjost in prihodnost Jugoslavije. Še vedno izjemno radikalnega in provokativnega misleca je v okviru rednega izobraževalnega programa partije povabilo k nastopu na javnem prizorišču Medobčinsko študijsko središče pri CK ZKS za Pomurje.

Tako v sozgodovski »stekleni palači« kot v dobro napolnjeni skupščinski dvorani je dr. Veselinov z njemu lastno ostrino in svežino posredoval več elementov iz scenarija za dolgoročno razvojno politiko jugoslovanskega agrara, ki ga je pred časom ponudil Markovičevi vladi. Ker bomo obširnejši pogovor z njim objavili v praznični številki našega časnika, tokrat le nekaj udarnih presoj.

Potrebovali bi 150 tisoč kmečkih gospodarstev s po najmanj 50 hektarji obdelovalnih površin in usmeritvijo na šest pridelkov: pšenica, krompir, sončnice, mleko, meso in tobak. Potrebovali bi kakšne milijarde dolarjev letnega državnega agrarnega proračuna, če naj pride do prenovljene in učinkovite kmetijske politike, ki bi Jugoslavijo z leti pripeljala v Evropsko gospodarsko skupnost. Potrebovali bi bistveno večano kupno moč prebivalstva, drugačno vladno posojilno politiko, nov sistem spodbud in subvencij ter reprivatizacijo kmetijskih zemljišč. Zlasti slednje je avtor študij Agrarno pitanje v Jugoslaviji in Sumrak seljaštva brezobzirno razčlenil s poudarki o tem, kako prisiliti na oblast in

doseči prerazporeditev politične moči in vpliva ter kako je mogoče vzpostaviti alianso/koalicijo kmetov s posebnim slojem zasebnikov.

Saj to je vendar priedoaje ali zagovor rušilno-graditeljske razvojne opcije kmetijstva na Balkanu, smo pomislili, ki vsaj za zdaj nima možnosti, da bi mogla prodreti. Toda čas daje dr. Draganu Veselinovu vse bolj prav. Gotovo tiči v tem poduk tudi za našo pokrajino, ki naj bi bila — kot so se ob tej priložnosti izrazili predstavniki tukajšnjega kmetijskega lobija — če že ne žitnica Slovenije, pa vsaj slovenska Vojvodina v malem. Tukaj do prevratnih dogodkov ali procesov v kmetijstvu pač še ne more priti.

Branko Žunec

Laže podiramo zgrajeno kot gradimo novo!

Vsi prav dobro vemo, da je lažje govoriti o delu in druge počevati, kaj in kako naj delajo, kot pa delati. Pa ne karkoli, pač pa to, kar je koristno tako za posameznika, kolektive kot tudi za vso družbeno skupnost. Še posebej škodljivo pa je, če to počno vodilni ljudje in vodstva, ki bi morali biti za zgled vsem, ki bi morali z uspešnim in odgovornim izpolnjevanjem zaupanih pooblastil in nalog spodbujati vse druge k produktivnemu delu in jim pri tem tudi pomagati. Žal marsikdaj ugotavljamo, da v praksi namenja-jo veliko več časa in energije za govorjenje, kaj bi in kako bi (drugi) morali delati, medtem ko sami delajo slabo, ali pa še to ne, in tako dajejo le slab zgled. Lažje se je pripraviti in vsiljevati svoja stališča ter interese kot pa upoštevati argumente drugih in v dogovarjanju iskati najboljše rešitve za vse. Žal imamo že dolgo opraviti prav s takšno prakso. Lažje je podirati zgrajeno kot pa graditi novo!

Kriza je res splošna. Vse je nekako proti. Celo ljudje, ki so bili včeraj vneti graditelji, postajajo rušitelji. Včeraj enotni se ločujejo, včeraj neenotni, razdruženi, se združujejo. Kot da je postala nemoč nad nami oblast. Zato se lahko le vprašam, ali lahko danes pri nas razvijemo takšno gibanje, ki ne bi imelo na zunaj oznake nacionalnega zapiranja, znotraj pa samo novo obliko boja za prerazporeditev oblasti? Ali smo sposobni nastaviti in razviti nov povezovalni vrednostni sistem, ki bo temeljil na osnovnih človekovih vrednotah, ki ne bo usmerjen proti nobenemu, razen proti lastnemu neznanju in nesposobnosti? To naj bi bilo tudi vodilo in merilo za osebnostno in skupno delovanje. Obremenjeni s preteklostjo bomo težko našli najboljši izhod za prihodnost.

Želimo pa si deželo, kjer bo vladal red ter bosta siromaštvo in prostostu sramota. Kajti v deželi, kjer vlada nered, sta bogastvo in ugled sramota. Zato v tem primeru velja pogum le v dejanjih in obilo previdnosti v izrečenih besedah. Če pojmi niso točni, potem besede ne ustrezajo, se dejanja ne uresničujejo. Če pa se dejanja ne uresničujejo, potem morala ne uspeva in kaznujejo se nepravilnosti. Če pa kazni ne zadevajo pravih, potem ljudstvo ne ve, kam naj človek položi roke in noge.

Nam pa se vedno nekam mudi, čeprav smo časovno mnogo okornejši in počasnejši kot drugi. Preveč smo zavzeti z manj pomembnim, preveč je v nas na eni strani formalizma, na drugi pa tudi razgrajevalne sile, ki je deloma sicer razumljiva po tako dolgem obdobju malo učinkovite graditve. Toda vse to ne pomeni, da je naše krizno obdobje kronično in da si vsi skupaj ne vzamemo časa za okrevanje. Vem, da bodo naivneži, ki jih ne manjka, rekli, da je prav to potrebno, da bi se lahko potrebne zadeve pripravile in razvile, ker je kriza tako huda, da zahteva izjemna sredstva. Toda najprej bomo morali vsak zase pogledati resnici v oči, saj smo z mnogimi našimi (svojimi) negativnimi lastnostmi sami do neke mere ovira na poti uspešnejšega razvoja. Da naštem le nekatere: majhnost, skromnost, ki je ne znamo ovrednotiti, vse močnejša malomeščanska porabniška miselnost, notranja razdvojenost in razcepljenost, pomanjkanje skupnega snovanja, žal pa tudi pridobljene »balkanske navade«, kot so na primer delovna odvada, nedisciplina, nered, neodgovornost, dvojna morala in širjenje parazitizma vseh vrst. Torej, kakorkoli sivari obračamo, je moralna kriza, ki je vzrok omenjenih slabosti. Potrudimo se, da čimprej izginejo iz družbene prakse!

Milan JERŠE

IZ TOVARNE SLADKORJA V ORMOŽU

Letos 45 tisoč ton sladkorja

Predvsem lepemu vremenu v oktobru in prvih dneh novembra je pripisati, da je pridelek sladkorne pese letos pravočasno pospravljen. S pravilom pridelovalci tokrat niso imeli težav, stroji so delali nemoteno, le tu in tam se je zatikalo pri prevzemu, saj z nekaterih odlagalšč niso uspevali sprosti odvažati prevzete pese. Slovenski in hrvaški pridelovalci, ki pridelujejo sladkorno peso za potrebe tovarne v Ormožu, so spomladi s to poljščino zasejali 5.500 hektarjev njivskih površin, z njih pa so to jesen pobrali 270.000 ton pridelka. Z njim so zadovoljni, saj so v povprečju pridelali okrog 50 ton sladkorne pese na hektar, mnogi pridelovalci pa so dosegli tudi rekordnih 70 in več ton. Nekoliko slabša je bila digestija, saj so pridelovalci, ki so peso pobrali že v oktobru, komaj presegli vsebnost sladkorja 14 odstotkov, kljub vsemu pa v tovarni sladkorja pravi-jo, da je bila sladkorna pesa letos dohodkovno izredno zanimiva poljščina. Drugačnega mnenja pa so pridelovalci, ki trdijo, da se v tovarni niso držali dogovorov in pri izplačilu niso upoštevali mesečne inflacije. Slovenska kmečka zveza zahteva zato proračun, sicer bo prihodnje leto organizirala bojkot setve sladkorne pese.

Tudi predelava sladkorne pese v Ormožu se je že prevesila v drugo polovico, zadnje količine sladkorja pa naj bi prišle iz te tovarne v prvih dneh januarja. Tehnološke zmogljivosti ormoške tovarne znašajo 300.000 ton, letos pa bodo v tej tovarni predelali 320.000 ton sladkorne pese in bodo tako zmogljivosti več kot zasedene. Za potrebe ormoške tovarne namreč pridelujejo peso tudi madžarski pridelovalci in ti bodo letos v Ormož poslali okrog 90.000 ton pridelka. V ormoški tovarni napovedujejo, da bodo letos pridelali 45.000 ton sladkorja, okrog 12.000 ton pesnih rezancev in melase ter več kot 18.000 ton saturacijskega mulja. V tovarni pa so že začeli sklepiti tudi pogodbe za pridelavo sladkorne pese v prihodnjem letu.

L. Kovač

125 let

Pivovarna Union

ob svojem jubileju nagraduje
125 zvestih naročnikov
VESTNIKA

Ne prezrite zadnje strani!

Ena največjih nesreč doslej

Prejšnji petek popoldne je v premogovniku Aleksinac v Srbiji na rudniškem oknu v globini 650 metrov nenadoma izbruhnil požar, ki je onemogočil devetdesetimi rudarjem prve izmene izhod iz jame. Stevilnim reševalcem zaradi dima in vročine ter delno zasutega rova ni uspelo prebiti se do rudarjev. V ponedeljek je v rudniških rovih prišlo tudi do eksplozije. Do požara je prišlo zaradi povsem enostavnega posega, ki so ga opravili že nešteto krat in to na inštalacijah pri transportnih napravah v transportnem hodniku rudnika. Premogovniku v Aleksincu so pomagali iz vse države, prav tako pa so zagotovili pomoč — tudi iz naše republike — svojcem žrtev nesreče. Največja podobna nesreča na teritoriju Jugoslavije je bila po prvi svetovni vojni v istrskem rudniku Raša — preko 300 mrtvih, leta 1936 v Kaknja — 137, 1965 spet Kakanj — 127 mrtvih, sledi Podlabin leta 1948 z 92 mrtvimi.

Predsedstvo SFRJ na tečaju za črnoborzijante

Jeffrey Sachs s harvardske univerze v ZDA, ki ga je k nam povabil predsednik Predsedstva SFRJ Janez Drnovšek, je poleg tistega, kar je ocenil, predlagal v pogovorih za zaprtimi vrati, rekel nekaj tudi za širšo »potrošniško publiko«. Predsedstvu SFRJ je naredil nekakšen triurni tečaj, s predsednikom vlade Antejem Markovićem pa se je pogovarjal skoraj enkrat dlje.

Kaj je povedal Sachs? Prvič to, da je treba hiperinflacijo »ubiti« z enim samim zamahom. Dejal je, da ne pozna primera iz zgodovine, ko bi inflacijo zmanjševali postopoma. »V Boliviji na primer so v

obdobju hiperinflacije prodajali blago v pesih (domača valuta), cene pa so obračunavali v ameriških dolarjih. In brž, ko se je stabiliziral tečaj dolar—peso, so se stabilizirale tudi cene. Podobno je tudi v Jugoslaviji. Vrednost mnogih vrst blaga izražate v zahodnonemških markah. Cene bi nehale divjati, brž ko bi se tečaj dinar—marka stabiliziral. In tako je mogoče tudi v Jugoslaviji skoraj na en mah ustaviti hiperinflacijo,« je izjavil J. Sachs.

Ali je Sachs v svojem triurnem »tečaju« zveznemu predsedstvu zabiljal v glavo črnoborzijanske navade pri prekupčevanju z devi-

zami, ki pravijo, da je marka takole za okoli trideset odstotkov več vredna kot bi to mi radi priznali, ne vemo. Ne vemo tudi kolikšen je bil učinek tega dopovedovanja, tudi pri predsedniku zvezne vlade. Vsekakor pa se nam ob vsem tem, če se »zgodi« ne piše nič razveseljivega.

Proračunsko brezno

Pred meseci sprejeti proračun sedaj spet »popravljajo« kot bi lahko rekli rebalansu. Zvezni izvršni svet je zahteval najprej 122 bilijonov dinarjev. V postopku usklajevanja so potem znesek znižali. Tako naj bi v prazno proračunsko malho dale republike in pokrajini dodatnih 16 tisoč milijard dinarjev, vendar je Slovenija vztrajala pri trditvi, da je to odločno preveč.

Težko je seveda imeti vsaj približno predstavbo, kaj pomeni takšna vsota denarja. Zato si pomagajmo s primerjavo. Če bi vzeli za primer francoska proračunska merila, potem moramo za zvezni proračun dati toliko kot bi dala razvita država s 60 milijoni prebivalcev.

Poljaki pa v DR Nemčijo

Dramatičnemu preseljevanju vzhodnih Nemcev v ZR Nemčijo, sledi sedaj »premik« Poljakov v DR Nemčijo. V NDR je že doslej delalo veliko število Poljakov; računajo da preko 40 tisoč. Pred konzulati NDR v Varšavi, Wrocławu in Szczecinu so vsak dan daljše vrste Poljakov, ki želijo dobiti delo v Vzhodni Nemčiji, kajti tam je po njihovem mnenju večji red, večja socialna stabilnost in višja življenjska raven. Za delo v NDR se zanimajo predvsem mlajši Poljaki s poklicnimi in srednjimi šolami. Veliko pa je tudi strokovnjakov z univerzitetnimi diplomami. Največ je menda medicincev, ki jih v Vzhodni Nemčiji zaradi odhoda v ZRN močno primanjkuje.

Tako sedaj tisoče mladih poljskih družin čaka, da jim bodo oblasti v DR Nemčiji dovolile vselitev v stanovanja tistih Nemcev, ki so v preteklih tednih odšli v Zvezno republiko Nemčijo.

V Ljubljano nam ponujajo miting s Kosovega polja že od začetka »dogajanja ljudstva«, ki ga je v začetku uprizorjela Šolčičeva iniciativna skupina za spoznavanje problemov Srbov in Črnogorcev na Kosovu, a z neprikritim namenom rušenja oblasti s pomočjo ljudstva kar v vseh republikah in pokrajinah, zdaj pa združenje za vračanje tistih, ki so odšli iz te pokrajine, s tistim namenom seznanjanje ljudstva (slovenskega naroda) z resnico o Kosovu, in to na dan nastanka prve Jugoslavije.

Slednje je že ocenjeno kot politična provokacija, prvo pa nam je res v slabem spominu, kajti Šolčiču zaradi njegovih početij ni sojeno, samo preselil se je s Kosova, za Vilasija pa je samo Momir Bulatović rekel, da je do konca sojenja nedolžen in da sta pobudi za sojenje in abolicijo realno enakopravni, med tem ko je po tukajšnjem javnem govorjenju in pisanju kriv in obsojen, o čemer ne sme nihče podvomiti, ne da bi se mu pripisalo spodbujanje kontrarevolucije na Kosovem in sicer.

Povedati je kajpak potrebno, da so pobudniki »mirnega mitinga« v Ljubljani resnično prepričani, da je potrebno slovenskemu narodu odpreti oči glede dogajanj na Kosovu in glede vsega, kar je v zvezi s tem v Jugoslaviji, in da vlada takšno mnenje tudi v vsem tukajšnjem preprostem prebivalstvu, saj vedo o Sloveniji toliko, kolikor vsak dan berejo v časnikih, poslušajo po radiu in vidijo na televiziji s poročili iz raznih sej, ki so polne napadov na Slovenijo v intonaciji »bratski narod, a sovražno vodstvo«, pa s prepričevanjem populacije, da v Sloveniji in drugih severovzhodnih območjih govorijo sredstva obveščanja več o Srbiji kot o sebi.

(Ne)obveščnost

Taka dosledna politična pismenost (o sebi vse najboljše, o nasprotnikih vse najslabše) nedvoumno vodi k sklepu, da je samo z neposrednim množičnim komuniciranjem mogoče vzpostaviti potreben stik med narodi, kot da zares še živimo v časih ustnega izročila in obdobjih popolne nepismenosti, pri čemer se sredstva ne izbirajo. To pa vodi k temu, kar je storila Mladina z obsodbo Miloševića na smrt in kar je tukaj razglašeno za odkrit poziv k terorizmu, ne da bi se omenjale enaki pozivi na terorizem tudi drugod, pa ne samo proti posameznikom kot tako ali drugače oporečnim politikom s takega znanege kota, kot ga pač kdo ima.

Smo pač v obdobju ekstremizma, ki je najbrž posledica desetletne monologičnosti v forumih, kjer nihče nikogar ni poslušal, temveč neprenehoma ponavljal samo svoje, kot da gre za nekakšno obrednost, v kateri je že vnaprej predvideno, kaj mora kdo govoriti in delati oziroma storiti, ne glede na to, kaj življenje od nas zahteva. Gluhost za stvarnost se je tačas spremenila v gluhost ekstremnih množic za dogajanja drugod in taka množična monolognost se zlahka spreminja v spopadljivost, kot vidimo iz najrazličnejših poročil, ne nazadnje o izseljevanju Srbov iz Bosne in Hercegovine in od drugod, o neokolonizaciji v sodobni Jugoslaviji in drugod, a ob hkratnem razpadanju kolonializma v svetu in ne nazadnje tudi v Evropi, denimo z opuščanjem funkcioniranja socializma po metodah »internacional« in vsakršnega centralizma nasploh.

Samozadovoljstvo s tem, kar se dogaja na primer v Vzhodni Nemčiji, češ mi smo bili v tem prvi, kot se sliši tukaj v raznih pogovorih občanov, ni nikakršno opravičilo ne zase ne za druge, ker se ne naslanja na vzročnost, temveč na posledičnost in za to nikakor ni bil začetek pri nas v sedanosti, temveč prej v preteklosti, čeprav je težko dokazati, da ravno pri nas, saj je do vrelišča prihajalo hkrati na mnogih straneh sveta in v najrazličnejših družbenih ureditvah.

(Ne)obveščnost o tem je gotovo pomembnejša od naše lokalne medsebojne navidezne neobveščnosti, ki temelji na medijskih vojnah (širjenju dezinformacij) in prav za podvomiti je o tem, da sodobni človek, če ni fanatičen, ni dovolj obveščen o tem, kaj se človeku dandanes dogaja vstopov po svetu. Nesmiselna je na primer trditev, da je zaradi obveščanja potrebno potovati, in sicer množično z enega konca dežele na drugega, in to resno opravičiti z dejstvom, da so tako zborovanje že imeli ljudje s tega konca dežele druge narodnosti, če vemo, da le-ti delajo in živijo v Ljubljani (Sloveniji), kar je vsebinsko nekaj povsem drugačnega.

Zal je pri nas še preveč manipulacij z obveščanjem.

Viktor Siroc

BUDIMPEŠTA — Romunija je na nekaterih mednarodnih mejnih prehodih prepovedala vstop v Romunijo za madžarske, poljske in jugoslovanske državljane.

DUNAJ — Zvezni sekretariat za zunanje zadeve naše države in avstrijsko zunanje ministrstvo sta se dogovorila, da bo januarja prihodnje leto avstrijski kancler F. Vranitzky uradno obiskal Jugoslavijo. O tem so se prejšnji teden predstavniki našega sekretariata pogovarjali na Dunaju.

WASHINGTON — Ameriški minister za trgovino je izjavil, da bodo ZDA odpravile carinske ovire v trgovini s SSSR, če bo Moskva omilila predpise o potovanjih sovjetskih državljanov v tujino.

ZAHOĐNI BERLIN — Od kar lahko vzhodni Nemci nemočno odhajajo v zahodni del Berlina in v druga obmejna mesta v ZRN, so cene nekaterim izdelkom, predvsem pa južnemu sadju, poskočile v ZRN tudi do deset odstotkov.

WASHINGTON — Voditelj poljske Solidarnosti L. Walensa je amerškemu kongresu predlagal, naj bi si ZDA spet omislile nekakšen Marshallov plan. Tokrat za vzhodnoevropske države.

SOFIJA — Bolgarski sindikati so se zavzeli za perestrojko in za glasnost. Med izvolitvijo Petra Mladenova za novega predsednika državnega sveta je bilo v parlamentu slišati tudi nekaj ostrih kritik na račun dosedanjega predsednika Todorja Živkova, ki je pred štirinajstimi dnevi odstopil.

BONN — Nemčija, Belgija, Nizozemska, Francija in Luksemburg so se dogovorile o izenačitvi svojih predpisov o vizumih za državljane drugih držav. Kakšni predpisi naj bi veljali za Jugoslovane in Madžare, se še niso dogovorili. Francija, ki edina od omenjenih petih držav zahteva za Jugoslovane vizume, predlaga podoben ukrep tudi od preostale četverice.

BUDIMPEŠTA — Za sovjetskimi Voronjezem sedaj še Madžarska. V bližini Kecksmeta v osrednjem delu države, naj bi se pojavila bitja iz vesolja. Piloti in stražarji v neki vojašnici naj bi videli neznan leteli predmet in zelenkasto bitje, visoko 120 do 130 centimetrov, ki se je na tleh nekaj časa premetavalo, se potem skril, nato pa je z nekakšno napravo nad sabo naredilo svetlečo kupolo in v hipu izginilo. Na tleh naj bi vesoljec pustil rdečkast kamen.

Zadnji kongres ZKJ?

Z nedavno kosovsko pokrajinsko konferenco ZK so se pričeli republiški partijski kongresi — slovenski bo proti koncu decembra. Zvezni kongres je predviden za konec januarja 1990.

Marsičesa seveda še ne vemo, vendar lahko že sedaj trdimo, da po kongresu ne bo več Zveze komunistov, če bodo na kongresu prevladale reformistične sile in da ne bo več enotne jugoslovanske ZK, če na kongresu dobijo večinsko podporo konservativne težnje v partiji. Lahko bi dodali še tretjo možnost, po izkušnjih tistega ne tako davnega zasedanja Karadordevičev naj omenimo dve posojili, in sicer tisto iz tridesetih let pri ameriških finančnih mogotcih Bleir in posojilo tik pred drugo svetovno vojno pri švicarskih bankah.

Najbrž je iz bojazni, da velikega haska od kongresa ne bo, odbor za proračun zvezne skupščine zavrnil predlog, da bi odobril še dodatnih 4,5 milijard dinarjev za zvezni partijski kongres.

TUDI MONARHI SO SE ZADOLŽEVALI

Kot smo pred tedni na kratko že zabeležili, so Črnogorci na Cetinju ponovno pokopali posmrtno ostanke pred sedemdesetimi leti umrlega kneza oziroma kralja Nikole. Takrat se je pojavilo tudi vprašanje, kaj bo s pokojnimi Karadordeviči, ki so si v prvih letih po prvi vojni na posesti svojega slavnega prednika Črnega Jurija (Karadorđa) v Topoli postavili družinsko grobnico.

Ampak to zdaj ni bistveno. Poglejmo raje, kako so se monarhi na območju sedanje Jugoslavije zadolževali. Že omenjeni črnogorski Nikola je v letih med 1878 in 1916 najel kar 36 različnih mednarodnih posojil. Ko se je dal okronati za kralja, si je v Londonu sposodil 300 tisoč funtov. Iz predvojne obdobja vladanja Karadordevičev naj omenimo dve posojili, in sicer tisto iz tridesetih let pri ameriških finančnih mogotcih Bleir in posojilo tik pred drugo svetovno vojno pri švicarskih bankah.

Neodplačano posojilo črnogorskega kralja Nikole je prešlo najprej na Srbijo, nato pa na našo predhodnico »staro« Jugoslavijo; ampak šele leta 1967 sta se »nova« Jugoslavija in V. Britanija sporazumeli, da bo Jugoslavija odplačala ta dolg v letnih obrokih po 4.514 funtov vse tja do oktobra 1998. Do tega roka bomo odplačevali tudi ameriško posojilo, letno po 188.446 dolarjev, švicarsko pa letno po 123.201 švicarskih frankov.

Vsa druga posojila, ki jih je Jugoslavija prevzela od Črne Gore in Srbije in ki so jih najeli na območju Vojvodine, Hrvatske in Slovenije, so že odplačana. Povojna Jugoslavija je vse te obveznosti odpravila pod zelo ugodnimi pogoji. Plačati je bilo treba samo 50 milijonov dolarjev, piše zagrebški Vjesnik.

Primerjava o naši revščini

Na Inštitutu za ekonomsko diagnozo-poslovne fakultete v Mariboru so v analizi drobnoprodajnih cen v Sloveniji, Avstriji in Italiji ugotovili, da je pri nas raven drobnoprodajnih cen občutno nižja kot v sosednjih dveh državah. Ob tem podatku pa seveda ne gre pozabiti na osebne dohodke v primerjanih državah. Analiza kupne moči povprečnih neto osebnih dohodkov šele pokaže, kako zelo smo Slovenci oziroma Jugoslovani revni, piše Delo.

Za primerjavo so bili — tudi to je bila po vrsti že česta primerjava — osebni dohodki iz letošnjega junija. Takrat je bil povprečni slovenski OD 4 milijone 23 tisoč 800 dinarjev, povprečni zaslužek v Avstriji 14 tisoč 300

šilingov, v Italiji pa milijon 339 tisoč 900 lir. Po preračunu po takratnem uradnem deviznem tečaju je torej znašal povprečni slovenski osebni dohodek 28 odstotkov avstrijskega in 28 odstotkov italijanskega, kar je bil celo za nekaj odstotnih točk večji delež kot leto poprej.

Da pa bi odstranili vpliv domačega uradnega deviznega tečaja, so na inštitutu primerjali kupne moči OD s pomočjo primerja med drobnoprodajnimi cenami v Sloveniji in Avstriji ter v Sloveniji in Italiji. (Primerljivost tudi potem še ni popolna, saj bi morali upoštevati razlike v storitvah, družbenem standardu, različni obseg sive ekonomije in torej dohodke od tega dela, različno sestavo prebivalstva, obseg naravne proizvodnje idr., kljub te-

mu pa smo dobili dokaj zgovorno sliko osebnega standarda pri nas.) Izkazalo se je, da je junija letos zaposleni Slovenec lahko kupil s svojim povprečnim OD samo 39 odstotkov dobrin v primerjavi z nakupi, ki jih je zmogel s svojim zaslužkom zaposleni Avstrijec (v povprečju zadnjih šestih let je bilo to 45 odstotkov dobrin). V primerjavi s povprečnim Italijanom pa je lahko kupil 38 odstotkov blaga (v povprečju zadnjih šestih let pa 42 odstotkov). Avstrijec si je tako v tem mesecu v Sloveniji lahko privoščil kar 3,85-krat več kot domačin s slovensko plačo in Italijan 3,57-krat več.

KAM GREMO

Ameriški Wall Street Journal je takole opisal naše razmere. Pravi, da so jugoslovanski politični procesi zlovesča znamenja, kam gre Jugoslavija. Država je začela drseti v razkroj po smrti Tita leta 1980. Seveda ne kaže spregledati, da je državi pred štirimi desetletji uspelo uiti iz vzhodne bloka, čeprav je ob tem zamudila priložnost odpraviti enopartijsko vladavino. Njeni poskusi z raznimi nedozorelimi socialističnimi modeli, kot je delavsko samoupravljanje, so porušili velikansko korupcijo 1500-odstotno inflacijo in praktično bankrot države. Čeprav zaradi vzporedne ekonomije v zahodnih delih države živijo sorazmerno dobro, živi dober del jugoslovanskega ljudstva iz rok v usta.

Mitingi ne dajejo kruha

Resnica je to, kar ti jaz povem, tako bi lahko povzeli bolj ali manj samozvane srbsko-črnogorske vodje s Kosovega Polja, znanega izvoznika protibirokratske revolucije. Zona spreletava človeka, ko posluša »vsevedneže« z juga; ne le da vsiljujejo svoje mišljenje, celo pisali bi ga radi s krvjo. Vemo, da rogoviljenje z Juga pri nas nima dobrega odmeva, pa kljub temu smo naključno izbrane občane povprašali za mnenje.

BORUT STRAUS

»Miting za vrnitev Srbov in Črnogorcev na Kosovo, ki ga nameravajo 1. decembra organizirati v Ljubljani, ne prinaša ničesar. Trdno sem prepričan, da samo zborovanje ne more nič prispevati k izboljšanju mednarodnih odnosov in k reševanju sedanjih razmer na Kosovu. Tudi ne verjamem, da prihajajo v naše glavno mesto z miroljubnimi nameni — češ da bodo s tem vrnili obisk vlaka bratstva in enotnosti —, ampak gre za provokacijo. Zato sem osebno proti mitingu, saj ne bo rešil ničesar, kar je enotno mnenje v naši republiki. V današnjem trenutku je najpomembnejše, da z delom rešujemo pereče gospodarske probleme, ki jih ne manjka zlasti na Kosovu.«

MARIJA RITUPER

»Vsa pereča družbena in gospodarska vprašanja bi morali reševati predvsem s kulturnim dialogom in najti skupen jezik, nikakor pa ne z mitingom. Sem odločno proti taki vrsti mitinga, saj je najenostavnejše nič delati in vse zahtevati od družbe. Že sama napoved prihoda zborovalcev iz druge republike v suvereno Slovenijo zbuja med ljudmi odkrito nezadovoljstvo. Ob tem se bojim, da ne bo prišlo do kakšnega cirakusa, ki bi še poslabšal mednarodne odnose pri nas. Če že pridejo z miroljubnim namenom, kot zagotavljajo, ne bi smeli narediti nič slabega. Sicer pa se ljudje lahko s tem, ko ne bodo na zborovanju, jasno opredelili do takšnega mitinga.«

M. Jerše

JANEZ BOŠNJAK

Lendava: Mislim, da imajo pravico organizirati miting, če je v ljudstvu prepričanje, da bo s tako manifestacijo prispevalo k boljšemu informiranju o dogodkih na Kosovu. Seveda pa mora biti tak šod na ustrezni kulturni ravni. Hudo pa mi bo, če bo drugače, kot, recimo, ob zadnji nogometni tekmi med Crveno zvezdo in Olimpijo, kjer so navijaški Delije izživali navijače slovenskega prvotligaša. Miting pa ne bo koristen, če bo slovenski in srbski narod še bolj razdelil. Če manifestacija bo, bodo ustrezni organi morali poskrbeti, da bo potekala po pravilih o javnih shodih.

JANI PUHAN

(Ljutomer): »Napovedanega mitinga skoraj ne bi rad komentiral, saj so te dni po televiziji in radiu ter časopisih povedali že toliko pametnih razlogov, da jim lahko samo pritrdim. Se zavedate, koliko bo vse skupaj stalo. Če bi ta denar porabili za ustvarjalno delo, bi verjetno lahko odprli nekaj delovnih mest. Tudi nedavna huda nesreča v Aleksincu bi jih lahko opozorila na to, da denar koristne porabijo v solidarnostnem skladu za družine ponesrečenih rudarjev, ne pa da prihajajo na nekoristen izlet v Ljubljano. Sem odločno proti takšnemu načinu reševanja problemov tam doli in pri nas. Enkrat za vselej jim moramo dopovedati, da njihovih laži ne bomo prenašali pri nas.«

MITING »SOLIDARNOSTI« V LJUBLJANI!

Če sodim po zadnjih zagotovilih kosovopolskega odbora v sredstvih javnega obveščanja, se bo 1. decembra v Ljubljani zgodil narod. Militantna drha! bo prišla brate Slovence seznanjat z resnicami Kosova, o katerih smo napačno obveščeni. Slovensko politično vodstvo in javna glasila nas zavajajo, nam lažejo in resnico o Kosovu potvarjajo.

Odhod pa ima sebe za humanega, dobronamernega osvoboditelja kosovskih Srbov, Črnogorcev ter poštenih Albancev pred peščico albanjskih separatistov in kontrarevolucionarjev.

Pa razmere na Kosovu le niso tako črno-bele in enostavne, saj bi se v tem primeru peščico mladih separatistov z lahkoto obvladalo.

Problem je v tem, da Srbi nečesto priznati, da so Kosovo že davno izgubili, da so tam manjšina, ki se mora z večino sporazumevati na miren in demokratičen način.

Iz slepe sle po nadvladi so si izmislili kontrarevolucijo, ki že 8 let divja v tej pokrajini in ki jo je nujno zadušiti. K tej veleprenovi so pritegnili (»milom ali silom«) vse federalne institucije, s predsedstvom države na čelu, in izredno stanje je tu. Vse federalne enote pa lepo in vestno plačujejo stroške izrednega stanja na Kosovu.

Zaradi vsega tega zahtevamo, da se s strani Slovenije takoj prekine financiranje in vsakršna pomoč Kosovu, dokler trajajo izredne razmere, da se SAP Kosovo prizna avtonomija po Ustavi iz leta 1974, da predsedstvo Slovenije sproži postopek in pripravo referendumu prebivalcev Kosova, kakšno obliko države hočejo.

Če se bo miting zgodil, predlagamo za torek, 28. novembra, protestno prekinitev dela v Sloveniji kot izraz odklonitve mitinga resnice.

Pozivamo vse sindikalne organizacije, da se v primeri mitinga v Ljubljani odzovejo našemu pozivu in pripravijo štrajk. To je najboljši način in dokaz, da se z mitingi resnice in izvozom revolucije ne strinjamo.

V M. Soboti, 20. 11. 1989

ZA PREDSEDSTVO SDZS
MURSKA SOBOTA
Stanislav GERIČ

Sindikalno izobraževanje v Radovljici

Dvodnevni seminarji v sindikalnem centru Zveze sindikatov Slovenije v Radovljici se je udeležilo 49 predsednikov izvršnih odborov osnovnih organizacij Zveze sindikatov iz lendavske in soboške občine (14 in 35 udeležencev). Na seminarju so obravnavali vrsto aktualnih tem sedanjega

trenutka, kot so prenova sindikata, zakon o podjetju in vlogi sindikalne organizacije v njem, zakon o delovnih razmerjih, sindikat članstva ter problematika članstva in socialne varnosti zaposlenih.

Ob tej priložnosti so se pogovarjali tudi s sekretarjem re-

Izobrazba in znanje sta prednostni naložbi

V ponedeljek zjutraj je bila v Murski Soboti seja novoizvoljenega predsedstva OK ZKS, na kateri so obravnavali delovno gradivo za program občinske partijske organizacije in informacij o aktivnostih do obiščne konference ZK, ki bo 7. decembra. Kot je uvodoma poudaril novi sekretar Štefan Harkai, bo ta program terjal še podrobnejšo konkretizacijo, brez kakršnih koli ideoloških predsodkov, zato bodo ob posameznih razvojnih vprašanjih skušali k sodelovanju pritegniti tudi razna alternativna gibanja. Osnovne značilnosti delovnega gradiva, ki bo v široki javni razpravi, pa je podrobneje razložila izvršna sekretarka Vlasta Veren. Po njenih besedah bo ob aktivnostih za spreminjanje okolja in prenovi organizacije veljala osrednja pozornost kadrovskim vprašanjem, saj se želi soboška občina čimprej izkopati iz manjrazvitosti. Zaradi perečega problema nezaposle-

nosti in pomanjkanja strokovnih kadrov bo prednostna naložba vlaganje v človeka, izobrazbo in znanje. Poleg tega bo nujno urediti infrastrukturo, zlasti cestno povezavo z republiškim središčem. Kot prednostne usmeritve ostajajo še naprej kmetijstvo, turizem in drobno gospodarstvo.

V razpravi so podprli izhodišča za delovanje soboških komunistov v prihodnje, ki je povezano z bojem za oblast na splošadanskih volitvah. Za Ivana Hanca je bistveno napredovanje ob upoštevanju stroke in znanja, ne pa popularnost posameznega kandidata. Evgen Emri se je zavzel za močno organiziranost ZK, za razbijanje monopolov delovnih kolektivov in uveljavljanje konkurence na vseh ravneh. Boris Stefanec je delovno gradivo razumel kot vsebinsko razmišljanje občinske organizacije ZK in opozoril na večjo odgovornost pri odpravljanju proble-

mov. Etelka Korpič-Horvat je menila, da je treba čimprej narediti razliko med dobrim in slabim delavcem, pri snovanju partijskega programa pa ne bi smeli pozabiti na upokojece, ostarele in kmete, šolajoči mladini pa ponuditi boljše razmere ob vrnitvi domov.

Dogovorili so se za posvet s sekretarji OO ZKS, v ponedeljek bosta seja OK ZKS in ob 17. uri v galeriji Kulturnega centra javna tribuna, kjer pričakujejo tudi sodelovanje kandidatov za novega predsednika predsedstva CK ZKS Cirila Ribičiča, Borisa Muževiča in Francija Pivca. Ob koncu so sprejeli še izjavo, s katero soglašajo s stališči CK ZKS, ki je odločno proti mitingu, ki ga Srbi in Črnogorci s Kosova napovedujejo za 1. december v Ljubljani. Menijo, da gre v tem primeru za očitno politično provokacijo.

Milan Jerše

Brez svobodnega sproščanja pobud ni izhoda iz krize

Razprava o dokumentih za 11. kongres ZKS, ki bo 22. in 23. decembra v Ljubljani, je bila v ospredju seje MS ZKS za Pomurje, ki so se je udeležili tudi delegati iz naše pokrajine. O poročilu o delu ZKS med 10. in 11. kongresom ter o programskem dokumentu za evropsko kakovost življenja je obširneje govoril izvršni sekretar predsedstva CK ZKS Silvo Komar. Kot je dejal uvodoma, so se že na 10. kongresu slovenskih komunistov zavzeli za takšno vsebinsko prenovu družbe in tudi Zveze komunistov, da bi zagotovili ekonomsko učinkovitejše delovanje socializma, ustreznejšo veljavo človeka in njegovega položaja. Prav to je zdaj jasno opredeljeno v programskih izhodiščih partije, kjer

je začrtano mesto ZK, način delovanja v urejeni pluralistični družbi, tudi strankarski.

O vprašanju, ali želi biti ZK sodobna organizacija, ki bo sposobna živeti z razlikami, pa je menil takole: »V našem notranjepartijskem urejanju stvari ni mogoče imeti principa demokratičnega centralizma. Hkrati smo prepričani, da v takšni organizaciji vernost ni več ovira za članstvo. Programska izhodišča terjajo tudi vsebinske spremembe v načinu našega delovanja. Ali je sedanjí teritorialni princip isti ali, kot je zapisano v statutu, v tej fazi bo možno obdržati eno in drugo ter združevati interes članstva v oblikah partijskega povezovanja bolj kot doslej.«

V nadaljevanju je govoril tudi o go-

spodarskih reformah, pluralizmu lastnin in bistveno drugačni vlogi države. »Najpomembnejše je, da mi iz krize ne moremo, če se ne ustvari prostor, v katerem se bo sproščala svobodna iniciativa. Posameznik, skupina — v vseh oblikah, ki jih svet pozna — naj nastopa na trgu enakopravno z vsemi družbenimi subjekti.« Vse to pa seveda ne bo šlo brez nujnih sprememb v političnem sistemu. »Prepričani smo, da ni mogoče uveljaviti demokratičnih družbenih odnosov, če organizacija ne zagotovi podpore in legitimnosti na tajnih in neposrednih volitvah.«

In še misel iz razprave, ki jo je izrekel delegat slovenskega kongresa Boris Prejac. Po njegovem bo treba najti modele za uresničitev lepo zapisanega programa, kar bo v praksi največji kamen spotike. Temu pa je treba prilagoditi tudi organiziranost Zveze komunistov, kadrovske politike ter uveljaviti večjo vlogo stroke. ZK uživa še vedno veliko zaupanja med ljudmi — tako med člani kot nečlani — zato ne bi smela izgubiti tega kapitala. O nameravanim »mitingu resnice« v Ljubljani pa so podprli stališča CK ZKS o nesprejemljivosti takega načina politične provokacije. Najnovejšo grožnjo odbora za pripravo mitinga, da bo prišlo tudi od prelivanja krvi, pa so za sleherni civilizirano družbo nesprejemljive.

Milan Jerše

Gneča na mejah vedno bolj zaposluje carinike

V Jugoslaviji je 42 carinarnic, ena od njih je tudi v Gornji Radgoni. Združuje 6 mednarodnih in 8 maloobmejnih prehodov in je bolj usmerjena v potniški promet, čeprav se tudi v blagovnem uvršča med prvo polovico jugoslovanskih carinarnic. Na gornjeradgonski carinarnici je zaposlenih okoli 120 ljudi, od katerih jih največ dela na mejnih prehodih. Njihova izobrazba je zadovoljiva, saj jih ima 14 visoko, 21 višjo, 81 srednjo in 5 nižjo izobrazbo, zaskrbljeni pa so zaradi nenehnega staranja kolektiva. Mladi se ne odločajo za delo na carini tudi zaradi nebeneficirane delovne dobe carinikov. Njihovo delo pa tudi ni vselej enostavno in lahko. Včasih so bile delovne razmere carinikov bistveno težje od današnjih, posledica tega pa je tudi slabo zdravstveno stanje zaposlenih. Tako je vsak dan okoli 10 odstotkov delavcev na bolniškem dopustu. Toda razmere se izboljšujejo, saj so letos končali gradnjo vseh prostorov gornjeradgonske carinarnice, tako da noben mejni prehod ni več brez strehe.

Čez mejne prehode potuje vedno več ljudi in tako je v prvih desetih letošnjih mesecih gornjeradgonske mejne prehode prestopilo 17 odstotkov potnikov več kot v enakem obdobju lani. Od tega se je mednarodni promet povečal za 27 odstotkov, obmejni pa zmanjšal za 10 odstotkov. Sicer pa se je ob spremembi carinskega predpisa o vnosu blaga bistveno povečal prestop meje domačih potnikov, tako je samo oktobra letos potovalo v tujino 28 odstotkov več ljudi kot oktobra lani. Prav tako se je povečalo število carinskih deklaracij,

cij, in sicer uvoznih za 25 in izvoznih za 10 odstotkov, vendar je Pomurje zlasti izvozno usmerjeno, saj so do konca oktobra letos izdali 9.858 izvoznih in le 5.256 uvoznih deklaracij. Število obračunskih carinskih dajatev v potniškem prometu se je povečalo za 34 odstotkov. Za 16 odstotkov pa se je zmanjšalo število carinskih prekrškov, medtem ko je število deviznih prekrškov večje za 12 odstotkov. V desetih mesecih letos so odvzeli vsega 291.577 tisoč din (lani 51.757.400 din), 114.415 DEM (lani 84.185), 499.170 ATS (lani 34.150) in še številne druge valute, med drugimi tudi sovjetske rublje, alžirske dinarje, bulgarske leve itd. Na meji so odkrili tudi vnos 11 pištol, 7 kosov hladnega orožja, 4 radijskih postaj, več kot 600 nabojev in 6 vojaških knjižic. S sprostitev carinskih dajatev je odpadla vrsta prekrškov, več pozornosti pa so posvečali večjim carinskim prekrškom. Te največkrat zagrešijo obrtniki, ki nimajo realnih faktur (manjše so tudi do 4. ali 7-krat).

Na mejah so storili veliko tudi za turizem, saj so uredili prehode, menjalnice, gostinske in druge obrate. Veseli so, da se je njihovem povabilu odzval tudi KOMPAS, saj so tovrstno sodelovanje odklonile vse ustrezne ustanove iz Pomurja. Z ureditvijo meja je tako dobilo delo skoraj 100 ljudi zunaj carine. Njihova prizadevanja so usmerjena v posodobitev carinskega poslovanja, ki je zdaj še ročno in zamudno in ga v Evropi uporabljamo le še pri nas. Za vstop v Evropo 92 bodo morali urediti le še eno od treh področij dela na carini, to je carinski postopek, medtem ko so carinsko tarifo in področje carinske vrednosti blaga že uredili. Pričakujejo, da se bodo tudi delovne organizacije bolj organizirale v tej smeri in izboljšale delo v zunanji trgovini.

Ob dnevu carinikov (15. novembra) sta plakato carinske službe dobila Zoran Sedej in oddelek postaje milice v Rogoševcih, pohvale pa so prejeli Marjan Šemrl, Franc Gomboš, Janko Fridau, Metod Gabričeljčič, Jože Kardoš, Dragica Sinko, Marija Peterka in Brigita Brunec.

Lidija Kosi

SOBOŠKA VLADA O PREOBLIKOVANJU SISOV

Problemi ostanejo občini

Soboška vlada je dala na dnevi red tudi preoblikovanje interesnih skupnosti. Izhodišče za nadaljnje delo in razprave naj bi bilo osnovno stališče, da vsega ni treba kopirati po republiškem modelu in da se nekatere stvari morajo urediti glede na potrebe in posebnosti občine. V republiko sili ne smejo poslati vsega denarja, ampak se ji lahko da le toliko, kolikor je bilo namenjeno za opravljanje osnovne dejavnosti doma. Če pa bo to premalo, bo že republiška skrb, da zagotovijo dovolj denarja s povišanjem prispevkov. Bila je namreč pripomba, da je bilo vedno tako — če se je kaka naloga prenesla z občine na republiko, je bilo zanjo treba več denarja kot prej.

O zdravstvu so menili, da če se bo v republiko zbiralo skoraj 96 odstotkov vsega denarja, naj bi se še ostalih nekaj odstotkov, ker si z njimi občina ne bo kaj dosti pomagala. V republiko naj bi odločili o razporejanju zbranega denarja ter mislili na razvoj in naložbe. Tako v občini ne bi imeli več posebne prispevne stopnje za naložbe v zdravstvu kot do sedaj.

Pri sisih materialne proizvodnje ne nameravajo ustanavljati posebnih javnih podjetij, le nekateri računski se prenesejo v občinski proračun.

Izvršni svet pa ni bil enoten v tem, ali bi pri občinski upravi oblikovali posebni komite za družbene dejavnosti, kot jih imajo v nekaterih drugih občinah. Vendar pa je predsednik odločil, da delo za družbene dejavnosti prevzame komite za družbeno planiranje, ki je po zakonu izgubil številne pristojnosti, novi predsednik pa naj se odloči, ali bo imel dva komiteja ali tudi samo enega.

Tako, mimogrede, pa je člane še opozoril, da je treba vedeti, da bodo domače banke s preoblikovanjem izgubile veliko denarja, ki so ga sedaj lahko obračale. Brez reakcije pa je ostal tudi pripomba, da bo šel denar v republiko, občini pa ostanejo problemi.

Majda Horvat

ARCEOMURKA

DELOVNA ORGANIZACIJA

AGROSERVIS, p. o.
Murska Sobota

ABC POMURKA — AGROSERVIS, p. o., Murska Sobota, posreduje, na osnovi dogovora o poslovnem sodelovanju z zavarovalno skupnostjo TRIGLAV, POS M. Sobota, v ponedeljek, 27. 11. 1989, ob 15. uri na dvorišču Agroservisa v M. Soboti, Kroška c. 58,

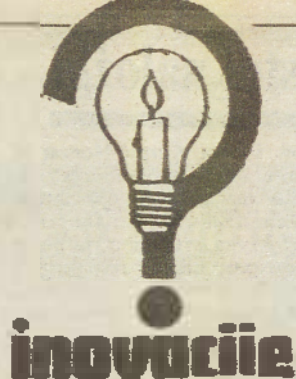
prodajo

karamboliranih vozil:

- osebni avto ZASTAVA jugo 55 coral, leto izdelave 1989, prevoženih 5129 km — izključna cena 105.538.200 din;
- osebni avto ZASTAVA lada karavan, leto izdelave 1987, prevoženih 98.126 km — izključna cena 67.564.900 din in prometni davek;
- osebni avto IMV, R 4 GTL, leto izdelave 1988, prevoženih 9.423 km, izključna cena 75.011.600 din;
- osebni avto ZASTAVA lada karavan, leto izdelave 1987, prevoženih 102.446 km, izključna cena 61.485.000 din in prometni davek;
- osebni avto IMV R 4 GTL, leto izdelave 1988, prevoženih 34.130 km, izključna cena 54.356.200 din in prometni davek;
- osebni avto ZASTAVA 101 GTL 55, leto izdelave 1984, prevoženih 65.646 km, izključna cena 31.248.500 din in prometni davek;
- osebni avto znamke IMV R 4 TL, leto izdelave 1982, prevoženih 143.431 km, izključna cena 11.079.600 din in prometni davek;
- osebni avto znamke ZASTAVA, tip 101 GTL, leto izdelave 1985, prevoženih 61.777 km, izključna cena 13.277.800 din in prometni davek;
- motorno kolo znamke BMW R 65, leto izdelave 1982, prevoženih 40.757 km, izključna cena 42.297.300 din in prometni davek;
- poškodovani nadomestni deli osebnih avtomobilov.

Pogoj za sodelovanje je obvezni 20-odstotni polog od začetne izključne cene in se plača na dan prodaje med 14. in 15. uro pri blagajni DO. Najnižje zviševanje cene je 100.000 din. Kupec mora plačati vozilo takoj oz. najkasneje v 3 dneh od dneva prodaje, sicer bomo menili, da je odstopil od nakupa in izgubil pravico do vrnitve varščine. Kupljeno vozilo mora prevzeti v treh dneh, sicer zaračunavamo dnevno ležarino. Prodaja poteka po sistemu videzo-kupljeno, zato je izključena vsaka reklamacija zaradi kakovosti ali manjkajočih delov. Prepis lastništva se opravi z lastniki vozil.

Tisočletje za 18 centimetrov

inovacije

Tisti, ki se želi danes boriti proti laži in neznanju in ki želi pisati resnico, mora premagati najmanj pet težav. Mora imeti POGUM pisati resnico, čeprav je povsod zamlčana; mora imeti MODROST prepoznati jo, čeprav jo povsod prikrivajo; mora jo ZNATI pretvoriti v orožje za boj; mora točno PRESODITI, v čigavih rokah bo učinkovita; mora biti ZVIT, da jo bo uspel razširiti med take. (Bertold Brecht)

Zakaj je nova globalna strategija kmetijstva hkrati edina pravilna marketingška strategija?

Avtor, Ludvik Bratuša, dipl. veterinar, Rudi Cipot, prof. matematike in fizike, Igor Klinar, dipl. ekonomist, Ludvik Lazar, dipl. inženir in Slavko Švenda, dipl. veterinar.

»Prišli smo prodajati idejo o novi globalni razvojni strategiji kmetijstva na pomurskih tleh. Hočemo biti vse manj alternativen in vse bolj avtentični — brez golega posnemanja modelov iz Nizozemske, Švedske, ZR Nemčije in drugih dežel.«

Tako samozavestno se je v petek zvečer pred kakimi 60 zbranimi predstavila interdisciplinarna skupina petih strokovnjakov, ki že dobri dve leti snuje projekt, čigar jedro je modelna kmetija za 21. stoletje. Za prizorišče so zbrali veliko dvorano soboške galerije kulturnega centra Miško Kranjca, za pripomočke pa avdiovizualna sredstva s posojnicami, diapozitivi in dokumentarcom o murski deželi. Spomnimo, da so naši »matadorji« bolj ali manj uspešno ubranili svoj projekt na oktobrskem simpoziju o ekološkem razvoju v Mariboru in že lani so na sorodnem način skušali dopovedati pokrajinskim kmetijskim in političnim voditeljem in oblastnikom, v čem je poanta njihove strategije, ki naj bi bila hkrati

no-farmskega, energetskega, potratnega in polucijsko obremenjujočega razvojnega vzorca? Izdelava novih tehnologij na njivi in v hlevu, kompleksno kmetovanje, kolobarjenje rastlinskih kultur, skladije rodovitnosti tal in dekemizacija kmetijskega zemljišča.

Dobesedno: »Nova strategija zahteva izdelavo novih tehnologij na njivi in v hlevu, kar ima za posledico:

— izdelavo novih strojev, orodij in opreme, kar daje možnost razvoju kovinske in lesne industrije;

— velik vložek znanja različnih strokovnjakov zaposlovanje visoko izobraženih strokovnjakov; na ta način se menja izobrazbena struktura, ki je zdaj nizka;

— surovina za živilsko industrijo je zaradi manjše porabe kemijskih pripravkov manj rizična;

— dolgoročni razvoj kmetijskih gospodarstev in kmetijske krajine ter s tem velike potencialne možnosti za turizem.«

Petkov zbor z dokaj akademsko izobrazbeno sestavo se je kar precej ukvarjal z modelom družinskega kmetovanja in kmetijskih gospodarstev, pri čemer je očitno še veliko neznank in iskanj.

Kot izvir bi sprejeti projekta, naj bi maki projekta pridrli v parlament

Fotopogled na prizorišče javne tribune Tisočletje za 18 centimetrov; namreč za 18 centimetrov rodovitne prsti.

— kot pove naslov — edino pravilna marketingška strategija.

Napoved sesutja sozdovsko-kombinatorskega, monokulturno-farmskega, energetskega potratnega in polucijsko obremenjujočega razvojnega vzorca

Bilo je vsega pomale — za duha in telo. Za duha je poskrbela že navedena peterka, telesom pa je po debelih dveh urah besedovanj stregla Mesna industrija z razkošjem vsakršnih narezkov ter zasebnika s kuhinjskimi prepeličimi jajci in zlahtno vinorodno kapljico. Šlo je pravzaprav za reprizno postavitev scene z nadgradnjo premernih elementov, zlasti kar se tiče institucionaliziranega razvojnega modela kmetijstva v Pomurju z definirano vlogo Živnorojsko-veterinarskega zavoda in t. i. razvojnega podjetja.

Zal — kar naprej je bilo treba moledovati za denarje v imenu drugačne kulture kmetovanja. Take, ki je celovita, holistična, ki se izogiba pretiranemu degradacijam in ekološkim obremenitvam okolja, ki temelji na uporabi novih tehnologij na osnovi tradicionalnih načinov kmetovanja in ki spoštuje krožno zapoved: žival — zemlja — rastlina — žival.

Življenje je kot igranje iger: eni prihajajo nanje tekmovalci, drugi trgovati, najboljši pa prihajajo kot gledalci. (Pitagora)

Kaj se doseže z novo strategijo, ki bi kajpak pomenila sesutje zdajšnjega sozdovsko-kombinatorskega, monokulturno-

in tako dobili končnoveljavno potrditev. Semerje dostajanje doktrine bi bilo dovoljeno — vsaj na teoretski ravni.

Kaj pa institucionalne spremembe in ekonomsko-politične prilagoditve? Potrebno bo konstituirati primeren globalni kmetijski sistem in to tako, »da dobimo dovolj avtonomno in legitimno republiško kmetijsko ministrstvo. Ukiniti kvazisamoupravne institucije — predvsem sis za preskrbo. Demonopoliziranje sedanje gospodarske strukture v kmetijstvu in ponovno (postopno!) integriranje na osnovi prikazanih premis; pri tem zadržati prepustiti v upravljanje kmetom.«

Kaj še upoštevati? »Potrebno se je dokončno posloviti od filozofije kmetijstva kot oskrbne dejavnosti, kar bo zahtevalo redefinicijo ciljev kmetijske politike. Bolj bo postalo pomembno, kakšna sredstva uporabljamo za dosego ciljev. Ne bomo več govorili o panožnih specializacijah posameznih področij, hkrati pa bo treba upoštevati, da bo kmetijstvo zaradi posledic, ki jih pušča v okolje, pod hudim pritiskom javnega mnenja.«

P. S. Več ne smemo izdati. So nam »matadorji« ob predaji gradiva namignili čez, ko se bo pripravljala pregledna in zaokrožena sestra-vek o projektu, bi ga radi pred objavo videli. Kakor želijo, tako bo storjeno. Dodali bi samo še, da nam na petkovski javni tribuni, naslovljeni Tisočletje za 18 centimetrov, ob poučevanju dobrot s pladojev in iz kazarcev ni mogla iz spomina misel, posredovana z ene od posojnic: komu bo sploh potrebna brana, če bo človeštvo propadlo v ekološki katastrofi?!

Branko Žunec

Omizje: kaj je/bo zdeželo ob tromejniku? (V)

Napad na trdnjave konservativizma

Za tretjo okroglo mizo z vogali mag. Andrej Rošker pravi: »V zdajšnjih občinah — pa ne velja le za soboško — kot komunah, ki pomenijo koncentracijo gospodarstva, politike, delegatskega, parlamentarnega sistema, vidimo oviro za liberalen gospodarski prostor. Tu je koncentrirana konservativna politična struktura, ki še vedno kadrovske obvladuje gospodarstvo — v okviru ozkih kadrovske komisij odloča o menedžmentu. Poglejte samo imenovanja naših direktorjev! Imenuje se jih po zaslugah, ki so bile opredeljene v nekem drugem obdobju dogovorne ekonomije, ko je bila politična zanesljivost merilo za uspešnost gospodarjenja. To pomeni silno vpletenje politike v gospodarstvo, ki ostaja v bistvu nedotaknjeno, hkrati pa je tak komunalni sistem prava tragedija za tisto področje, ki je v Znanodni Evropi

Mag. Andrej Rošker

področje dela občin, torej komunalno-urbanistično urejanje naših centrov.«

Usodna povezanost s Slovenijo in Jugoslavijo

Tokrat so se našemu vabilu odzvali vsa trije sosesedniki: mag. Andrej Rošker iz sozda ABC Pomurka (»ne nastopam v imenu firme, ampak v svojem imenu, kot pravnik«!), mag. Franc Žižek iz Mure in dipl. inž. Andrej Frangež iz Radenske, voljni za izmenjavo mnenj o besedilu svetovalca Medobčinske gospodarske zbornice, dr. Stefana Špilaka. Potrebe in možnosti za razvoj podjetništva v Pomurju.

»Prebral sem Špilakov referat in ugotavljam, da je večina temeljnih ukrepov, ki jih predlaga za razvoj podjetništva v Pomurju, zgrajenih z vidika jugoslovanskega razvoja. Torej je vse odvisno od tega, v kakšno smer se bo razvijala Jugoslavija oz. kako bo s položajem Slovenije v Jugoslaviji. Strokovnjaki za načrtovanje pa so tisti, ki bi morali v pogovoru o razvoju Pomurja konkretno opredeliti zadeve, ki so povezane z razvojem države. Na kaj mislim?« se je vprašal prvi sogovornik in odvrnil: »Pred očmi imam Finsko, deželo, ki je bila do leta 1918 v carski Rusiji kot kneževina, nerazvita, z obdobji, ko je vladala lakota in so ljudje jedli lubje z dreves, brez industrije ali industrijske tradicije. Seveda je ostal Finski prihranjen stalinistični jarem. Danes je to visoko razvita dežela s standardom in družbenim proizvodom, ki je boljši od francoskega. Ne pozabimo, da to ni bilo infrastruktura, da je geografska lega območja v neugodnih klimatskih razmerah... Kljub vsemu so Finci znali najti v tržnem gospodarstvu niše s konkretnimi programi. Gre za take niše in take posebnosti, ki so ji na tržišču dale najugodnejše rezultate in je danes na svetovnem vrhu. Primerjava z njo se mi vsiljuje ob tem, da je Pomurje ta čas v podob-

nem položaju, saj so recimo tod infrastrukturo, gospodarsko in drugače nerazvita naselja s presežkom delovne sile. Zgolj možnosti za podjetništvo niso dovolj, vse je odvisno od občin jugoslovanskih razmer. Če najdemo konkretne gospodarske programe, si lahko od njih obetamo uspeh,« smo razumeli mag. Roškerja.

Kaj, če »ugasne« Tovarna oblačil in perila Mura?

»To bi gotovo povzročilo v prvi fazi šok,« je prepričan mag. Franc Žižek ob dovolj provokativnem nagovoru. »Upal pa bi si trditi, da je manj kot tretjina od 6500 zaposlenih direktno vezana na tovarno. Dve tretjini sta vezani na dejavnosti v kmetijstvu, obrti in druge. Gotovo bi preživljali šok in gotovo bi ga tudi preživeli.« Murin strokovnjak je nadaljeval: »Ko sem leta 1969 prišel v tovarno, je bilo v njej zaposlenih 1200 ljudi, avgusta letos jih je bilo 6500. Mura je prešla z velikoserijske na maloserijsko, skoraj da posamično proizvodnjo. To pomeni, da je moralo priti do specializacije v posameznih delovnih skupinah, če pa prihaja do specializacije, jo je treba izvajati s tehnologijo. Mislim, da smo v firmi napravili na področju osnovne, tekstilne dejavnosti ravno toliko kot na področju računalništva in informatike. Še več: da se je uspela zadržati na tržišču, je vzrok prav v tem, da je šla v tako specializacijo in zadovoljila kupce doma, predvsem pa na tujem. Veliko smo storili za računalniško-informacijsko opismenjevanje v povezavi z osnovnimi in srednjimi šolami, zlasti pa za opismenjevanje vodilne menedžerske strukture v šoli na Brdu pri Kranju. S slednjim dosegamo dva učinka: računalniško opismenjevanje menedžerskega kadra na slovenski ravni in reklamo, saj so v direktorski šoli večkrat postavljena taka vprašanja, ki neposredno zadevajo Murin poslovni proces.« Dodajmo, da je mag. Žižek že dalj časa predavatelj v omenjenem centru na Brdu pri Kranju.

Bistveno je preživeti prehodno obdobje

»Ne strinjam se s tem, da bi v Pomurju, organiziranem kot okraju, mogli več storiti kot zdaj, ko je razdeljeno na štiri občine. Naša firma ima podjetja v vseh občinah razen v Lendavi. Večjih problemov ni. Govori se o Evropi '92. Nanjo se pripravljamo z vsakršnimi carinami, s čimer bomo omejili priliv visoke tehnologije na naše območje, oni pa se — in to počnejo že vsa leta — varujejo s standardi kakovosti in carino v bistvu opuščajo. Za razvoj podjetništva so dani le načelni okviri in še marsikaj ni jasno. Po moje je bistveno, kako bomo preživeli to prehodno obdobje. Manjka nam znanje, manjkajo nam menedžerji, ki bi se znali menedžersko obanašati,« je za omizjem razmišljal dipl. inž. Andrej Frangež. Navezal se je na ugotovitve dr. Špilaka: »Letna rast števila zaposlenih prebivalcev v Pomurju, ki je v letu 1986 znašala še 1,8 odstotka, se je lani zmanjšala na 0,1 odstotka, medtem ko je število iskalcev zaposlitve, ki jih je bilo pred tremi leti 2336, naraslo v letu 1988 na 2692. Ob koncu leta 1989 se bo število iskalcev zaposlitve gibalo okrog 3000. Ocenjujem, da je najmanj toliko ljudi premalo zaposlenih na kmetijah in da je od zaposlenih najmanj tisoč delavcev brez dela. Skupno bi se torej dalo v Pomurju produktivno zaposliti okrog 7000 ljudi, vendar v tukajšnjih podjetjih zanje ni deta-

ne zdaj niti ga ne bo v prihodnje. Potrebe po razvoju podjetništva lahko torej z vidika zaposlovanja obravnavamo kot socialno nujnost.« Kaj sodi Frangež? »Tem 7000 ljudem se lahko kmalu pridruži prav toliko. Gotovo so v pomurskem gospodarstvu tehnološki, ekonomski in drugi presežki. Ob dejansko nezaposlenih bi morali govoriti še o potencialno nezaposlenih, ki jih bo s sabo prineslo podjetništvo. Na vse te nevarnosti moramo računati. Mislim, da se po regionalnih načelih ne moremo združevati. Združuje naj se kapital. V ta namen je treba pripraviti programe, za katere bodo firme pripravljene združevati denar, kapital, akumulacijo, ki jo — če jo — imajo.«

Federalna Slovenija s pokrajinskimi parlamenti

Takole pa mag. Andrej Rošker nadaljuje in sklene svojo izvr-

Mag. Franc Žižek

stno razčlenbo: »Občine bi se morale omejiti na urbanistično urejanje naselij, na komunalne zadeve, kjer bo župan odgovoren za videz mesta. Seveda taka občina ne more biti občina s 60 tisoč prebivalci, ampak bi morala biti recimo mestna občina Murska Sobota, kjer župan ve, za kaj odgovarja; namreč za urejeno avtobusno postajo, za urejeno kopalnico, ne pa, da se postavlja na visok piedestal predsednika mini-

republike z reprezentanco oziroma, da predsednik vlade vodi gospodarstvo občine in je merilo zanj to, da je baje dober gospodarstvenik. Občina je torej institucija, ki je v bistvu ostala intaktna stvar Kardeljevega sistema dogovornega gospodarstva po vzoru pariške komune. Kot je dogovorno gospodarstvo pomenilo katastrofo, tako je občina v zdajšnji organiziranosti sopovzročitelj krize. Dokler bo tako, bo politika imela vselej izredno močan vpliv in možnost vpletanja v gospodarstvo. Ob tem pa v občinskih strukturah nikakor ne moremo govoriti o taki politični pomladi, kot recimo v Ljubljani. Pri nas so stare strukture ostale veliko bolj nedotaknjene.«

Končno je sosesednik predlagal naslednje: »Da med določnim miniobmočjem in republiko manjka neki subjekt, je jasno. Potrebujemo trdno, učinkovito upravo, ki je zdajšnje občine ne zagotavljajo. Potrebovali bi, skratka, neko vmesno stopnjo, vzemimo okraje kot izključno upravne izpostave izvajanja zakonov. Zavoljo slovenskih specifičnosti bi verjetno ustrezalo, če bi dobili pokrajinske parlamen-

Andrej Frangež

te, ki bi se naslonili na zgodovinsko tradicijo oz. razdelitev, četudi je bila morda ta Slovincem tuja. Toda ljudstvo jo je v stoletjih prevzelo. To ne bi pomenilo razpada Slovenije, ampak bi federalna Slovenija pomenila prispevek k demokratičnosti; torej federalna republika Slovenija kot federalna država v Jugoslaviji.«

Branko ŽUNEC
(se nadaljuje)

ARCEOMURKA

VINOGRADNIŠKO GOSPODARSTVO
KAPELA, r.o.

razpisuje
2. decembra 1988 ob 9.00

JAVNO DRAŽBO

NA UPRAVI VG KAPELA

Stanovanjske hiše Radenci, Ljutomerska 9, stoječo na parc. št. 187/9, z ohišnico okr. 9 a, izključna cena dinarska protivrednost 80.000 DEM na dan sklenitve pogodbe.

Ogled po dogovoru z upravo VG Kapela.

Istega dne ob 10.00 bo prodaja naslednjih osnovnih sredstev na delovišču Turjanci:

	izključna cena — din
— 1 rotaspa VICON 140	20.000.000
— 1 rotaspa VICON 105	15.000.000
— 1 rotaspa VICON 105	15.000.000
— 1 freza (angleška)	20.000.000
— 1 freza agroservis	5.000.000
— 1 krožna brana	10.000.000
— 1 krožna brana	15.000.000
— 1 krožna brana	10.000.000
— 1 krožna brana	10.000.000
— 1 gozdna vilita	20.000.000
— 1 gradur (frangecola)	8.000.000
— 1 plug, 3-brazdni	15.000.000
— 1 plug, 2-brazdni (vinograd.)	5.000.000
— 1 plug 2-brazdni (vinograd.)	5.000.000
— 1 mulčar, vinogradniški, SMS 150	30.000.000
— 1 vinogradniška škroplilnica metalna	20.000.000
— 1 motorna žaga tomos — husqvarna	10.000.000
— 1 klinasta brana	5.000.000
— 1 klinasta brana	5.000.000
— 1 rotacijska kosa SIP 1650	20.000.000
— 1 puhalnik	5.000.000
— 1 puhalnik	8.000.000
— 1 slažni kombajn MES 3 (razstavljeno)	8.000.000
— 1 stiskalnica za kombajn ZMAJ 810	20.000.000
— 1 okopalnik za koruzo	15.000.000
— 1 elektromotor 25 KS	30.000.000
— 1 traktor IMT 560	150.000.000
— 1 traktor IMT 560	150.000.000
— 1 traktor STEYR	200.000.000
— 1 traktor IMT 533	120.000.000
— 1 RENAULT 4 GTL	80.000.000
— 1 samonakladalna prikolica, 30 m ³	70.000.000
— 1 samonakladalna prikolica, 16 m ³	120.000.000

Vsak, ki bo nastopil na dražbi kot kupec, mora plačati za objekt ali stroje uro pred dražbo varščino v višini 10 % od izključne cene. Varščina se tistim, ki na dražbi ne uspejo, vrne, kupcem pa poročuna ob plačilu. Ogled strojev je možen vsak delovni dan od 12.00 do 14.00 na delovišču Turjanci.

OSTANIMO PRIJATELJI

Življenje je boj. In tam, kjer se bje boj, so sovražniki. To si večkrat izmislimo sami, včasih pa kdo razglasi nas zanje. Tako je ogenj v strehi, zavre kri in ni lakinja čeno kako protipravnno dejanje: telesna poškodba, poškodovanje ali priistitev tuje- ga premoženja, mejni spor, obrekovanje ... nato pa brz na sodišče. Seveda bodo imela sodišča še naprej dovolj dela, vendar pa si je treba prizadevati, da bo vedno manj pravih pravih »palačah pravde« in vedno več poravnanih na obravnavah v poravnalnih svetih, ki jih imajo vse krajevne skupnosti. Dokaz za to, da ta oblika samoupravnih sodišč še ni izumrla, je številno obravnav v posameznih občinah oziroma na poravnalnih svetih v posameznih krajevnih skupnostih.

Uspelo nam je zbrati podatke za lansko leto. Občina Murska Sobota: Tišina 25, Martjanci 10, Rakičan 7, Pertoča 7, Bakovci 7, Cankova 7, Petrovci 12, Grad 5, Dokležovje 5, Ižakovci 5, Melinci 6, Puconci 6, Šalovci 6, Gederovci 3, Černe-lavci 3, Kuzma 3, Mačkoviči 3... Občina Lendava: Črenšovci 10, Dobrovnik 10, Turnišče 11, Genterovci 7, Gaberje 5, Čentiba 5, Bistrica 5, Lendava 6, Kobilje 3, Lakoš 3, Polana 4... Občina Gornja Radgona: Videm 4, Kapela 3, Apače 1, Negova 1, Stogovci 1... Občina Ljutomer: Stara Cesta 6, Razkrižje 5, Železne Dveri 5, Cezanjevci 4, Ljutomer 5, Logarovci 1, Radoslavci 3... Torej kar velik »pripad«, kot si cer pravniki označujejo zadeve, o katerih morajo odločiti. Najbrž tudi v letošnjem letu ne bo manj zadev, saj razmere, v katerih živimo, sploh niso v korist boljšim medsebojnim odnosom, poleg tega pa tudi zaradi drugih vzrokov nastajajo spori in v zvezi z njimi odškodninski zahtevki. Ker pa imajo ljudje čedalje manj denarja za pravičanje na sodišču, se utegne zgoditi, da bodo imeli poravnalni sveti še več dela. Po določilu 49. člena zakona o samoupravnih sodiščih poravnalni svet namreč lahko posreduje v vseh sporih, razen če gre za zahtevke, s katerimi stranke ne morejo prosto razpolagati. Poravnalni sveti posredujejo med strankami v kazenskih zadevah, kadar se začne postopek za zasebno tožbo zaradi kaznivih dejanj zoper časti in dobro ime in kaznivo dejanje lahke telesne poškodbe, v civilnih zadevah pa v sporih majhne vrednosti. Stranka vložijo predlog za posredovanje poravnalnega sveta, predno sproži postopek pred rednim sodiščem. Naslednji 50. člen določa, da pred poravnalnim svetom lahko dajejo poleg prizadetih

uvodu zapisa, pač pa nas zanima, kolikšen je pripad v letošnjem letu?

KOLOMAN ANTALIČ: Doslej smo obravnavali 5 zadev, kar je za polovico manj kot lani.

IMRE GÖNTÉR: Letos imamo manj sporov kot lani.

ANTON GRMADNIK: V teh desetih mesecih smo dobili na poravnalni svet 5 predlogov za poskus poravnave.

ŠTEFAN KRESLIN: Lani 10 prijav, letos pa doslej le 1.

ALOJZ KEREK: Število zadev je tudi v tem letu veliko: 19.

VESTNIK: Kdo pa najpogostejše da predlog za poskus poravnave in vzroki najpogostejših sporov?

KOLOMAN ANTALIČ: Najpogostejše dajo vloge za postopek posamezniki, saj smo letos od sodišča prejeli le eno pobudo za razsojanje. Ljudje prihajajo najpogostejše navzkriž zaradi meja in služnostnih pravic na zemljišču, na primer pravice do poti čez tujo parcelo; zaradi kraj, neupravičenega poseka drv v tujem gozdu, obrekovanja oziroma razžalitve.

IMRE GÖNTÉR: V Dobrovniku imamo največ mejnih sporov, reševali smo nespornost okrog pravice do izkoriščanja gozda v urbani skupnosti, spore zaradi razžalitve časti in dobrega imena, odškodninske spore, beseda poravnalnega sveta pa je obveljala tudi, ko je bilo treba odločiti, kdo vse je dolžan popravljati določeno cesto. Odločili smo, da obveznost velja ne le za kmete, ampak tudi za ekonomsko enoto Žitkovci, ki posluje v okviru tozda Poljedelstvo in govedoreja Lendava.

ANTON GRMADNIK: Naš poravnalni svet deluje v

Prijateljsko prepričevanje

VESTNIK: Zanima nas, kako je z odzivom strank. Tožitelji gotovo prihajajo, kaj pa toženi? Je pripravljenost za poravnavo in s tem za vzpostavitev dobrih medčloveških odnosov?

KOLOMAN ANTALIČ: Odziv strank je zadovoljiv, saj le redko katera izostane. Lani smo uspešno rešili, s poravnavo seveda, vseh 10 primerov. Letos pa sta uspešno rešena 2, 2 sta v postopku in še neresena, 1 primer pa smo odstopili sodišču.

IMRE GÖNTÉR: Predsednik poravnalnega sveta sem že 15 let, zdaj pa to funkcijo počasi prelagam na mlajše. Moram se pohvaliti, saj je naš poravnalni svet zelo prizadeten in uspešno reši skoraj vsak primer. Poskušamo pač vplivati na sprte občane, naj vsak malo popusti in se pomirijo.

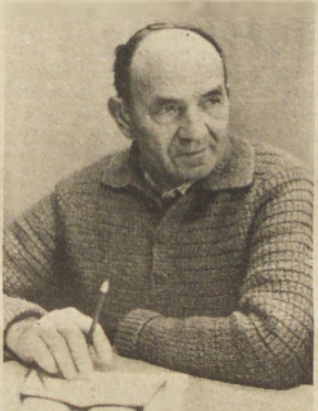
ANTON GRMADNIK: Na poskus poravnave ne pridejo vselej vse stranke; ponavadi izostane toženi. V lanskem letu smo uspešno rešili oziroma dosegli poravnavo pri 60 odstotkih sporov, letos pri 40.

ŠTEFAN KRESLIN: Vabilu na poravnalni svet se tožilci ponavadi vselej odzovejo, toženi pa tu in tam izostanejo. Takim pošljemo vabilo še enkrat, in če ne pridejo na ponovni razpis obravnave, potem zadevo pač odstopimo kot nereseno v nadaljnji postopek sodišču. Stranke prijateljsko prepričujemo, naj v obojestransko korist dosežejo spravo ali (v premoženjskih zahtevkih) plačilo določene odškodnine, kajti pravičanje na sodišču je drago. Imeli pa smo tudi udeležence v postopku, ki je poskus sprave oziroma poravnave demonstrativno zapustil, še preden se je končala.

zacije, pač pa zasebnega avto-prevoznika, ki je zaradi malomarnosti poškodoval ograjo. Oškodovanec je zahteval odškodnino. Toženi je oporekal previsoki odškodnini, pa tudi v poravnalnem svetu smo menili, da je znesek previsok, zato smo poklicali izvedenca, ki je strokovno ugotovil dejansko škodo in dosežena je bila pravična odškodnina.

ALOJZ KEREK: Na naš poravnalni svet se obračajo predvsem kmetje. Poleg klasičnih sporov oziroma zahtevkov smo obravnavali dva sosedu, od katerih je eden očital drugemu, da mu je (tožitelju) poginila krava, ker je jedla travo, ki se je zastrupila, ker je toženi v bližini škropil sadno drevje. K razsojanju nismo klicali strokovnega izvedenca, saj je bila zadeva zelo težka, pa smo jo prepustili sodišču.

KOLOMAN ANTALIČ: V Martjancih smo uspešno rešili veliko zapletenih primerov, pa nam zato strokovni izvedenci niso bili potrebni, ampak smo odločali po običajnem pravu. Le v primeru, ko smo dobili na mizo zahtevek za izplačilo visoke odškodnine ene osebe drugi, ki sta živeli v zunajzakonski skupnosti, so nam pošle moči. Bolje rečeno: nič se ni dalo narediti. Zahtevek smo dali v nadaljnjo obravnavo oziroma razsojanje na sodišču, to pa nam ga je spet vrnilo.

Imre Göntér

VESTNIK: Glede na uspešno posredovanje poravnalnih svetov moramo biti z delom te oblike samoupravnih (raz)sodišč zadovoljni. Zanima nas, kdo pa vas je uvedel v delo, saj je ob naravnih človeških modrosti, kaj je dobro in kaj slabo, najbrž potrebna primerna strokovna podlaga?

KOLOMAN ANTALIČ: Pred leti so bili seminarji za člane poravnalnih svetov, zdaj pa ne več. Ne vem: ali sodišče meni, da so člani poravnalnih svetov dovolj sposobni, ali pa se ne zanima za njihovo delo. Sicer pa je ustanovitelj poravnalnih svetov skupščina krajevnih skupnosti in je ta organ določen z njenim statutom.

IMRE GÖNTÉR: Lendavsko sodišče se zelo zanima za delo poravnalnih svetov, saj predsednike vsako leto pokliče na posvetovanje.

ANTON GRMADNIK: Sodišča bi morala posvečati več pozornosti delu poravnalnih svetov. Pri nas, vsaj v moji mandadni dobi, tega ni bilo. Nasprotno! Samoiniciativno sem šel na sodišče zaradi nekih nejasnosti okrog dela poravnalnega sveta. Tam so mi obljubili, da bodo sklicali vse predsednike poravnalnih svetov Ljutomerke občine, žal pa je ostalo le pri obljubi. Še dobro, da imamo priručnik o delovanju poravnalnih svetov, v katerem so med drugim opredeljene pristojnosti, kot so krajevna (območje), stvarna (področje) in druge. Meni je vodenje poravnalnega sveta lahko, saj sem bil v službi, kjer je bilo potrebno poznavanje prava.

ŠTEFAN KRESLIN: Jaz nisem dolgo predsednik poravnalnega sveta, zato še nisem bil na kakem usposabljanju. Kot član poravnalnega sveta skušam vplivati pozitivno po prosti presoji.

Častno je biti vaški sodnik

VESTNIK: V čem pa se kaže pomoč krajevne skupnosti? Imate vselej na voljo prostore krajevnega urada ali kake druge? Kdo skrbi za administracijo? Kako je s povrnitvijo stroškov za delo poravnalnega sveta, saj stranke ne plačajo ničesar?

KOLOMAN ANTALIČ: Zapisnik o poteku postopka pred poravnalnim svetom sestavlja šef krajevnega urada, ki vodi tudi evidenco o obravnavah. Krajevna skupnost da letno nekaj malega za poravnavo potnih stroškov članom sveta.

IMRE GÖNTÉR: Delo v poravnalnem svetu je častno. Kljub temu pa krajevna skupnost nekaj malega primakne. Tudi našemu poravnalnemu svetu pomagajo na krajevnem uradu.

ANTON GRMADNIK: Pred enim mesecem smo člani poravnalnega sveta dobivali za eno sestajanje po 5 000 dinarjev, zdaj pa 50 000 dinarjev. Administrativno nam pomagajo uslužbenci državne uprave oz. občine.

ŠTEFAN KRESLIN: Letos še nismo dobili nobenega materialnega nadomestila za delo v poravnalnem svetu, nam pa

Alojz Kerek

krajevna skupnost pomaga pri sestavi zapisnikov in drugih administrativnih zadev.

ALOJZ KEREK: Brez pomoči krajevnega urada ne bi šlo. Za delo v poravnalnem svetu pa člani dobimo simbolično nagrado krajevnih skupnosti.

VESTNIK: Bodo poravnalni sveti živeli še naprej?

KOLOMAN ANTALIČ: Delo poravnalnih svetov ne bo kar tako izumrlo, saj življenje rojeva nova in nova razmerja med ljudmi, zaradi česar si lahko pridejo v lase. Pa tudi razne nove razmere se pojavljajo, zato nove vrste zahtevki po odškodnini, nadomestilu za moralno škodo in tako naprej.

IMRE GÖNTÉR: Poravnalni sveti razbremenjujejo sodišča, zato so potrebni. Se naprej pa so nujni tudi zato, ker na njih prihajajo s svojimi zahtevki predvsem starejši ljudje, ki nimajo denarja za pravičanje na sodišču ob sodelovanju dragih odvetnikov. Eden od vzrokov, da so poravnave uspešne, je tudi bojazen pred stroški pravičanja na sodišču.

ANTON GRMADNIK: Odvetniki niso zainteresirani za poravnave občanov na poravnalnih svetih, kar je razumljivo, saj z vodenjem pravih krepko zaslužijo. Člani Ljutomerkega poravnalnega sveta vplivamo na sprti stranki, naj vsaka od njiju malo popusti, pa naj gre za žalitve ali odškodninske zahtevke, pri čemer imamo kar lepe uspehe, saj se večkrat zgodi, da sovražniki postanejo prijatelji. Zgodi se celo, da potem gredo skupaj kaj popit, kamor ne pozabijo povabiti tudi članov poravnalnega sveta. Tako sem bil v družbi naposled pomirjenih sosedov, ki že vrsto let niso spregovorili drug z drugim. Stari spori so bili zgajeni in nastalo je sožitje.

ŠTEFAN KRESLIN: Mišlim, da pri nas v Črenšovcih

ljudje premalo cenijo poravnalni svet in da jih velika večina pošlje tožbe neposredno na sodišče, to pa potem precej zadev vrne v obravnavo poravnalnemu svetu. Tako smo lani obravnavali od 10 skupnih zadev 6, ki smo jih dobili s sodišča. Zdi se mi, da ljudem ni do tega, da bi o njihovih sporih odločali doma, kjer jih vsi poznajo.

ALOJZ KEREK: O nadaljnjem obstoju poravnalnih svetov ne dvomim.

Posledice zimskega sna?

VESTNIK: V katerem letnem času pa poravnalni svet v vaši krajevni skupnosti dobiva največ predlogov za postopek? Radi bi vedeli tudi, ali takoj skličeite spravi poskus, ali pa morda počakate?

KOLOMAN ANTALIČ: So zadeve, kjer ni možno odlašanje. Rečimo: če nekdo, ki vozi po tujem zemljišču, naredi škodo, je treba brz na kraj sam in ugotoviti škodo.

Druge zadeve, kot je na primer razžalitev časti, pa morajo malo počakati, ko se jih nabere več, morda katera tudi »ohladi«.

IMRE GÖNTÉR: Če je nujno, se sestanemo takoj. Prislulhno tudi občanu, ki dela v kakem oddaljenem kraju ali državi, in imamo obravnavo tedaj, ko pride na dopust. Drugače pa zadeve zbiramo in ko so 3 ali več, se sestanemo s tožiteljem in tožencem in ju skušamo pomiriti. Zgodilo pa se je že, da si je tožitelj med čakanjem na postopek pred poravnalnim svetom premislil in prišel povedal, da ne bo tožil in da je dal vlogo v času trenutne razburjenosti.

ANTON GRMADNIK: Pri nas je največ sporov poleti in jeseni.

Obravnavamo jih ponavadi sproti, četudi je samo ena zadeva. Moram pa povedati, da imamo vseh predlogov kakih 14 ali več dni, ker, kot pravi pregovor: Nobena juha se ne poje vroča. Domnevamo, da se občan, ki toži, čez čas pomiri in bolj trezno razsoja. Potem je lažje doseči sporazum.

ALOJZ KEREK: Tudi pri nas zadeve zbiramo, in ko jih je več, se sestane poravnalni svet. Če bi šli skupaj za vsako posebej, bi porabili preveč dragocenega časa, ki ga kmetje nimajo na pretek, zlasti pa ne poleti in spomladi, ko je največ sporov zaradi meja in obrekovanja.

Zdi se, kot da bi se ljudje prebudili iz zimskega sna; bolj živi so, medtem ko je pozimi vse nekam mirno in je vsak za svojim zapečkom. Na pomlad, ko kmetje orjejo njive, pa izbijejo na plan tudi mejni spori, zlasti okrog živih meja med dvema sosednjima kmetijskima obdelovalnima parcelama. So pa tudi spori pri postavljanju ograj.

Doklej prepuščeni sami sebi?

Tako predsedniki poravnalnih svetov, ki so se udeležili naše okrogle mize. Verjetno bi tako ali podobno povedali tudi drugi, ki smo jih vabili, pa niso prišli, pa tudi predstavniki poravnalnih svetov iz manjših krajevnih skupnosti. Poravnalni sveti, čeprav imajo v zadnjih letih manj zadev, uspešno opravljajo svoje poslanstvo, v njih sodelujejo ugledni občani, zato njihove pobude o sporazumnem reševanju spornih zadev prizadeti sprejmejo z odobravanjem oziroma jim prislulhno. Seveda pa bi za uspešno delo poravnalnih svetov morala skrbeti ob vseh drugih tudi sodišča, vsekakor pa občinske enote Temeljnega sodišča Murska Sobota, čeprav ni predpisa, ki bi jih obvezoval. Pri poravnalnih svetih gre vendar za organ, ki je uzakonjen z zakonom o samoupravnih sodiščih, torej je to uradni organ, katerega odločitve je upoštevati v poklicnih ustanovah, pa je zato, če ne zaradi drugega, sodišče vsaj moralno dolžno pomagati, svetovati, opozarjati na morebitne pomanjkljivosti. Ni se mogoče izgovarjati na stroške, ki bi nastali zaradi seminarjev za predsednike, saj se z dobro voljo da vsi tudi ta navidezni problem.

Najbrž so sodišča zainteresirana, da imajo čim manj zadev, o katerih lahko v skladu z določili zakona o samoupravnih sodiščih odločijo v poravnalnem svetu. Hudo narobe bi bilo, če bi bilo drugače.

Pogovarjal se je
ŠTEFAN SOBOČAN

Koloman Antalič

strank pojasnila tudi drugi, če to lahko prispeva k sporazumni rešitvi spora. K temu naj še dodamo, da je postopek pred poravnalnim svetom usten, hiter in brezplačen, udeležba pa prostovoljna.

Perilo oprati doma

Veliko vzrokov je torej, da — povedano v prispodobi — umazano perilo operemo doma. Odločili smo se za pogovor, tako imenovano okroglo mizo o delu poravnalnih svetov. Nanjo smo povabili predsednike poravnalnih svetov iz večjih krajevnih skupnosti, prišli pa so: Koloman Antalič, predsednik poravnalnega sveta iz Martjanec, Imre Göntér, predsednik poravnalnega sveta iz Dobrovnik, Anton Grmadnik, predsednik poravnalnega sveta iz Črenšovci in Alojz Kerek, predsednik poravnalnega sveta s Tišine. Zanimale so nas njihove izkušnje, napovedi o prihodnosti poravnalnih svetov, strokovne (ne)pomoči sodišč, vrste sporov, uspešnost poravnave itd.

VESTNIK: O številu zadev, o katerih ste odločali v prejšnjem letu, vas ne bomo spraševali, saj so se bralci o tem seznanili v

Anton Grmadnik

mestu in zanimivo je, da ima največ opravkov z upokojenci, naslednja skupina so delavci, kmetov pa skoraj ni. Imeli smo obravnave zaradi lahkih telesnih poškodb, obrekovanj in razžalitve.

ŠTEFAN KRESLIN: Lani je približno polovico predlogov za poravnavo strank poslalo sodišče, drugo polovico pa so jih vložili prizadeti občani. Prevladovali so predvsem spori v zvezi s premoženjem, bilo pa je tudi nekaj zadev zaradi razžalitve osebnega imena.

ALOJZ KEREK: Na Tišini poravnalni svet najčesteje rešuje spore zaradi obrekovanj, potem zavoljo mejnih sporov, zaradi pretepotov, o čemer pa najpogostejše odločamo na predlog sodišča. Največ pobud za razsojanje na poravnalnem svetu dajejo kmetje, kar pa ni čudno, saj imamo na našem območju predvsem kmečko prebivalstvo. Na poravnalni svet se obračajo tudi Romi iz zaselkov, ki spadajo v našo krajevno skupnost. Pri poskusih poravnave sodelujejo njihov predstavniki. Naj še dodam, da imamo na našem območju tudi nekaj sporov zaradi škode, ki da jo povzročajo na tujem zemljišču — kokoši!

Štefan Kreslin

ALOJZ KEREK: Na Tišini so občani, ki jih obravnavamo na poravnalnem svetu, v glavnem pripravljeni na poravnavo, čeprav so na spravnem poskusu čestokrat zelo glasni. Obravnavali pa smo tudi med sinom in očetom, ki pa ga nisimo uspeli srečno pripeljati h koncu. Na poravnalnem svetu, poleg članov, sodeluje praviloma še član vaškega odbora iz posamezne vasi, saj ta najbolj pozna določen primer.

Zakaj je poginila krava?

VESTNIK: Je kateri od vaših poravnalnih svetov sodeloval tudi pri reševanju sporov med občani in katero od organizacij združenega dela? Pokličete na pomoč izvedence?

IMRE GÖNTÉR: Pri nas smo obravnavali, kot sem že povedal, družbeno kmetijsko gospodarstvo in dosegli, da je pristalo na vzdrževanje dela krajevne ceste; ker je pač s svojimi velikimi traktorji naredilo ogromno škodo.

ANTON GRMADNIK: Na poravnalnem svetu v Ljutomeru nismo obravnavali nobene družbene gospodarske organi-

Voda iz plastenk — rešitev Radenske?

Po vsem svetu potrošnja vode in mineralne vode narašča za povprečno 10 odstotkov letno, le v Jugoslaviji se zmanjšuje, smo izvedeli v Marketingu Radenske, kjer skrbijo za prodajo mineralne vode in brezalkoholnih pijač iz Radenske »na vseh koncih sveta«. Ker poznamo jugoslovanske razmere in vse večje družbenogospodarske težave pri nas, nas to niti ne čudi, kajti vse manjša je tudi prodaja osnovnih živil — mleka in kruha.

»Biti na vseh koncih sveta je lepa reklama, vendar pa uresničitev ni gospodarna. Bolj bo potrebno obdelati bližnja tržišča, in to sistematično. Samo z navadno distribucijo v tujini ne bomo uspeli, ampak bo potrebno prodreti s propagandnimi akcijami, tako kot doma. Nikakor pa ne bomo šli v prodajo pod ceno in konkurirali le z nižjimi cenami,« je odločno povedal Branko Ficko, pomočnik direktorja Marketinga Radenske (direktorice žal nismo mogli prepričati v pogovor z nami, kaj konkretnega nam bo namreč lahko povedala šele čez mesec dni).

»KOMERCIALA BO NAREKOVALA PROIZVODNJO«

Tudi v Radenski je bilo doslej tako kot v drugih jugoslovanskih firmah: proizvodnja je diktirala komerciali, kaj, kje in kako bo prodajala tisto, kar izdelujejo.

Odslej bo moralo biti drugače. Komerciala bo naročala proizvodnjo, kaj naj izdelujejo, če hočejo, da bodo uspešni na trgu. Kajti trg bo kupil tisto, kar potrebuje. Prav tako ne bo kupil velikih količin mineralne vode samo zaradi tega, ker je pač v zalogi. Tudi v Radenski bodo morali polniti le toliko steklenic, kolikor jih bodo tudi zares prodali. Na vprašanje, ali se jim ne bi izplačalo odpreti svoje trgovine v Boračevi, kjer bi lahko ljudje kupili nekoliko cenejšo slatino (predvsem Pomurci, ki jih jezi, da morajo kupovati drago domačo slatino), je Branko Ficko dejal: »Trgovina s slatino v Boračevi, kjer so polnilnice, se ne bi izplačala. Imamo zelo dobro urejeno trgovsko mrežo in zato lahko odpremo prodajalno le tam, kjer ni oskrbe. Trgovina ima svoj posel in svojega mi.«

Tudi v Pomurju lahko čutimo vse večjo konkurenčnost, tako tudi pri mineralnih vodah. V trgovinah (predvsem zasebnih, ki se jim plača nabavljati manjše količine zaloga) prodajajo tudi mineralne vode iz drugih republik. Zaradi tega se je prodaja slatine iz Radenske zmanjšala za 4 do 5 odstotkov, vendar zaradi tega ne »bodo vsega postavljali na glavo« (mišljeno je odprtje svoje prodajalne s cenejšo vodo). V Radenski so za konkurenčnost, vendar ne z nižjimi cenami, ampak s kakovostjo. Pri ceni se plača popustiti le tistim, ki ima majhne količine, če pa bi šla Radenska po tej poti, bi bila to za njo le izguba.

OPOREČNOST VODE IN PLASTENKE

Kako praktične in koristne so plastenke z mineralno ali navadno vodo (miral in radin) vedo najbolje v rudnikih, na letalih in ladjah, izletniki, prav tako pa tudi prizadeji ob naravnih nesrečah. Ljudje v Halozah so se poleti zelo razveselili plastenk z radinom, veseli pa bi jih bili tudi ljudje z Dravskega polja in celjskega območja v težkih časih, ko je bila voda iz vodovodnih pip neuporabna, onesnažena. Toda kaj, ko pa so tako dragi! Vendar pa tudi v Radenski že mislijo na prihodnost in na povečanje »plastičnega programa«. Nikoli ne vemo, kdaj bo ekološka katastrofa in takrat bo voda iz globlin v plastični embalaži mogoče edina rešitev.

Letos so napolnili 5,6 milijona plastenk z mineralno vodo, od tega je bilo le 20 odstotkov radina. Preden pa bodo povečali število napolnjenih plastenk, bodo morali verjetno rešiti še en problem — kako najbolj ekološko čisto odstraniti plastenke?

Ta čas prodajo 53 odstotkov količin, napolnjenih z mineralno vodo, v Sloveniji, 37 na Hrvaškem, 8 v Bosni in Hercegovini ter le kaka dva odstotka v Srbiji.

Že lani so opustili obdelovanje trga v Srbiji, Makedoniji, Kosovu in Črni Gori, saj ni bilo pravega učinka, poleg tega pa so preveliki transportni stroški. Kljub temu, da se je zaradi »medijske aktivnosti« prodaja v prodajnem centru v Beogradu močno zmanjšala, ga ne bodo opustili, še prodali. Odvečni prostor, ki ga ne potrebujejo, bodo oddali zainteresiranemu partnerju iz Pomurja.

Bernarda B. Peček

NOVA TOVARNA — Objekta, ki ju je investiral Lek Ljubljana, stoji v neposredni bližini prejšnjega njegovega obrata gentamicina v Lendavi. Zgradili so ju delavci lendavskega Gradbenika, namenjena pa sta izdelavi antibiotika likomicina, ki ga bodo začeli poskusno izdelovati čez leto dni. V obratu bo dobilo delo nekaj deset delavcev, zlasti s srednješolsko izobrazbo.
Foto: Š. Sobočan

Agromehanika

KRANJ

Hrastje 52 a, 64000 KRANJ

Tel.: (064) 34-034, 34-033

KMETOVALCI!

pravočasno se oskrbite s škropilno tehniko.

AGROMEHANIKA Kranj vam ponuja:

- škropilnice od 200 do 2200 litrov
- atomizerje od 200 do 2000 litrov
- agregati za pranje
- hoby program za škropljenje

Naše izdelke lahko kupite v vseh večjih trgovskih hišah: AGROTEHNIKE, HMEZADA, POLJOOPSKRBE, POTROŠNIKA...

V svojih poslovnih centrih prodaja lastno kmetijsko tehniko po TOVARNIŠKIH CENAH:

PSC MARIBOR, Primorska 9, MARIBOR, (062) 38-980, ali neposredno pri izdelovalcu v Hrastju 52 a pri KRANJU, tel.: (064) 34-034, 34-035.

Človek nenehno išče novo. Včasih mu ta iskanja uspevajo, drugič ne. Neuspehi so povezani z negotovostjo in obotavljivostjo, uspehi pa z občutki podjetnega nemira in s pravočasnostjo v odločitvah, ki gledajo naprej. Pri tem je človek lahko sam ali v uspešni in zanesljivi družbi.

Nekateri so za ženske, nekateri za pijačo, nekateri hazardirajo, drugi životarijo,

NEKATERI PA SO ZA BIZNIS

O vas vemo, da ste samostojni in podjetni, ozirate se za naložbami, ki bi se vam obrestovale in za partnerjem, ki bi mu zaupali. V Meblu vemo, kaj so uspehi. Naše ime in izdelke pozna mnogo ljudi doma in po svetu. Upravičeno smo ponosni nanje.

Pripravljeni smo skupaj z vami razmišljati o novih, višjih in trajnih oblikah sodelovanja, ki bi bilo grajeno na čistih računih in profitno motivirano. Z vašo zagnanostjo in našimi izkušnjami nismo daleč od uspeha.

Ne odlašajte in nas pokličite na telefonsko številko 065/22-611 ali 065/23-711. Tovariš Jože Sivec vas bo podrobno seznanil o naši nameri. Ugotovili boste, da se vaša in naša zamisel koristno dopolnjujeta.

Med nami in vami bodi črka zakona in duh zaupanja

MEBLO

USPOSABLJANJE MLADINE IN ODRASLIH

Ob skrbi za izobraževanje mladine v srednji kmetijski šoli v Rakičanu posebno skrb namenja tudi usposabljanju odraslih. V petdesetih letih delovanja se je ta šola vrasla v pomurski in slovenski kmetijski prostor, to pa se najbolje odraža v rezultatih, ki jih je kmetijstvo beležilo v tem času. Tudi za sezono 1989/90 so v srednji kmetijski šoli pripravili pester program pospeševalnega dela, v najrazličnejše oblike usposabljanja pa želijo pritegniti predvsem odrasle kmetovalce in kmetovalke, kot tudi tiste, ki so zaposleni v drugih poklicih in se ob tem še ukvarjajo s kmetovanjem.

Vzgojnoizobraževalni program kmetijske pridelave, prilagojen odraslim, je že v preteklih letih naletel na ugoden odziv in mnogo odraslih si je tako že pridobilo poklic kmetovalec. To obliko usposabljanja želijo izvajati tudi v sezoni 1989/90, izobraževanje bo potekalo po vaseh, če se bo zanj prijavilo vsaj 20 kandidatov, na šoli bodo izvajali le določene vaje. Pouk bo prilagojen slušateljem in bo za udeležence brezplačen, saj bodo stroške krili iz sredstev za pospeševanje kmetijstva. Novost, ki jo pripravljajo v srednji kmetijski šoli v Rakičanu, je pridobitev kmetijske izobrazbe četrte in pe-

te zahtevnostne stopnje za tiste kmetovalce, ki so že končali kakšno od poklicnih ali tehniških šol. Slušatelji bodo v času študija poslušali le diferencialne kmetijske predmete in si tako pridobili poklic kmetijca oziroma kmetijskega tehnika.

Ob teh oblikah izobraževanja pa v šoli organizirajo tudi specialne tečaje za usposabljanje na različnih področjih. V obdobju od decembra do marca naj bi potekali naslednji tečaji: praktična manjša popravila kmetijskih strojev, kombajniranje žit, tečaji o prasičereji, pridelavi mleka in pitanju govedi. V januarju se bodo interesenti lahko seznanili z

rezo vinske trte, v februarju z obdelavo tal in pripravi na setev poljščin, s sadjarstvom za domačo uporabo, s pridelavo in gospodarnimi odmerki mineralnih gnojil pri posameznih poljščinah, z zaščito rastlin in varstvom okolja, z dognojevanjem in zaščito pšenice ter s pridelavo koruze (gnojenje, uporaba gnojek, priprava zemlje in izbira hibrida ter setev, naravnava sejnice in zaščita). Za marec pripravljajo tečaj o rezi sadnega drevesa, o pridelavi buč in stročnic ter tečaj o novih vrtninah in novih sortah, v aprilu pa bodo prikazali zimsko rez koščičarjev. Tudi v poletnih mesecih ne bo zatisja, saj pripravljajo za julij prikaz rezi jagodičevja in poletne rezi koščičarjev. Vsi ti tečaji bodo trajali po potrebi od 6 do 18 ur, predavali pa bodo priznani strokovnjaki s posameznih področij.

Ob vsem tem pa v srednji kmetijski šoli ne pozabljajo tudi

na kmečke žene. Zanje pripravljajo 60-urne tečaje o pripravi zdrave hrane na kmetiji, 10-urne tečaje o shranjevanju odvečnih pridelkov za posezonski čas, 10-urne tečaje v pripravi sadnih in zelenjavnih sokov za domačo rabo, 30-urne tečaje o krojenju in šivanju ter 10 do 30-urne tečaje iz ročnih del.

Za vse omenjene oblike usposabljanja in izobraževanja naj se interesenti prijavijo do 10. decembra v srednji kmetijski šoli v Rakičanu (telefon 23-162), kjer bodo dobili tudi vse dodatne informacije.

Med aktivnostmi, ki jih izvajajo na šoli, omenimo še permanentno izobraževanje absolventov šole. Teme izbirajo po potrebi, izobraževanje pa poteka vsako prvo sredo v mesecu. Že utečeno je testiranje škropilnic, zato bodo s tem nadaljevali, letos pa želijo vpeljati še prikaz naravnave sejnice.

Ludvik Kovač

Med gradiščanskimi vinogradniki in kletarji

Ludvik Kovač

1

UTRDI TI SVETOVNI SLOVES IN ŠE POVEČATI KAKOVOST

Vino je že od nekdaj vir navdihla številnim umetnikom. Zveza med vinom, umetnostjo in kulturo ni naključje in vino je umetnina. Tako so v ličnem katalogu zapisali tvorci Vinske akademije, ki so jo na samega svetega Martina dan odprli v idiličnem kraju Rust pri Železnem na Gradiščanskem. Prav otvoritev te akademije je bila priložnost za obisk slovenskih novinarjev in emologov pri gradiščanskih vinogradnikih in kletarjih, njihovo delo, rezultate in tudi težave, s katerimi se srečujejo, pa vam bomo skušali predstaviti v nekaj nadaljevanjih.

Skorajda nemogoče je priti na Gradiščansko, da se ne bi srečali z vinogradništvom. Vinogradi so simbol te pokrajine. Zaradi primernih tal in ugodnega podnebja, ki ga odlikujejo zgodnje pomladi, vroča in suha poletja ter dolge in mile jeseni, so dane vse naravne možnosti za razvoj vinogradništva in na Gradiščanskem so znali to kar najbolj izkoristiti. Obsežne nasade vinske trte najdemo tako v okolici Nežiderskega jezera na obronkih hribovitega Rusta, na južnem pobočju hribovja ob Leithi, na vzhodni obali v Seewinklu, pa tudi v srednjem in južnem delu Gradiščanskega. Tretjina vseh avstrijskih vinogradov je na Gradiščanskem, približno takšen pa je tudi njihov delež v pridelavi avstrijskih vin.

Avstrijski vinski zakon je razdelil Gradiščansko na štiri vinorodna območja. Vinorod-

no območje Nežidersko jezero obsega administrativno okrožje Neusiedl am See z vinogradniškimi občinami v Seewinklu ter na pobočjih Parndorfske ravnine. Tod je okrog 12 tisoč hektarjev vinogradov, v katerih prevladujejo bele vinske sorte. Vinorodno območje Nežidersko jezero - Hüdel sestavlja administrativni okrožje Zeleznog in Mattersburg, ki ležita na zahodu ob Nežiderskem jezeru, na pobočjih hribovja ob Leithi, ruskega gridevja ter na plodni ravnini Wulkatala. Z vinsko trto je tu zasajenih okrog 7.500 hektarjev površin, pridelajo pa 70 odstotkov belega in 30 odstotkov rdečega vina. Vinorodno območje Srednje Gradiščansko se ponaša z 2 tisoč hektarji vinogradov, v katerih prevladujejo rdeče sorte, obsega pa administrativno območje Oberpullendorf. Najmanjše vinorodno območje je

Južno Gradiščansko, saj obsega le 3 odstotke vseh vinogradniških površin na Gradiščanskem, vključuje pa administrativno okrožje Oberwart, Güssing in Ženavci. Prevladujejo nasadi rdečih sort grozdja.

Vinogradništvo ima na Gradiščanskem že večstoletno tradicijo, v teh krajih pridelujejo vina, ki so si pridobila svetovni sloves, zato si prizadevajo, da bi to tradicijo ohranili in še bolj povečali kakovost. Ne zgolj količine pač pa kakovost je njihov cilj in s tem namenom so ustanovili tudi Vinsko akademijo, ki je namenjena tako ljubiteljskim vinogradnikom kot strokovnjakom in tistim, ki se z vinogradništvom poklicno ukvarjajo. Je prva tovrstna ustanova v Avstriji, zgleduje pa se po izkušnjah drugih tovrstnih ustanov, ki jih v nekaterih razvitih vinogradniških državah že imajo. V zgradbi, kjer je zdaj dobila svoje prostore Vinska akademija, je v letih 1933-38 že delovala prva vinarska šola v Avstriji.

Z vinogradništvom se na Gradiščanskem ukvarja 14 tisoč vinogradnikov, vinsko trto najdemo vse od severa do juga te pokrajine in gost, ki pride na Gradiščansko, ne more v krat-

kem času spoznati vsega, kar premorejo na tem področju. Prevladala je filozofija, da je treba vse to prikazati in predstaviti na enem mestu in Vinska akademija je najprimernejše mesto za to. Po desetih mesecih iskanj in snovanja je Vinska akademija v Rustu zdaj odprla vrata obiskovalcem in že prve letošnje izkušnje kažejo, da je bila odločitev pravil-

Subi jagodni izbor belega burgundca letnik 1981 je postal na vinskem sejmu v Ljubljani leta 1987 svetovni zmagovalac. Avstrijski vinogradniki zanj to prav spretno izkoristijo v reklamne namene. Na posnetku je pročelje Haydnove kleti v Železnem.

na. Obiskovalci bodo lahko v bogati vinoteki na enem mestu našli, poskusili in kupili vsa gradiščanska vina, tu bodo pridobivali novo znanje tako ljubiteljski kot poklicni vinogradniki in kletarji, s spremljajočimi kulturnimi prireditvami pa bodo skušali Gradiščansko še bolj približati vedno številnejšim obiskovalcem, saj bodo v Vinski akademiji pripravljali najrazličnejše razstave, predstavitev in koncerte. Prijetno počutje ob zvokih panonske glasbe ter v družbi z najbolj kakovostnimi vini pričara obiskovalcem utrip življenja na Gradiščanskem, s fotografskimi razstavami pa to življenje tudi optično podoživljajo. To pa je med drugim tudi namen letos ustanovljene Vinske akademije.

Doseči moramo, da bodo postala naša domača vina simbol kakovosti, razvijati pa želimo tudi vinsko kulturo, pravijo predstavniki Vinske akademije. V njej naj bi se našli vsi, ki se na tržišču srečujejo, od pridelovalcev do trgovcev in porabnikov vina.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Gradiščansko je dežela grozdja in vina, saj je tu 30 odstotkov vseh avstrijskih vinogradov. Primerne pogoje in ustreza tla zagotavljajo vse naravne razmere za proizvodnjo kakovostnega vina, ki si je pridobilo tudi svetovni sloves.

FRANCEKOV
PREMIŠLJANJE

CILJ NOVE GLOBALNE STRATEGIJE KMETIJSTVA JE KONCEPT NIZKO ENTROPIJSKEGA KMETIJSTVA. ZA DOSEGO TEGA CILJA JE POTREBNA SPREMEMBA URAVNE KMETIJSKE DOKTRINE. NOVA DOKTRINA JE TAKA, DA NAMESTO VELIKIM ENERGETSKIM VLOŽKOV, IREVERZIBILNIH SPREMEMB Z DRUGO PROIZVODNJO IN OBREMENJENIM OKOLJEM IZNAJLA IZ OBREMENJENIH PREHIS MAJHNIM ENERGETSKIM VLOŽKOV, REVERZIBILNIH SPREMEMB S CENEJŠO PROIZVODNJO IN MANJ OBREMENJENIM OKOLJEM. KMETIJSTVO, GRAJENO NA TAKIH PREMISAH, ZAHTEVA ODSTOP OD POLITIKE ZELENEGA PLANA. EKOLSKO (NIZKO ENTROPIJSKO) KMETIJSTVO POTREBUJE NARAVEN CILJOLJ ZAPRT SISTEM KROZENJA SNOVI IN ODPRTE EKONOMSKI PROSTOR. TA CILJ DOSEŽEMO S KOMPLEKSNO KMETIJSKO STRUKTURO, V KATERI STA TAKO POLJEDELSTVO KOT ŽIVIVNOREJA. KMETIJSTVO MAKSIMALNO ZAPRTEGA KROZENJA SNOVI OPTIMALNO VARUJE NEOPOREČNOST TALNICE. NOVE TEHNOLOGIJE NA NJIVI IN V HLEVU OMOGOČAJO STRUKTURNE SPREMEMBE V REBILJI IN STRSE, PREMALO JE CE AKTIVNOSTI ZA DOSEGO OPERATIVNE STRATEGIJE IZVAJAMO SAND V KMETIJSTVO. VIZIOPREDNO MORA POTEKATI KONSTITUIRANJE PRIMERNEGA INSTITUCIONALNEGA SISTEMA KMETIJSTVA IN SPREMEMBA UKREPOV KMETIJSKE POLITIKE.

Le brez strahu! Mladica kot upokojenca že delava po nizkoentropijskem predlogu, z majhnimi energetskimi vložki, zaprtim cirkuliranjem materije, reverzibilnimi spremembami... Sicer pa sva preživela že kaj hujšega.

VIŠJI PRISPEVKI KMETOV ZA POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE

VSAJ ČETR TI ZAVAROVALNI RAZRED

S 1. decembrom se bodo ponovno povečali prispevki kmetov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Na podlagi sklepa skupnosti SPIZ bo možno spremeniti zavarovalni razred. Zavarovanci lahko napravijo spremembo zavarovalnih razredov do 10. decembra.

Tabela prikazuje plačilo prispevkov:

Zav. razred	Akontacija od 1. 12. 1989 naprej (vendar za 3 mesece)	3. Akontacija
1.	2.020.800.—	1.428.530.—
2.	2.435.700.—	1.714.240.—
3.	2.841.700.—	1.999.940.—
4.	3.450.600.—	2.428.500.—
5.	4.059.600.—	2.857.060.—
6.	4.809.800.—	3.385.090.—
7.	7.695.800.—	5.416.150.—
8.	11.543.600.—	8.124.220.—
9.	15.391.400.—	10.832.290.—
10.	19.239.400.—	13.540.360.—

Želel bi opozoriti kmete zavarovance, da plačilo prispevkov prinaša tudi osnovo za izračun pokojnine (starostne ali invalidske). Res je, da se pojavljajo določena odstopanja pri plačevanju prispevkov predvsem za višje razrede in prejemu oz. izračunu pokojnine, vendar o tem naj spregovorijo strokovnjaki SPIZ. Za združene kmete je IV. zavarovalni razred tista najnižja osnova, ko se izenačijo z delavcem v združenem delu oz., ko jim pripadajo določene pravice oz. ugodnosti. Mislim, da je zdaj že vsem znano, da združeni kmetje izgubijo s prehodom na nižji zavarovalni razred, kot je 4., določene ugodnosti. Mislim tudi, da že vsi kmetje vedo, da lahko davčni upravi občine za čas bolezni predložijo bolniški list in za ta čas ne plačajo prispevkov.

J. Tivadar

Gnojenje vinske trte

Z današnjim člankom začenjam obširno in zahtevno poglavje o gnojenju vinske trte. Kljub draginji ugotavljamo da mali (ljubiteljski) vinogradniki še imajo denar za gnojila, ki jih potem trosijo v prevelikih količinah na pamet in po nepotrebnem. Zato se mnogokrat zgodi, da z gnojenjem dosežemo nasprotno učinke, kot si želimo. Analize tal nam kažejo, da so nekatera vinogradniška tla pravi »rudniki« fosforja in kalija. Tudi zunanji znaki na trti (listju) nam v mnogih primerih potrjujejo, da je nastalo nesorazmerje med posameznimi elementi (hranili). Nekateri vinogradi pa spet kažejo izrazito pomanjkanje teh dveh osnovnih hranil, kar je lahko posledica preslabega založnega gnojenja. Za vsaj okvirno razumevanje, zakaj, s čim in kdaj, gnojiti, bi po posameznih tematskih področjih osvetlili naslednjo problematiko:

- pomen gnojenja na količino in kakovost pridelka
- vloga posameznih hranil (elementov) za vinsko trto,
- vrste in oblike gnojil,
- določanje potreb vinske trte po hranilih,
- založno (meliorativno) gnojenje pri obnovi vinograda,
- čas oziroma roki za gnojenje vinske trte,
- načini gnojenja z mineralnimi gnojili,
- načini gnojenja s hlevskim gnojem,
- gnojenje triletnega vinograda,
- gnojenje rodni vinogradov,
- gnojenje zatravljenih vinogradov,
- kloroza vinske trte,
- zeleno gnojenje vinogradov,
- gnojenje skozi list (foliarno gnojenje).

Pomen gnojenja na količino in kakovost pridelka

Vsako gnojilo, bodisi da je mineralno ali organsko, ki smo ga uporabili v vinogradu, vodi do povečanja količine, vendar to povečanje odvisno od hranila, ki ga je v tleh največ, ampak od tistega, ki ga je najmanj in ga vinska trta prav tako nujno potrebuje za svojo rast (je tako imenovani Liebighov zakon). Prvo leto gnojenje vpliva na rast trte in formiranje pravih rodni (zimskih) oces na trti. Kot vemo, se trta pripravlja na rodnost že leto prej, zato prve učinke gnojenja vidimo dve leti po gnojenju.

Rodnost trsa lahko povečamo na naslednje načine:

- s povečanjem števila rodni oces pri rezi,
- s povečanjem števila grozdov na mladici (posledica gnojenja),
- s povečanjem velikosti jagod (posledica gnojenja),
- s povečanjem teže grozda (posledica gnojenja).

Vendar so na žalost gnojila v verigi le en člen, ki odloča o količini pridelka, važnejša sta vsekakor genetski potencial posamezne sorte in podnebne razmere določenega in prejšnjega leta. Če gnojimo spomladi (marec, april, maj ali junij), lahko to leto pričakujemo povečanje velikosti jagod in s tem teže grozda. Na število rodni mladice in grozdov pa s tem gnojenjem ne moremo vplivati. S praviim gnojenjem z gnojili NPK lahko povečamo število rodni oces na enem trsu do 20 %. Poskusni na sorti laški rizling so pokazali povečanje povprečnega koeficienta rodnosti, ki znaša 1,2 (število grozdov na mladiko) na 1,4—1,8 grozda na mladiko. Povečanje pridelka pa seveda ne gre brez posledic za kakovost grozda in vina, s preobremenjevanjem trte pa se nam tudi krajša življenjska doba trsa. Pozitivno nam na kakovost grozda in vina vplivajo hranila, kot so kalij, fosfor, kalcij in magnezij, vendar če so v praviem razmerju trti dostopni vse leto.

Vloga posameznih hranil (elementov) za vinsko trto

Vinska trta kot vse druge rastline jemlje hranila iz svoje okolice, in to iz zraka in tal. Iz zraka dobi ogljik, vodik in kisik, iz tal pa črpa vodo in v njej raztopljene minerale snovi. V večjih količinah potrebuje vinska trta naslednja hranila (makroelementi): dušik (N), fosfor (P), kalij (K), kalcij (Ca), magnezij (Mg), žveplo (S), ogljik (C), vodik (H) in kisik (O). Vinska trta sprejema hranila v glavnem samo v mineralni obliki, zato se v primeru, če gnojimo vinograd z organskimi snovmi (hlevski gnoj itd.), morajo ta najprej razgraditi (mineralizirati) v tleh, da jih potem lahko trta ali druge rastline sprejmejo. Vsak element ima v naravi natančno določeno vlogo, zato nikakor ne moremo nadomestiti enega elementa (hranila) z drugim. Pomanjkanje ali presežek posameznega hranila izpove določene morfološke in fiziološke spremembe v trti, kar vpliva tudi na zunanji videz trsa. Listi vinske trte so, podobno kot pri človeku obraz, najboljši pokazatelj »počutja« in prehranjenosti. Poglejmo si vlogo posameznih hranil v življenju trte.

Dušik (N)

Temnozeleno barvo listja vinske trte kaže na dobro preskrbljenost trte z dušikom. Dušik je najbolj potreben trti v začetku vegetacije in maja, ko trta najbolj bujno raste. Vpliva na bujnejšo rast in če ga ni preveč tudi na večjo rodnost, povečajo se grozdne jagode in s tem teža grozda. Pomanjkanje dušika se kaže v bledozeleni do limonastorumeni barvi listja, ki je tudi manjše, mladice so kratke in tanke. Optimalno založenost trte lahko vsako leto ugotovimo na podlagi prirasta mladice, ki naj ne bi bil večji od 2 m. Prirast v nekaterih preveč gnojenih vinogradih z dušikom pa je bila letos do 6 m v dolžino! Zato se ne čudimo osipu, pregojena trta z dušikom pa je tudi manj odporna na bolezni. Vegetacija trte so nam lahko podaljša daleč v jesen, les pa slabo dozori.

(nadaljevanje prihodnjic)

inž. E. Novak

Odnos družine in okolja do zdravljenega alkoholika

Alkoholik dolgo časa zdrži in s svojimi obrambnimi mehanizmi odvrta obtožbe, da je alkoholik. Dokler njegov alkoholizem skoraj v celoti ne razdele družine in ne moti delovnega procesa, ga družba nekaako prepušča. Za zdravljenje se odloči pod pritiskom družine ali delovne organizacije, kjer dela. Pritiski v delovni organizaciji so odločilnejši, da se alkoholik odloči za zdravljenje.

Po nekaj mesecih bolnišničnega zdravljenja se zdravljeni alkoholik vrne v družino in okolje.

Kakšni so odnosi družine in okolja do zdravljenega alkoholika, ko se le-ta vrne v zdravljeno?

Družina je srečna, saj upa, da bo imela vnaprej treznega moža (ženo) in očeta (mater). Začne se proces rehabilitacije družine, proces prilagajanja na nov način življenja in delitev dela v družini. Znano je, da v času alkoholizma enega od članov družine drugi prevzame njegove naloge in dolžnosti. Počasi s svojim vztrajnim delom zdravljeni alkoholik prevzame svoje dolžnosti v okviru družine. V tem procesu rehabilitacije mora biti veliko medsebojnega razumevanja, odrekanja in popuščanja. Za uspešno

družinsko rehabilitacijo je potrebno sodelovanje vseh članov družine.

Delovno okolje z mešanimi občutki sprejema zdravljenega alkoholika. Res je, da mora zdravljeni alkoholik zaradi svoje rehabilitacije zapustiti svojo pivsko družbo, včasih bi bilo potrebno menjati tudi delovno mesto. Toda to je v sedanjih razmerah težko.

Torej se znajde zdravljeni alkoholik v vrtincu življenja, ki je nepredvidljivo.

Ob koncu zdravljenja v bolnišnici, ob tako imenovani končni predstavitvi so navzoči svojec ter predstavnik delovne organizacije in terapevtske skupine. Ob tej priložnosti vsi obljubijo zdravljenemu alkoholiku vsestransko pomoč, ki pa je v mnogih primerih deklarativna.

Ožji sodelavci ponavadi sprejmejo zdravljenega alkoholika z zadovoljstvom in tiho bojaznijo. Z zadovoljstvom predvsem zato, ker jim ne bo potrebno opravljati del in nalog, ki so jih v času njegovega alkoholizma morali opravljati zanj. Z bojaznijo pa predvsem zaradi tega, ker v njem vidijo tožnika, mogoče celo izdajalca.

Za nastanek alkoholizma so namreč potrebne tri stvari: človek, okolje in alkohol. Zdravljeni alkoholik torej bolj ali manj izhaja iz okolja, ki je naklonjeno stalnemu ali občasnemu pitju ob raznih priložnostih. Če je to najožje delovno okolje, sodelavci se naprej pijejo mnogokrat skrivoma, da jih ne bi zatožili. Mnogokrat pa si želijo, da bi zopet začel piti. Zdravljeni alkoholik, ki zopet začne piti, je namreč zelo dobro opravičilo in obramba pred morebitnim napotilom na zdravljenje.

Predstojniki posvetijo zdravljenemu alkoholiku le redko vsaj nekaj pozornosti. Razne

službe v delovnih organizacijah, ki naj bi glede na delokrog skrbele tudi za rehabilitacijo zdravljenih alkoholikov, v večini primerov tega ne opravljajo zadovoljivo.

Iz varnega zavetja bolnišničnih zidov in ograj je zdravljeni alkoholik postavljen tudi v svoje prejšnje okolje, to je krajevno skupnost, družbenopolitične organizacije in društva, v katerih je prej aktivno ali pasivno deloval. Mnogim je vrnitev v to okolje najtežja. Zaradi nerazumevanja zdravljenega alkoholizma in rehabilitacije zdravljenega alkoholika ga široka družba najtežje sprejme.

Le z vztrajnostjo, prizadevnostjo in trdnim delom si lahko zdravljeni alkoholik ponovno pridobi zaupanje družine, delovnega in širšega okolja, vendar mu je povsod potrebna, mogoče majhna, vendar iskrena pomoč.

Ugotavljamo, da zdravljenje alkoholizma precej stane, nič pa ne staneta pravilom odnos in iskrena pomoč zdravljenju pri njegovi rehabilitaciji.

»POBITIM V SPOMIN, ŽIVIM V SVARILO«

Upam, da boste naslednje leto v prvi aprilski številki vašega cenjenega tednika lahko poročali, kako so ljutomerski mladinci vrgli venec tudi v vodo Mure pri Smodiševem mlinu na Moti in položili venec pred spomenik žrtvam v opuščnem rudarskem jašku v Ilovcih. Med njimi so bile tudi nič krive kmečke ženske, matere s še bolj nedolžnimi otroki. Konec marca prihodnje leto se bomo ob 45-letnici osvoboditve spominjali, upam, tudi teh tragičnih dogodkov.

In še tole: pozivam še žive udeležence, voditelje slovenskega NOB ali slovenske zgodovinarje, naj že enkrat jasno in glasno povedo, da smo zadnje mesece vojne kar naprej pozivali vse, ki so sodelovali z okupatorjem, naj se pridružijo slovenski partizanski vojski. Nekateri so to storili, drugi ne. Tisti, ki so ostali do konca okupatorjevi sodelavci in izdajalci svojega naroda, so še pri svojem umiku uničevali in pobijali nedolžne ljudi, tudi otroke. In to v dneh, ko so se narodi po Evropi že veselili osvoboditve in miru. Takrat je bilo vsakemu našemu pionirju in mladincu jasno, zakaj so nam zahodni zavezniki te ljudi vrnil, in tudi to, kaj je v vseh časih človeške zgodovine po bitki čakalo zločince in izdajalce.

Jože Ternar

ČIGAV JE BELTINSKI GRAD?

V Beltincih v baročnem gradu je nekoč živel grofica Marija Zichy. H gradu je sodilo še posestvo z več sto hektarji zemlje in sto let starimi hrastovimi gozdovi v Orlovščeku. Za posestvo s pristavmi (marofi) v Beltincih, Nemščeku, Renojčah, Konjščeku, Raščicah in Juli, kjer so gojili govejo živino in konje, s katerimi so obdelovali zemljo, je skrbel upravitelj Vogler. V Medžimurju, na Kalcu, je imela grofica še dvajsethektarski vinograd, v katerem so pridelovali najboljša sorta rdeča in bela vina. Poljske pridelke, predvsem pšenico in žito, so shranjevali v Beltincih v

ogromni, za časa Marije Terezije zgrajeni žitnici (grenarju) z debelimi stenami in obokanimi stropi, v kletih pa v velikih hrastovih sodih po deset in več let stara vina.

Ko so se nemški vojaki umikali iz Madžarske pred Rusi, so streljali v sode. Iz njih so brizgali traminec, rizling, kabernet, rulanec, burgundec in se na plenih opečnih tleh spreminjali v rjavkasto brozgo. Pijanci so vseeno prišli na svoj račun. Ščapov Vanek je omagal, in če ga ne bi eden potegnil za noge iz kleti, bi se utopil.

Nasproti cerkve je bil grad z velikimi sončnimi sobanami, s poslikanimi stenami in stropnimi štukaturami, ki so bile opremljene z dragocenimi slikami, stilnim pohištvom, preprogami, vitrinami, polnimi lepega porcelana, kristala in srebrnine. Grad je obdajal prekrasen park, v katerem je poleg domačega drevja raslo še več sto eksotičnih dreves. Danes bi bil ta park slovenska zanimivost. Zanj so skrbeli vrtnar in nekaj delavcev, ki so ga nenehno negovali, odstranjevali suha drevesa, z drevesno smolo mazali rane, vzdrževali cvetlične grede (trupe) in poti, posute z drobnim kamenjem. Grofičin čuvaj in takaj je bil Maktarošov Lajči, njegova žena pa kuharica. Opravljala sta še druga grajska dela.

Grofica je živel zelo skromno. Preprosto se je oblačila in pojedla vse, kar so ji skuhali. Kljub bogastvu je včasih zabredla v finančne težave, vedno pa je našla denar za vzdrževanje gradu in parka.

Nekaj mesecev pred koncem vojne se je grofica umaknila na Dunaj. Prekmurje so zasedli Rusi, vdrli v grad in uničevali vse, kar jim je prišlo pod roko. Pohištvo so metali skozi okna, trgali slike iz okvirjev, lomili porcelan in steklene predmete, skakali po klavirjih, parali preproge, odnašali knjige na kup in z njimi kurili. Vaščani so s pomočjo ljudske oblasti vdrli v park, sekali in žagali noč in dan, dokler ga niso oskubli kot gospodinja piščanca.

Poleg gradu je živel v vlažni najemniški hišici s svojo materjo že starejši čevljar Kočmar. Ko je skozi lepo alejo divjih kostanjev, ki je vodila proti gradu, opazoval, kaj počnejo vojaki in ljudje z »ostanki kapitalizma«, je k njemu prišel ruski vojak in mu

hotel razložiti novi red. Pogledal je proti gradu, v polkrogu zmahnil z roko in mu dejal: Ej, ti stari! Posmotri, eto teper vsjo tvojo. Bolj težko, toda Kočmar je le razumel, kaj je mislil Rus. Da bo sedaj vse njegovo, naše. Bolj zase je glasno razmišljal: »Ne bi bilo tako slabo, če bi bil ta grad moj, jaz pa v njem grof! Vse življenje sem se z materjo stiskal v vlažnem stanovanju in popravljal čevlje milostljivi grofici.«

Ko je tudi naša vojska odšla iz gradu, sta se vanj vselila šola in vrtec. Grad je bil kolikor toliko vzdrževan. Izselila se je tudi šola in grad prepustila krajevni skupnosti. Ker ta ni bila dovolj budna in ga ni oddala za stanovanja poštenim vaščanom, se je nad njim znesel vandalizem brez primere. Lotili so se ga Cigani in drugi nepošteni vaški cigani. Razbili so vsa okna in vrata s podboji vred izruvali iz zidov, odnesli parket in vse, kar je bilo lesenega, da so si pozimi kurili. Začel je odpadati omet, udara se streha in ne bo dolgo, ko se bo stari ožak sesul vase. Takrat ga bomo lahko gledali samo na starih fotografijah, v nov zemljevid pa vnesli znak za grajske razvaline.

Spomnil sem se na Rusa in Kočmarja in se vprašal: »Čigav je sedaj grad?« Moj, tvoj, naš. Če imate čas, si ga ogledite in boste videli, kakšno je tisto, kar je naše. Takega sedaj že pokojni Kočmar ne bi hotel imeti.

Zavod za spomeniško varstvo in Maribora se sicer trudi, krpa njegovo streho in ga hoče rešiti pred agonijo, kje pa je pomoč tistih, ki so dobili marofe, gozdove, vinograde oziroma vse, kar je temu gradu nekoč pripadalo?

Dušan Rešek

Prijava vandalskega početja

Z velikim ogorčenjem, besom in žalostjo sem vas dolžan obvestiti o vandalizmu in dejanju brez primere, ki so ga 7. 11. 1989 v Petišovcih v Novi ulici pri hišni številki 15 storili brezsrčni in brezvestni delavci Elektra iz Lendave.

Že desetletja je ob navedeni hiši vsako pomlad in do kasnega poletja razveseljevala vaščane družina škorkelj, ki si je poiskala svoj dom na lesenem drogju električne napeljave. V letošnjem letu so se v gnezdu zvalile in zrastle tri mlade škorklje.

Brez pomena je razlagati, s kakšnim veseljem so se tukaj ustavljali domačini in vse več turistov, ki z veseljem prihajajo v prijazno Prekmurje in uživajo v prečudoviti pokrajini in prijaznosti ljudi in s fotografskimi aparati preživljajo prečudovite trenutke ob pogledu na našo posebnost, simbol in dar narave — na naše škorklje.

7. 11. 1989 je bilo te idile konec, saj so v ta kraj prišli hrabri in brezsrčni delavci Elektra iz Lendave in z motorno žago lesen drog, prek katerega je do pred kratkim tekla električna napeljava in na vrhu katerega je bilo veliko prečudovito škorkljin gnezdo, pogumno odžagali. Ne morem si predstavljati njihovega zadovoljstva v trenutku, ko je drog padel, gnezdo pa se je raztreščilo na bližnji njivi; ja to je tisto, v katerem je prišlo na svet vsako leto nekaj mladih škorkelj in je tudi čakalo na prihodnje leto.

Kljub opozorilu delavci domačinov niso upoštevali in so svoj podvig, ne vem na čigav ukaz, izpolnili. Ne vem pa, če bi kraj podviga zapustili brez posledice, če ga ne bi storili ob odsotnosti domačih.

Za pojasnilo bi dodal, da je Elektro Lendava v Petišovcih v Novi ulici premestilo električno napeljavo z lesenih na nove betonske droge in tudi postavilo javno razsvetljavo.

Da za to vandalsko dejanje Elektra Lendava ni nobenega opravičila, bi še dodal, da sem kot delavec organov za notranje zadeve strokovno usposobljen za ogled krajev kaznivih dejanj in dogodkov in sem si omenjeni drog tudi podrobno ogledal, da lahko to trdim.

Namreč — lesen drog v obliki črke A je stal na zemljišču, ki ni last Elektra iz Lendave. Od najbližje električne napeljave je bil oddaljen toliko, da tudi če bi se podr, ne bi ogrožal nikogar, kar pa se absolutno ne bi moglo zgoditi, saj sta bila konstrukcija in les tako močna, da bi kljubovala vsem vremenskim in drugim razmeram še veliko desetletij.

Na žalost leži sedaj omenjeni drog na bližnjem travniku, na mestu, kjer je stal, pa sta dva zdrava štor, okoli pa raztreseno gnezdo, Kraj te sramote si obveščeni lahko sami ogledajo.

Upam, da so odgovorni pri Elektru Lendava le ljudje, saj za tega, ki je naročil ali ukazal storiti to dejanje, ne morem trditi, in bodo spoznali napako ter postavili drog na svoje mesto, saj bo pomlad kmalu tu. Dvomim namreč, da je kdo med nami, ki bi želel opazovati let škorklje nad izginulim gnezdom.

Da bi se zadeva postavila v prvotno stanje, pa bi prosil obveščene, da bi k temu pripomogli po svoji moči.

Hinko Zajtl

PRLEKI Z VSEGA SVETA, njihovi prijatelji in ljubitelji Prlekije!

V hotelu Lev bomo 25. novembra 1989 ob 19. uri predstavili Prlekijo, kulturo pitja, šege in navade, kot je tudi

KRST PRLEŠKEGA VINA (v Ljubljani)

Za kulturne utrinke iz Prlekije bodo poskrbeli nastopajoči iz ljutomerske, ormoške in radgonske občine, pokušino prleških vin bo vodila znana enologinja dr. Slavica Šikovec, za vse pa bo dovolj vrhunskih prleških vin in pristnih prleških jedi.

Na krst prleškega vina v Ljubljani bo iz Ljutomer (in nazaj) peljal »prleški vlak«, ki bo ustavil v Ormožu, Ptuj in na Pragerskem (tu se lahko vlaku priključijo Mariborčani).

Vstopnice dobite v Ljutomeru (Turistična poslovalnica), Ormožu (recepција hotela Ormož), Radencih (Turistična poslovalnica), Mariboru (ŽG = TTG Prodajno-informacijski center na železniški postaji) in Ljubljani (recepција hotela Lev).

Kdor pa bi rad zvedel o »krstu« kaj več, naj pokliče po telefonu (061) 577-812 ali 327-353.

ČRNI KRIŽ PRI HRASTOV-
CU in KRUCI sta bila dva od
bralnejših podlistkov v letu 1969,
torej v 22. letniku Vestnika, kjer
med drugim najdemo naslednje
naslove:

— Zaposleni v tujini niso dovolj seznanjeni s pravicami —
Beograd dolžan Soboti 150 milijonov;

— Gradiščanska in Pomurje —
na poti sodelovanja;

— Pomurje več ne kliče Jugoslavije;

— Previdno s herbicidi!
— Iz vse države kličejo: »Poslijte nam slatino!«

— »Komunalni kongres« osmerice v Ljutomeru;

Prometni davek na siromastvo — »Letos je ljutomerska občinska skupščina sprejela odlok o prispevkih in davkih občanov, v katerem se med drugim obravnava občinski prometni davek o plačilu za storitve. Predelovanje nekovin: kamnoseštvo, steklarstvo in izdelovanje opeke je obdavčeno z 10 odstotki. Prav tako pa je obdavčeno kotlarstvo, galvanizstvo, strojno ključavničarstvo, žično pletarstvo itd. Na zadnji seji ljutomerskega sveta za gospodarstvo smo slišali naslednjo pripombo k sprejetemu odluku: »Za našo delovno organizacijo (VŽK Ljutomer) izdelujeta dva siromaka košare iz šibja. Eden je celo brez roke. Ker v odluku o prometnem davku ta dejavnost ni navedena, smo se pozanimali na občinskem oddelku za dohodke, s kakšnim procentom moramo obračunati prometni davek. Odgovor se je glasil — 20 odstotkov. Tako so ti ljudje, ki bi praktično morali že biti v breme socialni službi, grobo prikrajšani za skorjico kruha. Izdelovalci žičnih košar plačajo le 10 odstotkov prometnega davka, ta dva siromaka pa 20...« Člani sveta so obljubili, da bodo to vprašanje na naslednji seji skupščine primerno uredili.« (Vestnik, št. 12/69, 27. marca 1969)

Še nekaj naslovov:

— Moževanje na njivi (Kaj bo z nuskovsko slatino?);

— Kdaj in kakšen koncept razvoja Pomurja?

— Zdaj farma in nikdar več? — Podgrad pri Gornji Radgoni;

— Bo Diani uspelo na vrh Olimpa?

— Dvajset samorastniških let — Uredništvo se predstavi

— Uredniki se spominjajo;

— S prihodnjim tednom Vestnik ob petkih;

— Pomurje potrebuje kompleksen program turističnega razvoja;

— Težave Elrada pri pogovoru o priključitvi k Iskri;

— »Republika« je krivična; In končno pika na i v 70-letih: Krivce za manj razvita območja v Sloveniji je sedaj znan: TO JE SLOVENSKE AGRAR! (B.Ž.)

SPET DNEVI DOMAČEGA FILMA

Pred leti, ko smo redki entuziasti orali ledino za uveljavitev jugoslovskega filma v poplavi ponudbe tujih, predvsem ameriških v domačem kinematografu — kinu Park v Murski Soboti, smo lahko le želeli, da bi imel odmev. Da bi bili domačemu filmu namenjeni posebni dnevi in da bo prvotno zasnovani teden po celjskem vzoru postal pomurska manifestacija. Najprej v težnji po racionalizaciji, kasneje pa tudi zaradi prepričanja, da je le v slogi moč. Oboje je zdaj praksa snovanja dnevov domačega filma, ki so iz oktobrskih pomaknjeni v novembrske dneve. Zakaj? Zato, ker je v dolgih meglenih večerih več časa kot v zgodnje-senskih, ko v vinorodnih predelih naše pokrajine trgatve redčijo zaposlene na delovnih mestih, pa tudi med obiskovalci prireditelj; čeprav je kulturno obarvanih bolj malo »vinogradnikov« in pridobitnikov, ki iz nje ali tega pač, da bi več imeli, nategujejo delavnik, prosti čas pa zapolnjujejo s svojo ekonomijo. Pa ne bi razglabljali o tem, zakaj in kaj je v človeku, da pogostejše kot na kulturne prireditve zaide za pult in drugorazredne zabavnoglasbene »fešte«. Raje bomo pisali o tem, kaj so nam že in nam v dveh večerih še bodo predstavili v štirih občinskih in treh vaških kinematografih po načelu rotacije. Tiste, ki izvirajo iz racionalizacije in pomeni, da je v sedmih pomurskih kinematografih sedem filmov, ki potujejo od enega do drugega projektorja zato, da bi izbrane domače filme videlo čim več obiskovalcev kinodvoran.

Soboška je bila sinoči v znamenju Zbirnega centra. Filma režiserja Gorana Markovića z odličnim Tomislavom Pinterjem za kamero in pred njo z Draganom Nikolićem, Bogdanom Dikićem, Olivero in Radetom Markovićem ter še nekaterimi znanimi obrazi jugoslovske scene. Radmila Živković z nje je v Pulju 89 prejela zlato areno za epizodno žensko vlogo, za scenarij filma pa si je pozlačeni simbol prisluzil Dušan Kovačević. In zgodba: Stari arheolog najde rimski nagrobni spomenik, po katerem je prepoznal vse življenje in ki mu odkrije prehod s tega v oni svet. Pri poskusu, da bi premaknil kamen, doživi srčni infarkt in skoraj umre. Dejansko pa je mrtev le za okolje, ker nekako lebdi med življenjem in smrtjo. Tako živ in mrtev hkrati vzpo-

Prizor iz nedvomno najzanimivejšega filma letošnje jugoslovske filmske produkcije — Zbirni center.

stavi stike z živimi in mrtvimi, ki se hodijo sklanjati nad odprtino, ki jo je profesor odkril pri rimskem nagrobnem spomeniku. Njihova pričakovanja in višeno pa se razlikuje od zamišljenega. Zbirni center Avala filma iz Beograda so že videli tudi v Gornji Radgoni, Črenšovcih, danes (v četrtek, 23. novembra) ga bodo predvajali v Ljutomeru, jutri v Turnišču, v nedeljo pa si ga bodo imeli priložnost ogledati v Salovcih.

Diplome za smrt sicer ne podeljujejo, istoimensko jugo-srhljivko pa so predvajali na platno soboškega kina Park v nedeljo. V ponedeljek je bil na sporedu Donator po scenariju Iva Brešana, v režiji Dušana Bulajića in z glasbo Arsena Dedića, za katero je bil znani avtor nagrajen z zlato areno. To je za kamero dobil Tomislav Pinter v Hudičevem raju — peklu, ki ga doživlja čuvaj na plaži in reševalec človeških življenj samo zato, ker (bi bil rad in) je človek. Tak je tudi dosledni lastnik kavarne Astoria (Janez Hočevar) v edinem slovenskem filmu iz letošnje jugoslovske filmske bere. Čeprav bolj znan kot Rifle in iz reklamne akcije Podarim-dobim, je igralec dokazal, da mu ležijo tudi resne vloge in za omenjeno v filmu Kavarna Astoria je bil nagrajen z zlato areno. Kavarno Astorio bodo jutri (v petek, 24. novembra) predvajali v Črenšovcih, danes je na sporedu v Turnišču, v soboto pa bo v prileškem središču. V pomurskem in v Gornji Radgoni smo film že videli in se nam je zdel razvlečen, čeprav so bili nekateri prizori in dialogi (po literarni predlogi Žarka Petana) prepričljivi in profesionalno filmsko obdelani.

Pri Podrepniku (kakor so Poltorna poslovenili v našem uredništvu) gre predvsem za smeh in priljubljenega Ljubišo Samardžića; v filmu Kako je propadel Rock and Roll pa so v ospredju tri zgodbe. Svojo pa si lahko ustvarite sami po ogledu tega omnibusa treh scenaristov in režiserjev, ki je danes na sporedu kina Park v Murski Soboti, jutri bo v Ljutomeru, drugod po Pomurju pa so ga v okviru Dnevov domačega filma že videli. Kdor ga pač je in tako kot celotna manifestacija jugoslovskega filma na naših tleh ni šel povsem mimo. Trud, da izbor domačih filmov imamo, je bil in tako kaže zapisati ob podpisnem še nekaj ključnih imen ljudi, ki so realizirali letošnjo in si prizadevajo, da bi imeli še kakšno podobno filmsko manifestacijo. Tako neutrudni gornjeradgonski kulturni delavec Roman Sluga, tudi član slovenskega programskega sveta kina, Tomaž Kuhar — vodja kinematografske dejavnosti pri kulturnem centru Miško Kranjec in Enes Prošić z Zavoda za kulturo v Lendavi, ki je bila letos nosilec (sicer med naštetimi dokaj enakovredno porazdeljenih) aktivnosti v zvezi s pravo omenjenih dnevov. Tu so in od petih sta še dva (čeprav jih je bilo v gospodarsko stabilnejših časih več) dovolj, da zajamete utrip domačega filma, če ste njegov ljubitelj.

Brigita Bavčar

BALADA PONOČI

V čitalnici lendavske knjižnice je bila v petek predstavitev sedmograške madžarske lirike, ki jo je organiziral Zavod za kulturo Lendave. Nastopila sta recitatorja in glasbenika Joos Tamas in Laszlo Kovacs, ki sta prepričala prisotne s svojo doživeto interpretacijo razdvojenosti madžarskih Romunov ter človeškega problema pripadnikov narodnostnih manjšin na tujem. Avtorji pesmi, ki sta jih predstavila, so: Laszlo Kiraly, Domokos Szilágyi, Gábor Hervay, István Oláh, Aladár Laszloffy in Sándor Kanyádi. Naslov prireditve je bil Balada ponoči. bb

TRETJI ZVEZEK ENCIKLOPEDIJE SLOVENIJE

»Morda danes ne znamo pravilno ceniti tega, kar delamo. To bo ocenil čas...« je med drugim dejal prejšnji teden Borut Ingolič, direktor založbe Mladinska knjiga, ob slovesni predstavitvi tretjega zvezka Enciklopedije Slovenije. Vzdušje je bilo ob tej priložnosti v Cankarjevem domu v Ljubljani slovesno in zbrani slovenski razumniki so s ponosom pozdravili pomemben prispevek, ki ga z enciklopedijo daje ta založba svojemu narodu.

Na slovesnosti je nastopila vokalna skupina Ave, ki je pela Gallusove pesmi, in to ne brez razloga. V knjigi je namreč obsežno opisano plodno delo tega pomembnega slovenskega skladatelja. Sicer pa je od 1087 gesel več kot polovica pod črko G in med njimi je tudi opisan Grad na Goriškem. Tretji zvezek se konča s Habsburžani, ki so imeli na naših tleh, skozi zgodovino, pomembno vlogo.

Tretji zvezek tega temeljnega nacionalnega projekta je izšel v nakladi 30 tisoč izvodov. Okoli 22 odstotkov prostora je v knjigi posvečenega umetnosti in kulturi, ki je bila za obstoj naroda izrednega pomena.

V knjigi je 939 ilustracij, od tega 453 barvnih. Okoli 500 piscev je opravilo pomembno znanstveno delo, ki ga je v glavnem nosila založba Mladinska knjiga na svojih plečih. Pomoč družbe je bila skromna in se bo morala njena mošnja v prihodnje radodarnost odpreti. Le tako bodo prihodnje leto lahko dočkali četrty zvezek in zatem vse ostale.

Lepo bi bilo, da bi imela ta enciklopedija sleherni družina. V njej je namreč opisana slovenska pot iz roda v rod.

Franček Štefaneč

NIKOLAJ BEER: KUKEČ (PO NEVIHTU), 1987

Fotografija umetniškega dela nagradjenca letošnje Pannonie, akademskega slikarja Nikolaja Beera, je vabilo na otvoritev te tradicionalne likovne manifestacije treh dežel v soboški galeriji. Mednarodno likovno razstavo Pannonia 89 bo jutri (v petek, 24. novembra) ob 19.00 v galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec v Murski Soboti odprl častni občan soboške občine Rudi Čačinovič. Po Szombathelyu in Eisenstadtu bomo imeli priložnost videti dela likovnih umetnikov s stičišča Avstrije, Madžarske in Jugoslavije tudi doma. bb

ZDRUŽITEV SLIK IN PLASTIK

»Če je bilo slikarstvo Američanke Suzanne Király-Moss, zdaj že povsem naturalizirane Lendavčanke, sprva dosledno zavezano realističnim opisom narave, figur in predmetov, pogosto celo z etnološkim poudarkom, in kasneje stilizirani figuri v svetu, ki se je vedno bolj oddaljeval od resnične barve in oblikovne pojavnosti, so poslednja slikarčina dela dosledno abstraktno artikulirana. Barvna radoživost, ki preplavlja že zgodnejše iz nepredmetnosti porojene gvaše, se je v najnovejših oljih ponekod še stopnjevala, v svežih gvaših s poudarjeno risbo pa nasprotno umirila in pogosto omejila na

SUZANNE KIRÁLY-MOSS: MANIFESTIRANA OBLIKA, olje na platnu, 1989.

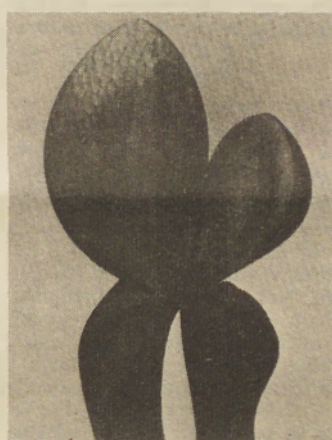
hladno in melanholično učinkujočo modrino, zeleno ali vojolično v vseh odtenkih. Bogastvo abstraktnega sveta, ki se pretaka v simbolnih oblikah rojevanja in minevanja, živi v likovnem smislu v nešteti variacijah dinamičnih linij in barvnega sozvočja.

Tako ugotavlja na zloženki, ki je izšla ob odprtju razstave v Ljutomerški galeriji Breda Ilich-Klančnik. Kustosinja iz Maribora, ki poznavalsko analizira, pa je tudi zapisala, da »pomeni prehod v območje brezpredmetnosti s slikarstvom osebne razvoju hkrati pristajanje na pravila nove likovne eigre, tako rekoč izlet v neznano, pa čeprav je miselna podstat teh novih likovnih organizmov, sodeč po naslovih, še vedno dotika osnovnih vprašanj o skrivnostih življenja. Brez posebne škode bi se lahko odrekli prebiranju podnaslovov ter se docela prepustili čisti vizualni domisljivosti in slikarki samodejno sedili po poti odkrivanja neslutnih znakov, linij in barv ter s pretanjenim občutkom zgrajeni harmoniji med valovito in ravno

črto, med zgoščeno in zrahljano ploskvijo, med asociativnimi in povsem nespoznavnimi oblikami. Bolj ali manj organske forme nas resda opozarjajo na klitje, brstenje ali razraščanje ter medsebojno prepletanje pa spet oddaljevanje semenu podobnih oblik, vendar slike same po sebi učinkujejo predvsem kot čisto likovne in dekorativne v svojem nedvoumno prav učinkovite variacije razgibanih linij in občutljive barvitosti.«

V neposredni bližini, kjer puščata svoje sledove čopič in svinčnik, se kdaj pa kdaj sočasno oglašata kiparsko orodje. Ferenc Király, slikarčin življenjski in likovni sopotnik, lahko namreč le občasno odloži organizacijska bremena lendavske kulture ter se v samoti svojega ateljeja spopade s kamnom, zasadi dleto v zlahtni les ali pa z večjim pritiskom dlani in prstov gnete voljno glineno gmoto. Opus je ne glede na skopo odmerjen čas številčno bogat, raznorodno v kiparskem gradivu, v razsežnostih, ki so orjaške ali pa ne presegajo dimenzij male plastike. Že od nekdaj čuti kipar Király, ki se je sprva poskušal tudi v slikarstvu, v sebi neustavljivo slo po odkrivanju novega. Razvojna pot (enega letošnjih nagradencev na 9. jugoslovskega bienala male plastike v Murski Soboti) je vodila od realističnega portreta in figure do svojevrstnih stilizacij.

»Nagradjeni Popek je napet v najpolnejši volumen, v fazi, ko se bo zdaj zdaj razprl in popustil v svoji skrajni napetosti. Terakota pa je v svoji popolnosti dopolnjena še s polihromacijo,« je strokovna, tako kot je bila uvodoma pri opisu literarno dosledna in skorajda poetična stalna gostja lendavske galerije in očitno dobra poznavalka lendavskega umetniškega para — Breda Ilich-Klančnik. »Podobno občutje polnega volumna sugerira tudi stilizirana figuralna plastika, ki je kiparju že od nekdaj ljuba in jo izvalja zdaj iz lesene klade, ki jo pobožno zgleda malodane do sijaja ali pa razgiba njeno povrhnjico z opaznimi sledmi dleta. Skoraj dosledno obla forma se napaja poleg figuralne v svetu organskih oblik, ki jih umetnik vselej spremlja in prilagaja svojem občutju, pri tem pa želi doseči isti cilj, kot si ga je zastavil Henri Laurens (Osredotočim se na dozorevanje oblik.

FERENC KIRÁLY: PLOD, les, 1987.

Rad bi jih enkrat posnel tako polno in tako sočno, da ne bi bilo mogoče dodati ničesar več.)

In res ni, razen tega, da je razstavo slik in plastik Suzanne Király-Moss in Ferenc Királyja v galeriji Ante Trstenjak v Ljutomeru vredno videti!

Brigita Bavčar

KOTIČEK NOVE KNJIŽEVNE MLADINE

Franč Rajner

SEPARACIJSKA PESEM

Antonija z recepturami po poklicu dolžnosti sta svoje opravičila, da bi razvil diskusije ostalim prisotnim, sta trdila do sedaj svoje nesoglasje k betonu. Ob zgoraj in tovarišica v interesu proizvodnje smo pošiljali delavca po zahtevek za dolžnost do dela. Vodja laboratorija in stranskih obratov, od katerih ni bilo nikogar na varstvo pravice, prepričanje so opravičili s tem, z dne 6. 2. 86 veljavnim potrdilom o kvaliteti. Vse velja, kar se tukaj naredi v interesu štirih ljudi. Ostalim prisotnim se potem sugerira konec sestanka in odhod po antikoroziivni dodatek... »...vse to je zato, ker ima dvajsetcentimetrski penis!« velika trditev vodje proizvodnje mas se v tem primeru ne more upoštevati iz objektivnih razlogov.

kulturni koledar

ČETRTEK, 23. NOVEMBRA

MURSKA SOBOTA, GORNJA RADGONA, LJUTOMER, LENDAVA, ČRENŠOVCI, TURNIŠČE — V okviru Dnevov domačega filma so v pomurskih kinematografih na sporedu naslednji filmi: v soboškem kinu Park omnibus treh zgodb Kako je propadel rock and roll, v kinu Svoboda Donator (pred projekcijo v gornjeradgonskem kinematografu bosta resno glasbo v domu kulture izvajala Majda Bisckey — klavir in Tomislav Vočanec — klarinet), v ljutomerskem kinu Zbirni center, v kinu Lendava komedija Podrepnik, v Črenšovcih srhljivka Diploma za smrt in v Turnišču edini slovenski film iz letošnje jugoslovske produkcije Kavarna Astoria. Predstave so ob 19.00.

PETEK, 24. NOVEMBRA

LENDAVA — V galeriji Lendava bo ob 17.00 otvoritev razstave letošnje mednarodne likovne kolonije.

MURSKA SOBOTA — V galeriji kulturnega centra Miško Kranjec ob 19.00 otvoritev razstave Pannonia 89.

Prav tako ob 19.00 bodo Dnevi domačega filma. V Murski Soboti bo sklepna predstava manifestacije jugoslovskega filma Podrepnik, v Gornji Radgoni Hudičev raj, v Ljutomeru bodo predvajali omnibus Kako je propadel rock and roll, v Lendavi Diploma za smrt, v Črenšovcih Kavarno Astoria in v Turnišču Zbirni center.

LJUTOMER — Ob 19.30 bo v domu kulture koncert oktetov. Poleg domačega — Ljutomerskega okteta bodo zapeli Rudarski oktet iz Titovega Velenja, Zagorski iz Zagorja ob Savi, oktet Studenček iz Ostrovnega pri Celju in Salciški oktet iz Sošanja. V prvem delu nastopa bodo okteti peli samostojno, nato pa združeni v skupnem moškem pevskem zboru.

SOBOTA, 25. NOVEMBRA

LJUTOMER, LENDAVA, ČRENŠOVCI, TURNIŠČE, SALOVCI — Dnevi domačega filma se v prileškem središču iztekajo s Kavarno Astorio, v Lendavi z Zbirnim centrom, Črenšovcih z Donatorjem, Turnišču s Hudičevim rajem. V Salovcih pa bo sobota v znamenju Podrepnika in nedelja z Zbirnim centrom.

knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v knjigarni DOBRA KNJIGA v Murski Soboti so: Robert Ludlum — OSTERMANOV VIKEND (Mladinska knjiga), Aleksander Grim — BEGAVKA NA VALOVIH (Mladinska knjiga) in SLIKANICA ŠOLENČKI (Pomurska založba).

Domača založba bo v soboški knjigarni v petek, 24. novembra, ob 18.00 predstavila knjižno noviteto Evalda Flisarja: Novo življenje. Ob navzočnosti avtorja bo delo napovedal direktor Pomurske založbe Ludvik Sočič.

NOVO PRAŠTEVILO

John Brown in sodelavci iz združenja Amdahl v kalifornijskem Sunnyvalu so izračunali največje znano praštevilo, ki ima 64.087 mest. Praštevilo je število, večje od števila ena, ki je deljivo le s številom ena in s samim seboj brez ostanka.

Matematiki so začeli iskati praštevila že leta 275 pred našim štetjem, ko je Evklid dokazal, da jih je neskončno veliko. Ko so matematiki po dugi svetovni vojni začeli pri svojem delu uporabljati računalnike, so izračunali vedno daljša praštevila od 137-mestnega leta 1952 do 6533-mestnega, ki so ga izračunali leta 1978. Novo pra-

število ima 37 mest več kot prejšnji rekorder. Tega je leta 1985 odkril David Slowinski iz Crayevih laboratorijev v Kaliforniji.

Odkrivanje dolgih praštevil je koristno v glavnem zato, ker so metode teorije števil, ki jih uporabljajo za njihovo odkrivanje, uporabne tudi na drugih znanstvenih področjih, povsod, kjer morajo znanstveniki hitro izpeljati večje število računov. Teorija števil je uporabna za povečanje tolerance napak pri računalnikih, za izboljšanje dostopa do spomina in skrajšanje časa, ki je potreben za izvajanje osnovnih operacij.

Cepivo za bolna drevesa

Drevesa umirajo stoje. Počasi in vztrajno jih ubijajo strupi — kot na primer žeplov in dušikov dioksid. Redčijo jih temperature in vremenske spremembe, nalezljive bolezni, glive in tudi neznanje gozdarjev. Kaj storiti? Nemški biologi so poskusno cepili lubje bresta sstrupi iz gliv, ker upajo, da bodo po tej osnovi nekoč lahko razvili serum za zdravljenje bolnih dreves.

Neulovljivi snežni človek

Komsomolskaja pravda je sporočila, da je skupina mladeničev, ki je na jugu Saratovske oblasti (ob spodnji Volgi) varovala sadovnjak solhoza Progres, našla na »snežnega človeka«, bitje, ki ga že več desetletij iščejo številne ekspedicije. Opisal ga je eden od stražarjev, ki se je lahko prepričal o velikanski moči človeku podobnega bitja, ko mu je to položilo roke na rame: »Bitje ima človeško postavo in je poraslo z dlako. Njegov obraz je po človeških merilih izrazito grd,

njegovi zobje pa so rumeni.« Stražar, ki se sicer ukvarja z boksom, se je skušal neprijetnega objekta otresti z udarcem v trebuh, vendar se mu to ni posrečilo. Nekaj časa sta se pretepala, nato pa so na pomoč pritekli stražarjevi tovariši. Nenavadno bitje so zvezali in ga položili v prtljajnik avtomobila. Vendar se je divjaku posrečilo znebiti se vezi in pobegniti. Komsomolskaja pravda sporoča, da so snežnega človeka letos videli na tem območju že drugič.

Gnusno pravilo

Člani ekskluzivnega moškega kluba v Londonu so z gnusom sprejeli novo hišno pravilo, ki dovoljuje pogovarjanje med kosilom. Uprava kluba je sklenila opustiti sto enajst let staro pravilo o smrtni tišini med kosilom in izdala takšno sporočilo: »Generalni komite se je dogovoril, da je dovoljena konverzacija med kosilom.« Sekretar kluba je povedal, da ta odločitev članom verjetno ne bo preveč všeč, saj so bili doslej navajeni v največjem miru listati po časopisih. No, časi so se spremenili in moda poslovnih kosil je prevzela tudi Veliko Britanijo.

NADLEŽNA FOTOGRAFIJA

Takšna je običajna podoba zaparkiranih pločnikov ob ulici Stefana Kovača v Murski Soboti. Medtem ko urejeno parkirišče nasproti kina Park samuje, številni avtomobili ovirajo pešce na njim namenjeni (že tako slabo vzdrževani) površini. Posebej v neposredni bližini Projektnega biroja, kjer so si zaposleni parkirišča zarisali tik pred vhodom in ovirajo dostop do parka; jekleni konjički pa so v toplejših dneh delali družbo tudi sedečim pred bližnjo slaščičarno. Prometnikov, ki bi morali narediti red, med njimi očitno ni. bb

Foto: N. Juhnov

ZNAMENITE BUČE

Sedemtridesetletni ameriški izdelovalec igrač Rick Tweddel iz Cincinnatija spreminja znamenite ljudi v preproste poljske pridelke. Mladim bučam na svojem vrtu nadene plastične modele znanih obrazov in jih pusti zoreti. Tako je glava nekdanjega predsednika Reagana zrasla v ravno tako sijajno in veliko bučo kot glava rokovega idola Elvise Presleya, sedanjega predsednika Busha, ali pa dame deverskega klana, Linde Evans.

OPOROKA LAURENCEA OLIVIERJA

Pred kratkim so v Londonu objavili oporoko največjega angleškega igralca tega stoletja sira Laurencea Olivierja, ki je umrl junija letos v 82. letu starosti. Svojim dedičem, vdovi Joan Plowright in štirim otrokom, je zapustil 2,1 milijona dolarjev v gotovini in nepremičninah. Zbirko knjig o gledališču in predmete, povezane s igralsko kariero, je zapustil v varstvo državnim muzejem in zbirkam. Zgodnjo izdaja Shakespeareovega Hamleta je namenil prijatelju in kolegu siru Johnu Gielgudu, dohodke od avtobiografije Izpoved igralca pa je zapustil Gawn Grainger, ki mu jo je pomagal napisati.

Portret sira Laurencea v vlogi Romea bo dobilo državno gledališče, ki ga je Olivier vodil več kot deset let.

NEZNANI ZAKLADI

Skofovska mitra iz 17. stoletja, obložena z zlatom, rubini, diamanti in biseri, spada v zbirko 500 predmetov, ki jih hrani moskovski zgodovinski muzej iz obdobja pred revolucijo. Od leta 1917 jih še ni videlo nobeno človeško oko niti v Sovjetski zvezi, še manj pa na Zahodu. Zdaj so prvič na ogled v Milanu, na razstavi, ki se imenuje Neznani zakladi.

Narodni junak Džingiskan

Malokomu, ki ve, kdo je bil Džingiskan, se ob misli nanj vzbudijo nežna čustva. Letopisci opisujejo mongolskega vodjo in njegove horde vojščakov kot »ostudni satanov zarodek«. Za velikega kana so bili umori, posilstva in plenjenje preproste in učinkovite metode za strahovanje sovražnikov. Ko je premagal Tatare, se ga ni spominjal noben odrasel pripadnik zavojevanega ljudstva.

Svojim četam je namreč ukazal, naj pobijejo vse, ki so bili večji od osi kolesa.

Kitajski zgodovinarji pa so zdaj sklenili, da bodo junaka iz 13. stoletja razglasili za »narodnega junaka vse Kitajske, saj so njegova junaštva vredna več od njegovih napak«. Razglasiti Džingiskana za kitajskega narodnega junaka je, milo rečeno, nenavadno. Džingiskano novo največje junaštvo je bilo namreč osvojitve velikega dela Kitajske. Njegov imperij se je takrat raztezal od Tihega oceana do Kaspijskega morja. Rehabilitacija velikega kana ima morda opraviti z nacionalističnim vrenjem v Zunanji Mon-

goliji (LR Mongolija). Neki zgodnji diplomat v Pekingu s tem v zvezi navaja kitajski izrek: »Niste zavojevalci in nekaj drugega kot mi. Vsi smo Kitajci.« Veliko znanstvenikov pa je prepričanih, da vse to početje nima prihodnosti: »Mongoli dobro vedo, kdo so.« Morda pa Kitajcem to ni čisto jasno. Sporočilo, da je bil Džingiskan kitajski ljudski junak, je prišlo dva dni po slovesnosti, s katero so Kitajci proslavili zavzetje mongolskega imperija v času dinastije Han.

Havaji za nekadilce

Na Švedskem skušajo na izviren način pomagati ljudem, da bi se odvadili kajenja. Vsako leto konec oktobra priredijo veliko nagradno igro, v njej pa lahko sodelujejo vsi tisti, ki so nehali kaditi. Glavna nagrada so štirinajstnevnice počitnice na Havajih za dve osebi. Novopečenim nekadilcem pa lahko sreča nakloni tudi druge dragocene nagrade. Pravico sodelovanja pri žrebanju ima vsakdo, ki vsaj štirideset dni prej opusti kajenje. Lani je v igri sodelovalo 13.000 ljudi in mnogi med njimi tudi po žrebanju niso več kadili.

Koristno tekmovanje prireja Karolinska bolnišnica v Stockholmu in društvo za boj proti raku, denarno pa ga podpirajo tudi nekatere švedske in tuje podjetja.

Grozljivi podatki

Od 2.200.000 otrok, ki se vsako leto rodijo v Mehiki, jih 100.000 umre, še preden so stari pet let. Petdeset odstotkov jih preživi s hudimi telesnimi in duševnimi pomanjkljivostmi, ki jih povzroča slaba prehranjenost. Te grozljive podatke je v svojem poročilu objavila organizacija Rdečega križa. Zaradi gospodarske krize, ki je prizadela državo z 87 milijoni prebivalcev, primanjkuje hrane

zlasti manj premožnim slojem prebivalstva. Od 32 milijonov Mehičanov, ki kažejo znamenja nezadostne prehranjenosti, jih 24 milijonov živi na kmetijskih območjih, ostalih osem milijonov pa v revnih predelih okoli velikih mestnih središč. Osem milijonov Mehičanov nima na voljo niti zdravniške pomoči niti ne zasluži dovolj za preživetje. Zato živijo v nezdravih razmerah.

Na stadionih pokajo bombe

Norenje na tribunah nogometnih stadionov ne poenjuje. Kot lahko sodimo po najnovejših vesteh, postaja še hujše in blaznost nogometnih navijačev prestopa že vse meje. Že tako ljubitelji nogometa na stadionih poleg same igre na terenu lahko spremljajo tudi pogosto zelo razburljivo dogajanje na tribunah. Neredki so pretepi med navijači, obmetavanje z različnimi predmeti, metanje petard, vroči verbalni boji in družno uničevanje inventarja. Nedavni dogodki na nogometni tekmi med Ajaxom in Feyenoordom v Amsterdamu pa so postregli še z novim in zares nevarnim stopnjevanjem navijaških norosti.

Nekdo izmed Feyennordomskih navijačev je v Ajaxov tabor navijačev vrget dve bombi. Le veliki sreči in intervenciji milice, ki je preprečila paniko na tribuni, gre zahvala, da ni bilo smrtnih žrtev, je pa bilo zaradi novega »štosa« ranjenih 19 ljudi.

Bombi sta se razleteli na tleh in ranili Ajaxove navijače v noge. Toda če bi eksplodirali v zraku, bi prišlo do prave morije. Zaenkrat še neidentificiran izdelovalec in metalec bomb se je izdave nevarne »igrače« lotil kar doma. Konzervni skatli je napolnil z eksplozivom, žebliji in šibrami. Na nedeljski tekmi pa je nato svoj peklenski proizvod praktično preskusil.

Ker je tudi pri nas med navijači precej vroče krvi, je dogodek v Amsterdamu vreden premisleka.

Kaj storiti, pa je seveda drugo vprašanje.

Po mnenju nekaterih sociologov je nasilje na nogometnih stadionih posledica splošnih družbenih razmer, predvsem položaja mladih ter siromašnejših slojev. Kot kažejo analize, ki so jih opravili v svetui, predvsem v Veliki Britaniji, kjer je nogometnega huliganstva daleč največ, ni v vrstah nasilnih navijačev vsega sita mladina, temveč med nogometnimi huligani prevladujejo mladi iz nižjih družbenih slojev in revnejših delov družbe. Pogosto so med njimi brezposelni. Nogometno huliganstvo je tako, kot na primer ugotavlja tudi naš strokovnjak sociolog Benjamin Perasović, bolj ali manj-artikularna oblika družbenega protesta.

Nov paradižnik

Zaradi gensko spremenjenih paradižnikov stoji ameriška administracija za prehrano in zdravila (FDA) pred težko odločitvijo. Še to jesen bodo morali strokovnjaki te ustanove povedati, ali gre pri gensko spremenjenih rastlinah biotehnoških firm v Sackramentu in St. Loisu za paradižnike ali za popolnoma novo rastlinsko vrsto. V teh firmah so blokirali gen, ki v zadnjem obdobju zorenja poskrbi, da postane paradižnik mehak. Strokovnjaki so paradižniku dodali gen bakterije bacillus thuringiensis, ki povzroči, da začne rastlina sama izdelovati insekticid. Tako ostanejo popolnoma zreli paradižniki še tri tedne trdi in sveži. Fenetsko izboljšana zelenjava bo lahko kmalu prišla na trg le, če ji bodo uradniki FDA priznali »status« paradižnika. Sicer pa jih bodo morali z vsemi drugimi rastlinami, ki nastajajo v laboratorijih ameriških kemičnih koncernov, dolga leta preskušati kot popolnoma nove in dokazati, da ne škodujejo niti človeku niti okolju.

V CHEMU NI ZDRUŽENA VSA KEMIJA SVETA, VEČINA PA!

Prva samopostrežna trgovina z najširšo ponudbo biaga kemične industrije je v Murski Soboti:

- premazi: barve za les, kovino, plastiko, lazurni premazi, barve za stene in tla, avtolaki, laki za parket in pluto, poliuretanski in epoksidni premazi, grafične barve, pleskarski pribor
- lepila za les, parket, gumo, plastiko, kovino, beton
- termo- in hidroizolacijski material
- kemikalije za kovinsko, kemično, tekstilno, grafično industrijo in gospodinjstva
- pralna, čistilna in higienska sredstva
- plastika: granulati, folije za kmetijstvo, gradbeništvo in gospodinjstvo

POLEG NAŠTETEGA VAM LAHKO PO NAROČILU PRISKRBIMO TUDI VSE DRUGE KEMIČNE IZDELKE

Proizvodna podjetja, obrtniki, šole in druge ustanove ter gospodinjje!

VSAK BO LAHKO NAŠEL V NOVI TRGOVINI NEKAJ ZASE — TAKO VAM ZAGOTAVLJA IN VAS PRIČAKUJE OSEBJE NOVE PRODAJALNE, KI BO POZORNO PRISLUHNILO VSEM VAŠIM ŽELJAM!

Chemo

MURSKA SOBOTA
Titova 5
(prejšnji prostori invalidskih delavnic, na dvorišču knjigarne)
Telefon: (068) 22 650

ZIMSKI NASVET

ZRAK POD SRAJCO

Pozimi bo dobrodošel nasvet dr. Kaufmana z univerze v Green Bayu v ameriški zvezni državi Wisconsin. Takole pravi: »Tople rokavice so marsikdaj pomembnejše od plašča. Če se odpravljate na sveži zrak samo za pol ure, zadostujejo samo tople rokavice. Plašč ali s krznom podloženo vetrovko mirne duše lahko pustite doma. Poskrbite pa za dobro toplo obutev. Kdor ima roke in noge na toplem, s tem varuje vse telo. V pol ure se ne bo premrazilo.

Kdor gre na mraz za dalj časa, se mora dobro obleči. Nase naj da debel plašč, pa tudi na pokrivalo naj ne pozabi, sicer telesu ne preostane drugega, kot da začne drgetati, da bi tako zvišalo telesno temperaturo v bližino 37 stopinj. Več tankih srajc več zaleže kot ena debela. Tople zračne blazine pod obleko grejejo. To velja tudi za hlače. Pozimi zamenjajmo tesne kavbojke z udobnejšimi širšimi hlačami. Tudi noge mora imeti človek na toplem, zato je boljše imeti kako številko večji čevlji, da bo v njem nekaj prostora še za zrak. Spodnje perilo in nogavice naj so iz naravnih vlaken.

NEGA ROKAVIC

Usnjene rokavice, ki so postale trde, natreemo z ricinusovim oljem, ali pa pripravimo milnico, kanemo vanjo malo olja in mešanico zavremo. Ohladimo jo, da je mlačna, in rokavice v njej operemo. Rokavice po pranju ne izplakujemo.

Če so nam usnjene rokavice preozke, jih zavijemo v čisto, vlažno brisačo in pustimo v njej nekaj časa. Nato jih oblečemo in pustimo, da se nam posušijo na rokah.

Volnene rokavice operemo v mlačni raztopini nežnega pralnega sredstva, izplaknemo v nekaj mlačnih vodah, iztisnemo vodo iz njih med dvema brisačama, jih natakemo na roke, snamemo in položimo na brisačo, da se do kraja posušijo.

Usnjene rokavice očistimo maslnih madežev, če jih zdrgnemo s kruhovimi drobtinami.

Da naramnice ne drsijo

NASVET

Otrokom, ki nosijo naramnice na hlačah ali krilu, te kar naprej drsijo z ramen. Če jih na hrbtu spnemo s sponko za spenjanje čopa las, res dobro držijo.

RADIO MURSKA SOBOTA

LAHKO SI JIH ZAŽELITE

Skupina Oddaja Radia Murska Sobota in diskoteke Super Li, ki bo na sporedu v petek, 24. novembra od 18.00 do 19.00.

1. Lady in Black (Bad Boys Blue)
2. London nights (London Boys)
3. Lambada (Kaoma)
4. That's what I like (Jive Bunny and the Mastermix)
5. Magic Symphony (Blue System)
6. Baby I need your love (C. C. Catch)
7. Love's about to change (Donna Summer)
8. Can't forget you (Sonia)
9. Every day (Jason Donovan)
10. Blame it on the boogie (Big Fun)
11. French kiss (Honesty 69)
12. I feel love (Carrie Ann)
13. Pump up the jam (Techronic)
14. Ride on time (Black Box)
15. If only i could (Sydney Youngblood)
16. I can't get no (Edelweiss)
17. The heavy's (Metal Marathon)
18. California blue (Roy Orbison)
19. Listen to your heart (Roxette)
20. Girl I'm gonna miss you (Müllu Vanilli)
21. Toy soldiers (Martika)
22. The best (Tina Turner)
23. Blame it on the rain (Milli Vanilli)
24. Dressed for success (Roxette)
25. Gringo (Sabrina)

Tudi tokrat bomo začeli ob 18.00. Vabimo vas, da se nam pridružite v diskoteki Super Li. Petek, 24. novembra!

KAJ JE BOLJŠE JOGURT ALI MLEKO?

Dr. Vogel je v Ljudskem zdravniku zapisal, da se popito mleko v želodcu takoj strdi in dela sirček. Ko se mleko v želodcu sesiri, mora želodec močno delati, da sesirek predela. Bolnik s slabotnim želodcem pa jogurt, skisano živilo, mnogo bolje prenaša kot mleko zato, ker jogurt pride v želodec v obliki drobnih kosmičev in ne kot mleko. Velika prednost jogurta je, da očisti črevesno sluznico in ugodno vpliva na črevesno floro. Jogurt prežene vsakovrstne bakterije, ki v črevesju delajo škodo, ker vpliva na vso prebavo. Z jogurtom postopno odpravimo gnitje v črevesu, ki ga ugotovimo po močno zadržajočih iztrebkih. Nekateri dietiki pravijo, da bi morali jogurt redno uživati, na primer kot predjed.

LAŽE PREBAVLJIVA PAPRIKA

Surova paprika je okusna, toda za občutljiv želodec težka hrana. Če želimo pripraviti papriko v solati, jo zato prevremo ali pa olupimo. Prevreta paprika izgubi precej okusa. Olupimo pa jo povsem brez težav. Mesnato, svežo čvrsto papriko lupimo z nožkom za lupljenje krompirja. Lupina je tanka, za solato, prigrizek in dodatek jedem pa ostane še dovoj sočnega paprikinega plodu.

Kuhajte z nami

BISKVITNO TESTO Z VODO IN OREHI

Biskvitna testa spadajo med umešana testa. Iz njih pripravljajo številne vrste peciva različnih oblik z različnimi nadevi. Biskvitnemu testu pa lahko umešamo razne dodatke — čokolado, kakav, lešnike, orehe. Če pa biskvitnemu testu med vmešanjem dodamo še določeno količino vode in pecilnega praška, je pecivo zelo rahlo in količinsko zelo povečano.

Za srednje velik pekač potrebujemo: 6 jajc, 6 zvrhanih žlic sladkorja, 6 žlic moka, eno žličko pecilnega praška, 6 žlic mletih orehov in 6 žlic vode. (sladkor, moko, orehe, in vodo merimo z isto žlico)

Priprava testa: Beljake previdno ločimo od rumenjakov. Rumenjaki kom dodamo ves sladkor in penasto stepemo, da se zgosti in močno naraste. Beljakom prilijemo 6 žlic hladne vode in stepemo tudi sneg. Rumeni masi dodamo preostale sestavine s snegom in rahlo premešamo, da se masa poenoti.

Preden dodamo moko jo presejemo skupaj z žličko pecilnega praška. Vlijemo v dobro pomazano in pomokano pekač in pečemo pri 190° C. Prvih 10 minut pečice ne odpiramo, da pecivo ne upade. Ko vzamemo pecivo iz pečice, ga takoj poskropimo z 1 del rumu ali toliko močne in ohlajene prave kave ter pokrijemo s papirjem. Ohlajeno glaziramo s čokoladnim prelivom.

Isto maso lahko uporabimo tudi za torto, rolado in podobno pečemo v ustreznem modelu.

ZA NAJMLAJŠEGA

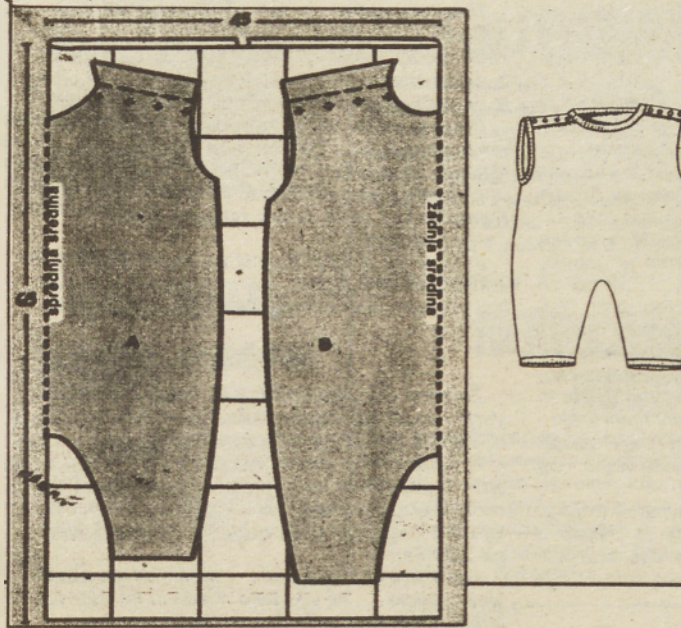
Otroški pajacek

Iz stare mamine ali očkove trenirke ukrojujmo otroškega pajacka. Pajacek je udoben širok in brez rokavov, pod njim ponosi otrok različne srajčke in majice. Pajacek se zapenja na ramah z gumbi ali pritiskalci. Na spodnji del hlačnic prišijemo spleteno patentno obrobo.

Velikost: 9 mesecev

Potrebujemo: staro trenirko, bombaž ali volno v barvi trenirke, pletilke, 8 gumbov.

Navodilo: Kroj prerežemo v naravni velikosti na papir. Pomagamo si z mrežo. Kvadrat s pomanjšane skice je v resnici velik 10 cm. Krojna

dela sta narisana v pregib A — sprednji del in pregib B — hrbtni del. Krojna dela položimo na trenirko in urezemo z dodatkom 1 cm za šive. Sešijemo stranske šive in šive v koraku. Iz bombaža ali volne spleteno patentne obrobe: 14 x 4,5 cm za obrob vratnega izreza, 20 x 4,5 cm za obrob rokavnih izrezov in 13 x 4,5 cm za obrobi hlačnic. Obrobe preganemo na polovico in prišijemo. Na ramah izdelamo gumbovce in prišijemo gumbe.

BRADAVICE

Zarekanje le pomaga?

Bradavice so vsekakor resne črne tvorbe, ki jih lahko otipamo. Te male nenevarne kožne tumorje povzročajo tako imenovani papilomni virusi, ki se lahko razširijo po koži vsega telesa, posebno če jih razpraskamo. Pogosto so zelo trdovratne in jih z običajnim načinom zdravljenja ne moremo odpraviti ali pa se vedno

znova ponovijo. Znani kožni zdravnik profesor in dvakratni doktor Otto Braun-Falco iz Münchna se je v strokovnem medicinskem glasilu, ki obravnava sodobno terapijo, zavzel za stoletja star pripomoček — zarekanje. Prizadeim otrokom daje enostaven sladkorni sirup in jim pove, da bodo pili »polžji sok«, ki je odlično zdravilo proti bradavicam. Uspehi so osupljivi — nekemu z bradavicami posutemu otroku so te izginile prek noči. Kako takšno zarekanje v resnici deluje v organizmu, je še popolnoma neznano. Mogoče pride do motenj v prekrvavitvi bradavic.

Butik Iris Nade Antolin obvešča cenjenje stranke, da bo do vselirve v nov lokal na Lendavski ulici nemoteno posloval na Lendavski 58 — na dvorišču prek železniške proge.

Za poroko in druge slavnostne večere, pa tudi za najdaljšo noč v letu si omislite večerno ali poročno obleko Butika Iris.

Za vrednost nad 8 milijonov dinarjev dajejo trimesečno brezobresno posojilo.

Butik Iris je odprt od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure, ob sobotah od 9. do 12. ure. V ponedeljek je zaprt.

Priporočila se Butik Iris Nade Antolin na Lendavski 58 v Murski Soboti.

Boutique Iris

KOLIKO KAVE NA DAN?

Kofein, ki je v kavi, spodbuja krvni obtok, širi žile in rahlo draži živčni sistem. Vsak lahko popije dnevno štiri do pet skodelic kave (ne premočne), ne da bi s tem škodoval svojemu zdravju. Ostaja samo ena nevarnost: kava draži sluznico želodca. Temu se je mogoče enostavno izogniti. Ob vsaki skodelici kave naj stoji tudi kozarec mineralne vode, bogate z magnezijem. Po popiti kavi spijte še pol kozarca mineralne vode. Želodec ne bo niti vedel, da je v njem kava.

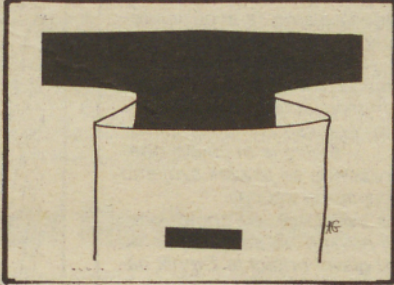
Pregovor

Če pije človek malo, je dober kot ovca; če popije malo več, postane hraber kot lev; če prekorači mero, je okruten kot tigr; če mu pijača postane strast, je podoben svinji, ki se valja v blatu. Nazadnje napravi iz sebe še opico, pravi židovski pregovor.

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Pripiše k novi risbi pošljite do torka 28. novembra na naslov VESTNIK, Titova 29/I, 69000 MURSKA SOBOTA. Objavljene pripiše honoriramo.

- Če kovaču pade kladivo v med, ga po navadi opikajo birokratski troti. (Tinč)
- Mi tolčemo železo po nakovalih, drugi pa prazno slamo po mitingih. (Ja Ma)
- Ta znak pa greni naše življenje že več let. (Karmen)
- Hampas (nakovalo) imamo, nampas, samo poštenega kovača ni. (Jernej)

SESTAVIL MARKO NASTAP	KRATKOVIDEN ČLOVEK	VEDRO VREME	UPORABA TEHNIKE V KMETIJSTVU	MIZARSKO ORODJE	EDEM OD PSEVDONIMOV IVA ANDRIČA	GOROVJE V TOGU IN GANI	KRAD-LAVCI, ZMIKAVCI
VRSTA PRAVO-KOTNIKA							
ZALOŽEK ZA VRSTE V TISKARSTVU							
NASLOVLJENEC, PREJEMNIK							
ČEBELJA SAMEC							
LOV NA NAVEČJE MORSKE SESALCE							
OSEBN ZAMEK							
MORSKA RIBA IZ DRUŽINE SLEDI							
AVTOMO-BILSKA OZNAKA ITALIJE							
LIFT							
GRŠKA BOGINJA							
GESLO FR. REVOLUCIJE, ENAKOST							
ŽUPANČIČ OTOM							

REŠITEV PREJŠNJE KRIZANKE — vodoravno: roštilj, Antonio, Zermatt, sik, Rea, VD, Pirc, earl, i, T, Kalij, lesnina, JL, ing, ave, lva, vilajet, Asinara.

PIŠE: FRANČEK ŠTEFANEC
RIŠE: ŠTEFAN ČERVEK

Vse mogoče se mi je motalo po glavi, ko sem previdno rinil v notranjost. Nič se ni zgodilo. Netro so bile žlice, vilice, nož, pribor za brile... Osebnosti predmeti. Pograbil sem najdeno in hitel navzgor in navzdol po gozdni stezi. Proti mlinu sem tekkel in čim sem stopil pri priklet, sem stulil novico: »Našel sem!... Našel sem!«

»Kaj se dereš, paglavec?... Kaj si našel?...« me je hitro zaustavila Lizika in že se je znašla moja najdba na kamniti mizi, zunaj na dvorišču.

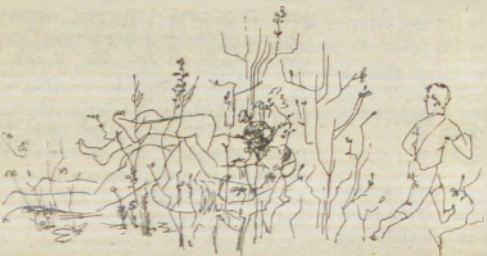
»Nemški vojniki bežijo... Odmetavajo vse, kar bi jih izdajalo, da so bili vojniki... Tako se dogaja v teh morijah... Tudi v prvi vojni je bilo tako... Vojaki so bežali s front, se preoblačili v civilna oblačila in so pobegnili... Nekaterim je uspelo, druge so med pobegom postreljali... Nemci se zdaj bojijo Rusov...« je bil zgovoren stric. Tisti pribor je ostal pri hiši in morda je tam še danes.

Neko popoldne je prišla sosedka Emica k sestrični in šivali sta novo jugoslovansko zastavo. Največ dela sta imeli s peterokrako zvezdo. Nista in nista vedeli, kako morajo biti obrnjeni njeni kraki.

»Ni tako pomembno, kako sva sešili zastavo...« »Važno je, da bo vsak čas konec vojne,« se je veselila sosedka.

»Danes popoldne je pobegnil ravnatelj trojiške šole in nekaj nemških učiteljev se je peljalo z njim... Franček! S tvojo šolo je zaenkrat konec...« Kmalu boš hodil v slovensko šolo...« se je še dodala.

Tretjega maja je bilo, na predvečer Florjanovega leta 1945. Zmračilo se je in pred kuhinjskim

»Saj to ni mogoče, greh delata...«

oknom se je zaslizalo petje:

»Hvaljen bodi, Jezus Kristus, to je naš ta prvi glas.«

Vi pa rečete: »Na vse veke, bodi Jezus ti pri nas!«

»Jezus, nezerenski! Kaj to počenjate?... Ali ne veste, da je zdaj, med vojno, prepovedano peti... Nemci nas bodo zaprili!...« je prestrašena hitela pripovedovati Lizika moškimi, ki so prišli pet podoknico v čast svetemu Florjanu.

»Ja, ja, Lizika. Vidi se, da živite mlinarji v grabah in še ne veste, da so že vsi Nemci pobrisali... Kaj ne slišite, kako poka tam proti Gornji Radgoni... Rusi so blizu, Rusi...« ji je odgovoril eden od pevcev.

»Naj zapojejo... Hvala bogu, da je blizu konec vojne... Da bi nas le Rusi pustili pri miru...« se je vključil v pogovor stric in moški so veselo zapeli staro domačo podoknico:

»... Dragi oča, luba mati, uslišite naših prošelj glas.

Hitro vstane in pogledajte, kaj vam maček tam stori?

S kible zaba vlačil in baruse si mastil. Mi mo vželi, kaj te dali, naj bo jajca ali meso, če glih klobasa bo!

Tam okoli, tam na poli ena cela vas gori.

Florjan vidi, on se smili in hitro ogenj pogasil...«

In ko so odpeli je prišla iz kuhinje teta. Moškim je dala v košaro klobaso in jajca in rekla je:

»Sveti Florjan, obvaruj nas ognja in vsega hudega...«

»Veseli bi bili nocoj, če nam ne bi vzela vojna sina...« je končal stric podoknico.

Po stezi sem šel gor proti Kirbiševi usnjarni. Teta me je poslala v Senekarjevo trgovino. S pešpoti zavijem na glavno cesto in se odpravim proti trgu. Ko se je začela cesta vzpenjati v hrib, je raslo z leve strani grmovje, nekakšna živa meja, ki se je vila vse gor do Penovega hleva. Hihitanje sem zaslišal na levi, pogledal in med grmovjem zagledal na travi goli ženski nogi, štrleči v zrak in med nogama se je živahno premikal moški. Vojaško bluzo je imel na sebi, spodaj pa nič in kričal je veselo:

»Harošaja, harošaja, devuška...«

Vroče mi je postalo, nerodno in hitro sem šel naprej in si dopovedoval:

»Saj to ni mogoče... Greh sta delata... Ja, pa to je bil ruski vojak, osvoboditelj...«

In zgoraj, na dvorišču Penove hiše, je bilo vse polno ruskih in bog si ga vidi katerih vojakov še, dekleta so jim nosila vino v lesenih skafih. Po tleh so sedeli in ležali vojniki, pili in se smejali. Harmonikar je igral in slišala se je pesem:

»Volga, Volga...«

Nekaj dni po tistem dogodku sem srečal na Vdebovem bregu četo partizanov. Konje so jahali, vzravnani in ponosni so zavili proti Sveti Trojici.

Tisto dopoldne so bili na šolskem dvorišču smeh, solze in petje. Šolarji višjih razredov, ki so začeli hoditi v šolo že pred vojno, so se objemali in pozdravljali s slovenskimi učitelji, ki so se vrnili iz ujetništva, taborišč in kdo si ga veda od kod.

Objemil, solze sreče, nepopisno veselje je bilo videti povsod in s peterokrako zvezdo v sredini. Nato se je zaslizalo harmoniko. Predvojni in bodoči šolski upravitelj Križnič je igral na njo in čez Sveto Trojico se je začela razlegati himna:

»Hej, Slovani...«

In še in še je igral Križnič na harmoniko in pel zraven ter vabil šolarje, naj mu sledijo. In peli so Hej brigade, Nabrusimo kose, Počiva jezero...

Želovi in Gunglovi iz Zibot in mnogi iz Spodnjih Verjan so šli tisto prvo binkoštno nedeljo po vojni, zgodaj zjutraj v trojiško cerkev.

»Poglejte! Kaj visi na malnici pred Nežino hišo!« je popestrila monotonno hojo sem čez Ročico in naprej gor proti Krambergerju, Želova Mimika ter z desnice kazala proti smeri nevsakdanjega odkritja.

»Ded visi, slamnat ded... Moški so ga obesili Nežini Micki... Ni več tako mlada in še vedno je ledik...« je ugotovila Želova Klarika.

»Binkoštna nedelja je in fantje so se spomnili starega običaja... Samo meni se Nežina Micka smili... Bolna je in se zato ni poročila...« je dodala Voglarova Barbika.

»Verjetno so ji moški tudi okna opletili s koprivami, škoda, da se od tukaj to ne vidi, predaleč stran smo...« je še dodala ena iz skupine potem pa se je zaslizalo vpitje Nežine Lujzike:

»Sakrabolet negda, je kateri fantje so nam to napravili?... Micka, Micka, pridi pogledat... Porčič Ana, pa še koprive so nam navesili po oknih...«

In smejali so se mimoidoči ženskama, ki sta prislonili dolgo lestev in začeli snemati slamnatega obešenca.

»Le ne smejmo se tako škodoželjno, to se lahko zgodi drugo leto tudi nam...« je rekla Želova Mimika in skupina je začela hoditi hitreje gor proti cerkvi.

Tudi jaz sem si pošteno zapomnil tisto binkoštno nedeljo. Ko sem se zjutraj zbudil, sem bil obložen s koprivami in ves opečen; poslušal sem besedovanje sestrične, ki je gospodovalno stala ob postelji, se režala in mi solila pamet:

»Kdor na ta dan zadnji pri hiši vstane, se mu to zgodi... Tako... Zgani se že, lenoba lena...«

Zganil sem se v postelji in zatulil. Takrat me je šele zapeklo, saj mi je nadevala, porednica, koprive tudi pod očejo, da sem se začel cmeriti od nelagodnosti in jeze.

Tisti dan je bilo pri Sveti Trojici prvo in največje poveljno romanje. Vse je bilo kot nekoč. Po trgu so se med stojnicami drenjali verniki, beraci so posedali ob samostanskem zidu in se razkazovali s svojimi hibami, da jih je bila groza gledati, in vbogajme so prosili.

Z vhoda v samostan je na vernike spet zrl sveti Frančišek Asiški, ki so ga imeli Nemci zakritega z deskami in čezenj razobešen kljukasti križ. V samostanskem delu, tik ob cerkvi, so se ponovno naselili nekdanji patri in tratri, ki so se vrnili iz ujetništva. V drugem delu pa so gledali skozi okna vojniki, partizani, nova jugoslovanska vojska.

Iz zvonika, obrnjenega proti Svetemu Lenartu, so viseli dolgi čim bolj slavnostni.

Spodaj, na lepo okrašenem odru je stal zvon, ki so ga domačini skrili pred Nemci v Rojkov ribnik, ga zdaj tam poiskali in pripravili za ponovno blagoslovitev in namestitev na staro mesto.

Množice so se zgrinjale ob zvonu, okoli katerega so stala belo oblečena dekleta z venci na glavah; prišli so duhovniki, pričeli moliti, cerkveni pevci peti, župnik pa je povzdignil glas:

»Zahvaliti se moramo gospodu Bogu, da smo ponovno skupaj! Mi, duhovniki, smo tudi med izgnanstvom mislili na svoje vernike, na božje ovčice in neizmerno smo srečni, ko smo spet skupaj. Bogu hvala!

Glasu božjega sinu, glasu modrosti so prisluhnili nekateri Trojičani ob pravem času in nam ohranili ta zvon, pred katerim danes stojimo ponižno in vdano. Rojkov ribnik ga je varno čuval — in naš ljubi oče, Jezus Kristus!

Danes ponovno blagoslovljamo ta zvon v ime-nu Očeta, Sina in svetega Duha, amen!...«

In tisti moški, ki so skrili zvon pred Nemci, da ga niso odpeljali in iz njega izdelali orožja, so zdaj začeli počasi dvigovati bronastega lepota gor v zvonik. Spodaj je začelo peti vse zbrano ljudstvo:

»Marija skoz življenje...« Molilo je in jokalo obenem. Hvaležnost za preživetje so izražali svojemu stvarniku, ki so mu neizmerno zaupali.

In ko se je zaslizalo zvonjenje, so zbrani onemeli, poslušali, gledali navzgor in solze sreče so jim polzele po licih. Pri glavni pridigi je župnik nagovoril vernike:

»Dragi moji farani in romarji! Storimo vse, da bodo kmalu zazvonili zvonovi v vseh naših zvonikih, kot so nekoč. Da bodo preglasili glasove krivovercev, nevernikov, antikristov, ki se nam nevarno približujejo. Trdni, neomajni ostanite in zvesti svojemu edinemu in nezmotljivemu vsemogočnemu bogu, Jezusu Kristusu...«

(Nadaljevanje prihodnjic)

križemkražem po naših šolah

Da, nekaj je v njih, da ne morem brez njih

Od 15. oktobra do 15. novembra je bil mesec knjige. V tem času se se posebej posvetimo knjigi. Knjiga je naša prijateljica, svetla pot v prihodnost.

Vsaka knjiga je po svoje zanimiva in tepla. Zelo rada berem pustolovske in ljubezenske knjige. Zanimajo pa me tudi knjige, ki opisujejo naravo in živali. Tovarišica nam vedno pravi, naj beremo knjige, saj si bomo z branjem bogatili besedni zaklad. Na knjižni polici imam polno knjig. Ponosna sem na svojo knjižno polico. Zelo sem vesela, če za rojstni dan dobim knjigo. Rada hodim v šolsko knjižnico, kjer mi tovarišica svetuje primerno knjigo za branje. Vsako leto tekmujem za bralno značko.

Knjiga me je veliko naučila. Ob njej se je začela v meni prebujati želja, da bi tudi jaz nekoč napisal knjigo in bi postala pisateljica. Že dve leti obiskujem literarno-dopisniški krožek. Napisala sem že precej spisov in tudi nekaj pesmic. Upam, da se bo moja želja nekoč uresničila.

RENATA ŠPILAK, 6. a,
OŠ TURNIŠČE

JESEN

Z dreves odpada orumenelo listje. Kmetje pospravljajo poljske pridejke. Pobrali so že krompir in potrgali koruzo, zdaj pa pulijo repo. Ko se zjutraj začne delo na polju, me vedno zbudi traktorji, ki gredo mimo naše hiše.

Vsak dan je megla. Ko grem popoldan domov iz šole, je vroče. Zvečer je že hitro tema. Gledam v zvezde, presteвам in jih nikoli ne preštejem. Luna lepo sveti. Kmalu bo zima.

Tadeja Gostan, 4. raz.,
Odranci

URA

Ura je sestavljena iz ohišja. Ima številčnico, na njej pa sta dva kazalca. Eden je velik, drugi pa majhen. Velik kaže minute, majhen pa ure. Kazalca poganja urni mehanizem. Imamo tudi ure, ki so na baterije. Tudi moja je takšna.

Vito Lapi, 2. b,
OŠ Videm ob Ščavnici

NARAVO-SLOVNI DAN

V petek smo imeli naravoslovni dan. Zbrali smo se v šoli.

Najprej smo se pogovarjali o gozdu in si ogledali fotografijo iz knjige Gozdovi na Slovenskem.

Dobili smo opazovalne naloge in krenili v gozd. Videli smo razna drevesa. Najmočnejši je bil hrast z razpokanim lubjem in ogromno krošnjo. Nabirali smo liste za lepljenko. S sabo smo imeli kuhane kostanje in jih v gozdu pojedli. V gozdu živi dosti živali.

Od daleč smo videli le srne. Verjetno smo bili preglasni in so se živali prestrašile. Videli smo drevesnico okrasnih dreves in grmičevja. V Lesnini smo si ogledali izdelke iz lesa. V razredu smo uredili razstavnico. V gozdu ne smemo lomiti vej, trgati cvetja, razdirati gnezda in kuriti ognja. V gozdu se sprehajamo, nabiramo sadeže, nadihamo se svežega zraka in odpočijemo.

Damir Melin, 6. raz.,
OŠ Prekmurske brigade,
Murska Sobota

Igramo se metanje ribice — Narisal (linorez) Borut Horvat, 7. razred, OŠ Turnišče.

Mnenje o filmu

Ogledali smo si film Princeza — nevesta. V njem se prepletata neresničnost in pravličnost, saj dedek vnuku bere zgodbo. Vsebinsko te zgodbe nam prikazuje prav ljubezen med kmetičem in Zlatico, ki morata mnogo pretrpeti za svojo ljubezen, vendar vse prenašata mimo, saj nista maščevalna in verjameta v svojo pravo ljubezen.

V filmu so tudi pravlične značilnosti: grozljivo močvarje, dolina obupa, čarovnik, velikan in velikanski glodalci. Film vsebuje tudi smešne prizore, kot recimo hitro plezanje po vrvi.

Film se tudi pravilčno končuje. Kmetič in Zlatica se poročita in srečno živita.

Slavko Kalamar, 8. raz.,
OŠ Salovci

Pogled skozi okno moje sobe

Ko zjutraj zgodaj vstanem, pogledam skozi okno. V sobi je še tema, a zunaj se narava prebujala. Vidim, kako ptice preletavajo nebo in žvrgole svojo pesem. Kmalu bodo odšle na jug, ker se zbirajo na žici, ki visi ob moji sobi. Gozdovi so porumeneli, vidi se veliko barv, ki se prepletajo v veliko pokrajino, ki se vidi skozi moje okno. Grozdje je zrelo in klopotci pojo. Nedaleč od naše hiše je sadovnjak z zreli sadji, ki se zlatijo v jutranji zarji. Vidijo se njive, vsaka druga drugačna. Nekateri so puste, druge so pokajene in tretje so še zelene. Iz gozda prihajajo srne, ki jedo travo ob jasi, med njimi pa skakljajo zajci. Narava se začne prebujati, gozdovi zadihajo in postanejo živahni, polni življenja. Sadovnjaki in vinogradi zažive, ceste, prej puste bele črte, se napolnijo s traktorji in avtomobili. Medtem pa se sonce vzdigne in zasveti s svojo svetlobo. Nekje v daljavi se začuje zvok klopota, ki odganja nepovabljene goste. Tedaj me pa predrami neki glas. Bila je mama, ki me je prišla opozoriti, da moram v šolo in tako tudi jaz grem v to prebujeno naravo.

Andrej Horvat, 7. b,
OŠ Rogašovci

Misli ob dnevu varčevanja

Tudi jaz varčujem. Že kot dojenček sem dobila hranilno knjižico in pikapolonico v Ljubljanski banki. V začetku so mi denar odnašali v banko starši, sedaj pa to opravljam sama. Varčujemo tudi v šoli. Zbiramo odpadni papir, denar pa porabimo za izlete. Prav tako lahko varčujemo doma. Po nepotrebnem ne prižigamo luči in drugih aparatov; varčujemo pri hrani in oblačilu, pri kurjavi, vodi in denarju. Tudi pred 1. novembrom ni potrebno razsipati denarja za kupovanje rož. Bilo bi lepše, če bi večkrat na leto obiskali grobove svojcev in počastili njihov spomin s šopkom navadnega cvetja.

Petra Lucu, 4. a

Jaz varčujem tako, da ne puščam vode po nepotrebnem in ne pustim prižgane luči. Likamo in peremo takrat, ko je cenejši tok. Vsak dan se ne vozimo z avtom. V trgovini kupimo samo potrebne stvari. Tudi z obliko ravnamo lepo. Najbolj pa varčujemo z denarjem. Ko gremo v druge države, ne kupujemo vsega, kar si zaželimo, ampak gledamo izlozbe.

Morali bi dosti bolj varčevati, a ne moremo, ker je vse zelo zelo drago.

Mateja Lulik, 4. a
OŠ Edvard Kardelj, M. Sobota

ZAPADI, BELI SNEG

Zapadi, beli sneg,

na naš veliki breg,

da bode stal snežak

pogumno kot vojak.

Vzela jaz smučti

iz naše bom kleti,

po hribu bom navzdol

brzela kakor vol.

A, bratec mali moj,

po hribu bo, ojoj,

padal kakor noj.

V snežaku bo pristal

in se lahko smejal.

Moj očka je šofer,

snega si ne želi,

le mlajši radi bi ga vsi.

Zato, le sneg zdaj daj,

spremeni vas v raj,

da bomo se mi vsi

veseli smučali.

MANJA ŽIŽEK, 5. raz.,
OŠ BUCKOVCI

Prizidek pri šoli

V šoli imamo samo 6 učilnic, zato morata 3. in 4. razred v šolo popoldan. Tudi kuhinja je v zelo slabem stanju, zato si že dolgo želimo boljših pogojev za učenje in delo. Ta želja se nam bo kmalu izpolnila.

Zgodilo se je v poletnih počitnicah. Začeli so graditi prizidek. Vedno, kadar sem se peljala mimo šole, sem opazovala, koliko in kaj so že naredili. Od prvega septembra dalje pa gradnjo prizidka opazujem vsak dan. Ko sem prišla v šolo, so bili zgrajeni samo temelji, po dobrih dveh mesecih pa je prizidek sezidan in pokrit. Trenutno urejajo pročelje. Kako bo delo potekalo dalje, se še ne ve, ker je vse odvisno od denarja; tako nam pravijo...

Vsi upamo, da bo končano do naslednjega šolskega leta. Bomo že potrpeti; srečni smo, da se sploh gradi in da bomo tudi mi imeli lepše, bolj sodobne prostore. Želim, da bi vsi imeli lepe in dovolj velike šole in da ne bi bilo potrebno v šolo hoditi popoldne.

Irena Vrečko, 6. raz.,
OŠ STOGOVCI

NOGOMET

Nafta jesenski prvak

Nogometaši lendavske Nafta, ki tekmujejo v območni slovenski nogometni ligi vzhod, so sklenili letošnji sezono s prijateljsko tekmo z občinsko reprezentanco. V prvem delu tekmovala so dosegli osem zmag, dva neodločena izida in le enkrat izgubili ter z 18 točkami zasedli prvo mesto in osvojili naslov jesenskega prvaka s prednostjo treh točk pred nasledovalcem in najnevarnejšim tekmečem celjskim Kladivarjem. S takim razpletom tekmovala so pri Nafti zadovoljni, saj so uresničili postavljene naloge. To jim je uspelo z novim vodstvom — funkcijo predsednika je prevzel Djuro Tukarič — nekaterimi okrepitevami, disciplino igralcev ter strokovnim vodstvom trenerjev Ivana Davida in Karčija Kapuna. Najboljši strelac v moštvi Nafta je bil Herczeg z 10 goli. Sledijo: Dovečar 6, Horvat 4, Novak in Graj po 2 ter Rob 1. Pri Nafti se zavedajo, da tekmovali

še ni končano in da jih v nadaljevanju prvenstva čaka težka naloga, zlasti se ker igrajo prvi dve tekmi v gosteh in tudi z neposrednimi tekmeči za najvišji naslov: Kladivarjem, Dravinjo in Pekrami. Čeprav so z jesenskim izkupičkom zadovoljni, pa menijo, da imajo premalo dobrih igralcev. Zato nameravajo v klub pritegniti še kakšnega. Iskali jih bodo v občinski ligi Lendava, Medžimurju in v mladinskem moštvi. Potrebovali bi vratarja, obrambnega igralca in napadalca. Kot nam je povedal predsednik strokovne komisije Roman Piberčnik, pa se pri Nafti tudi zavzemajo za več strokovnega dela v prihodnje z nižjimi selekcijami od pionirjev, kadetov pa do mladincev. Zato bodo navezali tesnejše stike tudi s šolami. Želja vodstva kluba, igralcev in ljubiteljev nogometa v Lendavi je, da bi se moštvo uvrstilo v enotno slovensko ligo.

Nogometaši Nafta iz Lendave — jesenski prvaki v območni slovenski nogometni ligi vzhod. Stojijo od leve: Tukarič (predsednik), Novak, Piberčnik, Sabjan, Graj, Varga, Požni, Drvarič, Kapun (trener), David (trener), Piberčnik (preds. teh. komisije) in Dominko (teh. vodja). Čepijo: Tot, Herczeg, Pintarič, L. Horvat, Dovečar, Preradovič, Karakatič. Manjkajo: A. Horvat, Kusek, Zajc in Rob. Foto: J. Dominko

Beltinka ima največ gledalcev

Po trinajstih letih nogometaši Beltinke iz Beltincev zopet tekmujejo v območni slovenski nogometni ligi vzhod. Jesenski del tekmovala so sklenili na sedmem mestu z 11 osvojenimi točkami, kolikor jih imata tudi mariborska predstavnik Železničar in Pekre, ki sta pred Beltinčani. S takim izkupičkom točk so pri Beltinki zadovoljni, saj so osvojili polovico možnih točk, kar so tudi načrtovali.

Sicer pa so Beltinčani v jesenskem delu tekmovala igrali boljše v gosteh, kjer so osvojili kar pet točk, saj so premagali Proletarce v Zagorju in Dravo na Ptuj, s Šmartnim pa igrali neodločeno. Nepriznava pa so doma izgubili z mariborskim Železničarjem, kar je bil tudi edini poraz pred svojimi gledalci. Najboljši strelac Beltinke v jesenskem delu tekmovala je bil Baša, ki je dosegel 4 gole. Sledijo: Jančar 3, Ška-

Nogometaši Beltinke iz Beltincev — člani druge republiške nogometne lige vzhod. Stojijo od leve: S. Maučec, Horvat, Zver, Mertik, Černjavič, Baša, Tratnjek, Hartman, Jančar, I. Maučec (trener), Jakob (predsednik). Čepijo: Virag, A. Jona, R. Jona, Donko, Jaklin, Dogar, Čermela, Karajica, Škafar in Z. Maučec. Foto: F. Maučec

Razmerje danih in doseženih golov pa kaže, da napadalci Beltinke niso preveč učinkoviti, po drugi strani pa so drugo moštvo, ki je prejelo največ zadetkov. Neučinkovitost je torej največji problem Beltinke, o čemer tudi sami razmišljajo, saj so v svoje vrste pritegnili nekdanjega strelca Mure Škaperja, iz vojske pa se bo vrnil Voroš. Treba pa je tudi povedati, da imajo Beltinčani v drugem delu tekmovala nekoliko ugodnejši žreb, saj bodo doma igrali tekmo več kot v gosteh.

far 2 in Tratnjek enega. Zanimiva pa je tudi ugotovitev, da ima Beltinka največ gledalcev na tekмах območne slovenske nogometne lige, saj se v Beltinčih zbere tudi po 800 ljubiteljev nogometa. Predsednik kluba Jože Jakob, tehnični vodja Zvonko Balantič in trener Ivan Maučec, ki imajo močno podporo v drugih članih vodstva kluba, pa se nadejajo, da bo tako tudi spomladi, hkrati pa zagotavljajo, da gledalcev ne bodo razočarali, ter da si bodo zagotovili obstanek v ligi.

NOGOMET

Mura za las ob zmago

V zadnjem kolu tekmovala v slovenski nogometni ligi so nogometaši Mure iz Murske Sobotice gostovali v Rušah in igrali z domačim Pohorjem neodločeno 2:2. Strelca golov za Muro sta bila Lopert in Črmo. Sobočani so zamudili lepo priložnost, da iz Ruš odnesejo obe točki, saj so drugi zadetek dobili v zadnji minuti igre. Povrh tega pa je bil izključen Lopert. Zanimivo je tudi, da so domači nogometaši prva letošnja zadetka dosegli prav na zadnji tekmi z Muro.

Jesenski del SNL					
Izola	13	9	3	1	22:6 21
T. Slovan (-1)	13	8	4	1	23:8 19
Domažale	13	8	2	3	22:11 18
Rudar (Tr)	13	6	2	5	17:17 14
Rudar (TV)	13	4	5	4	17:15 13
Medvada	13	4	5	4	14:13 13
Elan	13	3	6	4	8:12 12
MURA	13	3	6	4	11:16 12
Elkraj	13	4	3	6	12:15 11
Himozad	13	3	4	6	15:16 10
Štutlar	13	2	6	5	12:17 10
Vozila	13	3	4	6	12:19 10
Stal	13	1	8	4	9:16 10
Poborje	13	0	8	5	2:15 8

— II. RRL — moški

Krog tretji

Sklenjeno je bilo tekmovalje v drugi republiški moški rokometni ligi vzhod, kjer sodelujejo štiri pomurske ekipe. Najuspešnejša je bila ekipa Kroga, ki le za dve točki zaostaja za jesenskim prvakom Veliko Nedeljo in eno za ptujsko Dravo. Rokometaši Kroga so tako še naprej v boju za naslov prvaka. Mladinec iz Murskih Črnc je kot novinec na šestem, Radgona na osmem in Toko iz Črenšovca na zadnjem mestu.

Jesenski del					
V. Nedelja	8	6	2	0	177:135 14
Dravo	8	6	1	1	180:157 13
KROG	8	6	0	2	192:144 12
Fužinar	8	4	2	2	174:163 10
Ann Celju	8	4	0	4	203:177 8
MLADINEC	8	2	1	5	192:216 5
RADGONA	8	2	0	6	178:205 4
Šuštnj	8	2	0	6	170:232 4
TOKO	8	1	0	7	147:204 2

— Strelstvo

Vodita Tišina in Gančani

V pomurski in občinski strelski ligi Murska Sobotica je bilo na sporedu tretje kolo. Pomurska liga — Jovo Jurkovič: SCT 1466:1419, Panonija: Tišina 1456:1477 in ABC Pomurka: Obrtniki 1442:1358. Vodi Tišina pred Jovom Jurkovičem in Norčinci. V občinski strelski ligi Murska Sobotica pa je po tretjem kolu v vodstvu ekipa Gančan s 34 točkami pred PTT, 32, in Graficjarjem, 31 točk. A. K.

Dobrovnik in Donko

V občinski strelski ligi Lendava je bilo na sporedu drugo kolo. Po dveh kolic vodi SD Jezero Dobrovnik pred SD Ina Nafta Lendava in Varstvom Lendava I, vsi imajo po 4 točke. Pri posameznikih vodi Bojan Donko (INA) s 705 krogi pred Stefanom Režonjo (Dobrovnik) in Avgustom Maučecem (SK Turnišče), po 703 kroge. A. Zver

SOBOČANKE PREMAGALE HRASTNIČANKE

V tretjem kolu tekmovala v drugi republiški ženski košarkarski ligi je Pomurje v Murski Soboti premagalo Hrastnik s 77:43. Strelke za Pomurje: Borčeva 24, Drožinova 11, Kolarjeva 8, Cerova 9, Friškičeva 6, Forštaričeva 5, Boharjeva in Geričeva po 4 ter Brezčičeva in Harijeva po 3. V naslednjem kolu igrajo Sobočanke v Mariboru.

Poraza Pomurja in Radgona

V nadaljevanju prvenstva v drugi republiški moški košarkarski ligi sta oba pomurska ligaša izgubila. Košarkarji Ruš so v Murski Soboti premagali Pomurje s 96:87. Strelci za Pomurje: Juteršnik 30, Gomboc 22, Merklin 15, Klemar 12, Sakovič 4, Cigut, Čerčmar in Bilčič po 2. Elektra pa je v Šostanju premagala Radgona s 105:93. Strelci za Radgona: Čavič 49, Štihec 21, Grigč 8, Senekovič 7, Golob 4, Domanjko in Mauko po 2. V naslednjem kolu igra Pomurje doma s Ptujem, Radgona pa gostuje v Slovenski Bistrici.

ŠSD Enotnost Murska Sobotica

ŠSD Enotnost, ki je lani proslavilo 35-letnico delovanja, se je tudi z novim šolskim letom lotilo dela. Na SŠTPU se redno sestajajo sodniška, tehniška in novinarska komisija skupaj z razrednimi predstavniki enkrat tedensko ter se dogovarjajo o aktivnostih. Te dni so odigrali prijateljski tekmi s ŠSD SDEŠ in SSGT Radenci. Srečanje v nogometu med selekcijami Enotnosti in SDEŠ se je končalo z zmago gimnazijcev 7:4, odbojgarsko tekmo med Enotnostjo in SSGT pa so Sobočani dobili s 3:0. V kratkem se bodo srečali z dijaki iz Znanjcev iz Avstrije in Sombotela iz Madžarske. Pripravljajo pa se tudi na 22. tradicionalni košarkarski memorial inž. Stanka Bloudka, ki bo 24. novembra. N. Bale

Nogomet

Nafta:Lendava 2:2

Za konec letošnje nogometne sezone je bila v Lendavi prijateljska tekma med občinsko reprezentanco Lendave in jesenskim prvakom v območni slovenski ligi vzhod Nafto. Srečanje se je končalo brez odločitve 2:2. Reprezentanca je v prvem polčasu vodila z 2:0. Gole so dosegli: Markoja in Levačič za reprezentanco ter Graj 2 na Nafto. Sodil je Bukovec iz Lendave.

Nafta na Madžarskem

V prijateljski mednarodni nogometni tekmi sta se moštvi Lentijskega in lendavskega Nafta v Lentijski razšli z neodločenim izidom 3:3. Gole za Nafto sta dosegla Herczeg 2 in Šebjan.

Gornja Radgona

Sejem zimske športne opreme

Smučarski klub Gornja Radgona tudi letos organizira sejem zimske športne opreme. Sejem bo v soboto, 25. novembra 1989, ob 8. uri v prostorih društva Partizan Gornja Radgona. Na njem bodo ponujali tudi teniško opremo.

Šah

ZMAGA LENDAVČANOV

V četrtem kolu tekmovala v drugi republiški šahovski ligi je Lendava premagala Malečnik s 4:2. Zmage za Lendavo so dosegli: Gerencar, Božič in Maričeva, remizirala pa sta Gaber in Grškovič.

J. G.

Turnir Kovaču

Šahovsko društvo Radenska — Pomurje iz Murske Sobotice je pripravilo novembrski hitropotezni turnir. Med 13 šahisti je zmagal Boris Kovač z 10 točkami pred Igorjem Kosom in Cirilom Logarjem, po 9, Danilom Harijem, 8,5, in Matijo Gaborjem, 8 točk.

Šola rokoborbe

RK ABC Pomurka Murska Sobotica organizira šolo rokoborbe. Ta je vsak ponedeljek in četrtek ob 17. uri v prostorih soboškega Partizana (na odru). Vabijo pionirje od četrta razreda osnovne šole dalje, da se vključijo.

BD Mura Krog

Ocenili bodo delo

Brodarsko društvo Mura iz Kroga bo v soboto, 25. tega meseca pregledalo svoje delo v minuli sezoni, ki je bilo uspešno. Poleg tega pa bodo tudi sprejeli smernice za nadaljnje delo. Sestali se bodo ob 15. uri v čolnarni pri brodu.

Strelstvo

Vodijo strelci Tišine

V četrtem kolu prvenstva v prvi republiški strelski ligi je ekipa SD Koloman Elisar Tišina doma premagala Kovinarjo iz Šar s 1466:1461 krogi. Posamezniki: Branko Bukovec 376, Drago Pertot 378, Franc Glider 361 in Simon Flegar 359 krogov. Ekipa SD Stelkar pa je v Hrastniku premagala Norčince s 1460:1454 krogi. Posamezniki: Dušan Spindler 369, Stefan Balaška 366, Ljubo Spindler 361 in Janez Horvat 358 krogov. Po četrtem kolu vodi ekipa Tišina z 8 točkami in je še edina brez poraza pred ekipami Avgust Majerič Maribor, Zalec in Stelkar po 6 točk. V naslednjem kolu gostuje Tišina v Zrečah, kjer bo igrala z Uniojem, Norčinci pa gostijo ekipa Rudnika iz Hrastnika.

LJUTOMERČANI PRVI

V četrtem kolu tekmovala v drugi republiški strelski ligi sever je Ljutomer v pomurskem derbiu premagal Panonijo iz Murske Sobotice s 1426:1423 krogi. Prvi Pohorski bataljon je premagal ABC Pomurke Mesno industrijo Murska Sobotica s 1447:1421, ekipa Jovo Jurkovič je dobila srečanje s Kovinarjem s 1445:8, Slovenija česte tehnika Murska Sobotica pa so v pomurskem derbiu premagale Elrad iz Gornje Radgone s 1417:1413 krogi. Vodi Ljutomer brez poraza z 8 točkami pred Jovom Jurkovičem, Panonijo in ABC Pomurko, po 6 točk.

— ROKOMET

NEPRIČAKOVAN PORAZ BAKOVČANOV

V predzadnjem kolu tekmovala v prvi republiški moški rokometni ligi so rokometarji Termopola iz Škofje Loke ne pričakovano premagali Pomurko Bakovce v Murski Soboti z 19:17. Bakovčani tokrat niso prikazali pričakovane igre, zlasti so bili neučinkoviti v napadu. Gole za Pomurko Bakovce so dosegli: Kozel 5, Lebar in Petek po 4, Žalodec 2 ter Lovenjak in Titan po enega. V zadnjem kolu gostujejo Bakovčani v Ajdovščini.

— ODBOJKA

Topolščica premagala Agroplo

V šestem kolu tekmovala v prvi republiški moški odbojgarski ligi je Topolščica premagala Agroplo Ljutomer s 3:0. Ljutomerčani niso igrali tako slabo, kot kaže rezultat, saj so v vseh nizih vodili, naposled pa minimalno izgubili. V končnicah so namreč igrali premalo zbrano ter tako po nepotrebnem izgubili. V naslednjem kolu igra Agroplo Ljutomer v Križevcih z Granitom iz Slovenske Bistrice.

POMURJE IN VERŽEJ ZMAGALA V GOSTEH

V šestem kolu tekmovala v drugi republiški moški odbojgarski ligi je Pomurje iz Murske Sobotice v Rušah premagalo Turbino iz Selnice s 3:1. Veržej pa je zmagal na Ravnah s fužinarjem II prav tako s 3:1. Radenci so bili prosti.

V tekmovalju druge republiške ženske odbojgarske lige je Pomurje v Murski Soboti premagalo Partizan Ruše s 3:1, Mežica pa Mladost iz Murske Sobotice s 3:0.

V naslednjem kolu igrajo: moški — Pomurje: Fužinar II, Radenci: Vuzenica, Veržej je prost. Ženske — Mladost: Prevalje in Granit: Pomurje.

— KEGLJANJE

DVA PORAZA RADENSKE

V nadaljevanju prvenstva v prvi republiški moški kegljaški ligi je Radenska gostovala v Celju in v Ajdovščini in se vrnila praznih rok. EMO Celje je premagala Radensko s 4939:4932 podrtimi keglji. Najboljši pri Radenski je bil Steržaj z 872 podrtimi keglji pred Kučanom, 843, Kovačičem, 842, Bavecem, 805, Horvatom, 798, in Drvaričem, 772 podrtih kegljev. Tekstina pa je premagala Radensko s 4907:4864 podrtimi keglji. Ekipa je nastopila brez Steržaja. Najboljši je bil Kovačič z 877 podrtimi keglji pred Horvatom, 833, Kučanom, 826, Drvaričem, 819, Salamonom, 768, in Bavecem, 741 podrtih kegljev. V naslednjem kolu igra Radenska v Radencih z ekipo vodečega Donita.

— NAMIZNI TENIS

Solidni med najmlajšimi

Tradicionalno, letos že 19. odprto pionirsko prvenstvo Varaždana je zbralo nad 400 pionirjev in pionirk iz 62 jugoslovanskih klubov. Pomurci, ki vzgajajo novo generacijo, so igrali solidno, čeprav še niso mogli doseči vidnejših uspehov. Pri mlajših pionirjih ekipno so se Sobočani v konkurenci 65 ekip uvrstili med najboljših 32 in potem po velikem boju izgubili z Radnikom iz Velike Gorice z 2:3, pri čemer je Horvat dobil obe posamezni partiji. V konkurenci mlajših pionirjev, kjer je nastopila 160 igralcev, je bil spet najboljši Horvat, ki se počasi razvija v solidnega igralca, saj se je uvrstil med najboljših 16 in s tem dosegel lep uspeh. Med najboljših 32 sta se uvrstila Radgonačan Kolbi in Sobočan Sadl.

V soboto bo v Gornji Radgoni regijsko člansko prvenstvo, ki je ob enem kvalifikacija za deset mest za republiško prvenstvo. Udeležba bo popolna in kakovostna, Pomurci pa največ pričakujejo od trojice Unger, Benko in Rihtarič.

M. U.

— Dvoranski hokej

ABC Pomurka v Gradcu

V okviru priprav na sezono dvoranskega hokeja je ekipa ABC Pomurke iz Murske Sobotice gostovala na turnirju v Gradcu v Avstriji. Soboški hokejisti so v skupini B premagali Arminen z Dunaja s 3:0 ter izgubili z Modlingom 3:11 in zasedli drugo mesto. V razvrstitvi od 4. do 8. mesta pa so Sobočani izgubili tekmi z AHTC 3:8 in Postom 4:9 ter zasedli osmo mesto. Na turnirju je sodelovalo 12 ekip iz ZR Nemčije, Madžarske, Avstrije in Jugoslavije. V petek pa gostujejo Sobočani v Trstu v Italiji.

— ROKOMET

POLET ŠESTI, KROG SEDMI

V Celju je bilo 13. tradicionalno tekmovalje veteranov v rokometu. Sodelovalo je 14 ekip, med njimi tudi tri iz Pomurja: Polet iz Murske Sobotice, Krog in Radgona. V sklepnem delu tekmovalja med osem ekip sta se uvrstila Polet in Krog. V finalni skupini je Minerva premagala Polet z 12:9, Slovenj Gradec pa Krog z 12:8. Zmagala je ekipa Trim teama iz Celja. Polet je zasedel šesto, Krog osmo, Radgona pa deseto mesto.

ČE »VRATA« ZAŠKRIPAJO

Vratja vas ali Vratja ves, kakor ji pravijo domačini, je zadnja vas v gornjeradgonski občini, ki meji na Trate in Gornji Čunrek. Majhno vasico s komaj 27 hišnimi številkami lahko opišemo na več načinov. Na primer: je strajana in deloma razloženo naselje v skrajnem zahodnem delu apaškega polja, ki se kot zagozda vrtva med Novi in Vratji Vrhi. Druga razlaga: Vratja vas so vrata v Panonsko nižino, saj lahko le skozi to naselje pridete v dolino, ki je začetek posebnega sveta, zato ime »Vratja vas«. Posebnost te obmejne vasi je tudi, da so vaščani v glavnem povezovali naseljenci od bližnj in daleč, ki so zamenjali dotrdanje nemško prebivalstvo.

V prihodnosti pa jo bo označevala še ena posebnost: na razdalji enega kilometra sta na območju Vratje vasi kar dve veliki gramoznici. Pa ne, da mislite, da bodo tamkajšnji občani na ta način

obogateli in rešili vse krajevne probleme? Upravljalca gramoznice v Spodnjem Konjščju (ki je tudi občinska) je Komunala Gornja Radgona, ki ima menda zaradi gramozna ali pa njegove slabe prodaje letos izgubo. Lastnik druge gramoznice v Vratji vasi pa je Kmetijski kombinat Gornja Radgona tozdr Kmetijstvo Črnci, ki se bo menda po novem letu tudi uradno registriral za to »kmetijsko« dejavnost.

Alojz Rzenšek iz Vratje vasi je delegat v Skupščini občine Gornja Radgona in lahko rečemo, da eden aktivnejših, saj se je večkrat oglašil in povedal zahteve občanov. Pripovedoval nam je, da je bila krajevna skupnost Stogovci (kamor spada tudi naša vas) do pred nekaj leti najbolj zaostala v občini. Da se je zadnja leta le nekaj premaknilo, je zaslužen predsednik skupnosti. Imajo asfalt v vsaki vasi, dobili so telefon in la- ni tudi izborili, da so asfaltirali

Bo to še kdaj polje? In kdo bo vzdrževal uničene vaške ceste, po katerih vozijo kamioni, polni gramozja?

vsaj del cest do gramoznice v Spodnjem Konjščju. Zavedajo se, da njihove zahteve niso v celoti izpolnjene, saj letos ceste (včasih je bila široka 3 metre, zaradi vsakodnevnih prevozov gramozja s tovornjaki po meri danes 6 metrov) niso asfaltirali do konca. Če ne bodo izpolnili svojih obljub, bodo cesto spet zaprli tako kot lani, smo slišali.

In kakšne koristi imajo od gramoznic v svojem kraju? Rzenšek je dejal: »Krajevna skupnost dobi poceni material za popravilo občinskih cest. Dobili smo 120 kubikov gramozja in plačali le stroške nakladanja. Kam pa dajo presežek, to pa je drugo vprašanje...«

Franc Režonja, kmetovalec in republiški delegat, pa je nad početjem Kmetijstva Črnci bolj ogorčen: »Kombinat je dobil 90 odstotkov nepovratnih sredstev in kupil vso najboljšo zemljo, mi pa do nje ne moremo niti priti. Sedaj pa mislijo ogroziti 4 hektarje obdelovalne zemlje, čeprav je nad tem gramozom še 80

do 100 centimetrov dobre zemlje. Po urbanističnem načrtu to območje ni bilo namenjeno za gramoznico, vendar so samo v zadnjem mesecu iz nje odpeljali čez 50 tisoč kubikov. »Menda se jim je tako mudilo, da niso niti počakali na dokončno pravilo sladkorne pese. Med pogovorom se nam je pridružil tudi Stanko Krunič, ki je sicer doma iz Žibere, vendar se s takšnim ravnanjem ne strinja: »Pogrešam predvsem pošteno delo in poštene odnose. To je družbena zemlja, zato bi o njenem izkoriščanju morala odločati širša skupnost.«

Tudi Vratja vas nima od svoje dvojne obmejnosti nobenih koristi. Blizina avstrijske meje pride prav mnogim iskalcem zaslužka, ki hodijo na sezonsko delo v Avstrijo. Kmetovalci pa — razvoj avstrijskega kmetijstva jim je bil spodbuda in vzor.

Bernarda B. Peček
Foto: Nataša Juhnov

Alojz Rzenšek, Franc Režonja in Stanko Krunič o širjenju gramoznic v njihovih krajih nimajo dobrega mnenja.

RADENCI IN MURSKA SOBOTA MED NAJLEPŠE UREJENI KRAJI V SLOVENIJI

Rogaška Slatina prehitela Radence

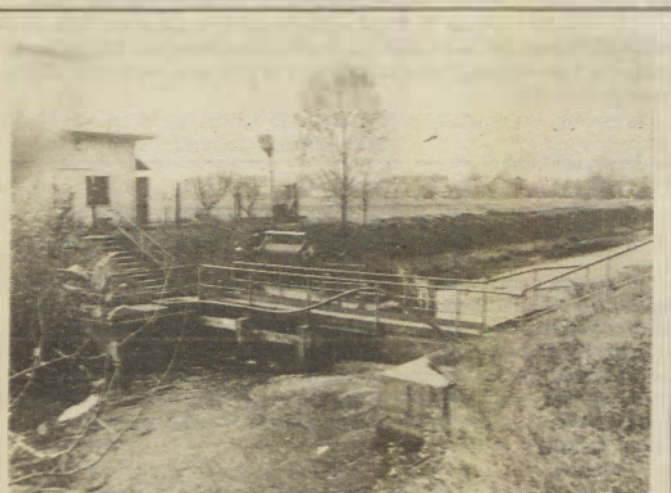
Turistična zveza Slovenije je tudi letos organizirala ocenjevanje urejenosti slovenskih krajev. Tudi pri 21. tekmovalstvu so ji pomagali člani območnih turističnih zvez in društev, pri ocenjevanju finalistov pa so poleg članov komisije sodelovali tudi novinarji jutranjega radijskega programa in dnevnika Delo. Iz Pomurja sta se dobro uvrstila dva kraja. V posredni skupini so Radenci zasedli drugo mesto, v skupini turističnih krajev pa Murska Sobota četrto. Najlepše urejen kraj (v posebni skupini) Slovenije je Rogaška Slatina, ki je vzorno urejen zdraviliški kraj, z dvema obveznicama in avtomobiloma postajama. Z ureditvijo potrebnih infrastrukturnih objektov je letos prehitela Radence, ki so dosegli drugo mesto (vendar ne zaradi slabše urejenosti, temveč zaradi boljše urejenosti zmagovalnega kraja). Sledijo Postojna, Bled in Portorož.

V skupini turističnih krajev si prvo mesto delijo Dolenjske Toplice in Zreče z Roglo, na drugem mestu je Nova Gorica, na tretjem Bovec, četrto pa si delita Murska Sobota in Ptuj. V oceni je zapisano, da ima Murska Sobota prizadevno turistično društvo, kar se čuti pri urejenosti mesta, svoje pa prispeva tudi industrijski predel, predvsem Mura, ki bi si za čisto in zeleno okolje zaslužila širše družbeno priznanje. Murski Soboti sledita Dobrna in Kranjska Gora.

V skupini izletniških in tranzitnih krajev je vrstni red naslednji: Mojstrana, Slovenj Gradec, Stična, Zalec, Grosuplje, Muljava, Ptujška Gora, Kobarid in Vinica. Med manjšimi turističnimi kraji se je letos najbolje odrezala Rečica ob Savinji, nato Mengeš, Radomlje, Žirovnica, Polenšak, Ribnica na Dolenjskem, Dragočina—Moše, Desternik in Iška vas.

Slovesen konec letošnjega ocenjevanja najlepše urejenih slovenskih krajev je bil 10. novembra v Zrečah, kjer so prvim trem iz vsake skupine tudi izročili priznanja.

Bernarda B. Peček

NI ELEKTRARNA — Taka slika je nastala ob jezu potoka Črnca ob negeometrični igračici v Lendavi. Kazne, da je vode dovolj, saj pristo teče čez jez. Tu pa ni urejen zaradi nabiranja vode za pogon turbine male elektrarne, ampak zaradi prečiščevanja vode. Na levi strani je poselna čistilna naprava. Voda iz za jezo črpa za potrebe lac Nafte. V neposredni bližini je lendavsko potokno kupaletce, ki pa ga zdaj ne uporabljajo več, saj voda ni čista. Nekaj rib pa vendarle je!

Foto: Š. Sobčan

JESENSKO SREČANJE

Tania iz Avstralije

Tania Barat iz Melbournu je za leto dni prekinila študij psihologije, se zaposlila in si s prihranki omislila izlet v domovino svojih staršev. Še več: prepotovala je večji del stare celine.

»S starši živim v Melbournu v Avstraliji. Oče Ivan je s Hotize, mama Marija pa iz Ljubljane. Zdoma sta odšla kot ekonomska emigranta v petdesetih letih. Prvič sem bila v Jugoslaviji pred 17 leti, ko sem bila stara 4 leta. Zdaj, ko sem že odrasla, ko me zanima to in ono, posebej pa še bogata zgodovina Evrope, sem si zaželela na dolgo pot. Iz Avstralije sem potovala z letalom v London, po drugih evropskih državah, kot so Francija, Italija, Švica, Nizozemska, Nemčija, Avstrija, Madžarska in Jugoslavija, pa sem se vozila z vlakom. V vseh državah sem obiskala svetovno znana mesta, nam je pripovedovala Tania, s katero smo se pogovarjali na Hotizi, kjer je bila pri družini očetove sestre dobra dva tedna. Tu ji sploh ni bil dolgčas, saj jo je bratranec popeljal v vsa znana gostišča, od katerih ji je bila najbolj všeč diskoteka Super Li. Ogleđala si je tudi vse krajevne znamenitosti, pa se je tako tudi popeljala z brodom čez Muro.

»Tudi fizično sem delala. Ko so naši domači pulili repo, sem se ponudila še jaz. Moram povedati, da česa takega še nisem delala — živim pač v 3,5-milijonskem mestu —, vendar mi je dobro delo. Tu sem tudi prvič v življenju sedla na traktor in ga zapeljala po njivi,« je navdušeno pripovedovala obiskovalka iz Avstralije.

Povprašali smo jo, kako žive naši ljudje v Avstraliji. Odgovorila je, da dokaj dobro. Veliko jih je poslovnežev, zlasti v gradbeništvu, drugi pa hodijo na delo v tovarne. Tam začne z delom ob 8. uri in delajo do 17. ure. Potem, ko se ljudje vrnejo z dela, imajo glavni dnevni obrok — kosilo, za večerjo pa použijejo kako lažjo jed. Tania je bila presenečena nad navadami v naših krajih, kjer jemo močnat jedi, veliko mesa in tudi zvečer ali pa celo ponoči se radi nabašemo. V

dveh tednih se je na našo hrano kar navadila, bolj pa ji bodo ostali v spominu Italijani, ki pojejo še več, predvsem veliko testenin.

Tania Barat bi morala ostati doma še kak teden. Tedaj bi svoj besedni zaklad slovensčine še veliko bolj izpopolnila, čeprav smo se tudi zdaj lahko z njo tekoče pogovarjali, in to v knjižni slovensčini. »Preverili« smo tudi, ali zna brati

Tania Barat iz Melbournu je navdušena nad bogato zgodovino Evrope.

Foto: Š. S.

naše črke, pri čemer smo bili zlasti pozorni na č, š, ž. Ni bilo težav!

Na vprašanje, kaj počno v Avstraliji, konkretno v Melbournu, mladi, je odgovorila, da vse to, kar dela mladina v naših krajih. Razlika naj bi bila le v tem, da mladi Avstralci veliko več potujejo. Povedala je še, da je bilo vse do pred kratkim zelo živo v slovenskem klubu, saj so hodili tja plesat, kegljat, na družabna srečanja... zdaj pa veliko manj. Mrtvilo pa ne bo vplivalo na poznavanje slovenskega jezika, saj doma v družini bolj ali manj govorijo po domače. No, ja, če se kateri od staršev ne more vselej izraziti v materinem jeziku, že uporabi angleško besedo. Tega pa ne gre zameriti, saj tudi mi, ki smo doma, večkrat povemo kako v tujem jeziku.

Š. Sobčan

Magnet in Jaka Šraufciger v deželi kengurajev

PIŠE: Jože Ružič

NEKAJ KRATKIH IZ AVSTRALIJE

Avstralija je sicer znana kot dežela kengurajev, čeprav je tamkajšnja posebnost tudi mali medvedek — KOALA, ki večino dneva prespi na drevesu. Znana pa je tudi po vseh mogočih in nemogočih dirkah in stavah. Poseben TV kanal prenaša po ves dan dirke konj, psov, polžev pa seveda avstralski nogomet, biljard, kriket, ragbi...

— Ob našem bivanju v Avstraliji je bil njihove (TATTS) LOTTO vreden kar devet milijonov dolarjev. Seveda smo takoj izpolnili listke — in ostali praznih rok (in žepov)...

— Avstralci pijejo v glavnem viski in pivo, so pa tudi med svetovno najbolj znanimi vinarji. V slehernem lokalu (od podeželske krčme do odličnega hotela) je pijača ledeno mrzla in ponujena z ledom...

— Avstralci potujejo v glavnem z letali, kajti razdalje od mesta do mesta so običajno po 1000 in več kilometrov...

— V Avstraliji je mnogo več žensk kot moških. Zlasti je to opazno med Slovenkami, ki se zelo nerade odločajo za poroko z Avstralcem — domačinom. Torej neporočeni fantje: POZOR...

— V Avstraliji ni pomembno, če si bogat ali reven, pomembno je, da imaš DENAR...

— V MELBOURNU sta nas napadla čisto prava morskapa (GROZA !!!) — na srečo je bilo med nami in njima dovolj debelo steklo v podmorskem akvariju...

Slovenska »delegacija« pred najlepšim parlamentom na svetu — v Canberri.

— Kdor hoče ostati vitek, naj ne gre nikar v Avstralijo, kajti hrana je tam res poceni — in seveda si prisiljen dosti jesti. Dvajsetkilogramsko jagnje stane od 30 do 35 dolarjev, kolikor zasluži zidar v eni uri...

— Slovenci smo zadnja leta v Avstraliji izredno »močni«, kajti jugoslovanski ambasador v tej deželi je Mariborčan dr. BORIS CIZELJ — izreden človek. Na sprejemu v ambasadi smo se dodobra seznanili s specilitetami iz njegove kuhinje, katere šefinja je sicer gostoljubna soproga Renata.

— Do Avstralije in nazaj je skoraj toliko kot enkrat okrog lube ZEMLJE...

— V Avstraliji je nekaj slovenskih družin, ki nimajo nobene Magnetove in Šraufcigerjeve kasete. Ni pa tam nobene prekmurske, ki bi se lahko pohvalila s tem...

— Kljub velikim razlikam pa obstaja med Slovenijo in Avstralijo nekaj skupnih točk. Njihove ceste v notranjosti dežele (puščave, nenaseljena območja) so makadamske — torej podobne našemu kolovozu od Sobote do Maribora...

— V Avstraliji smo imeli v enem mesecu več intervjujev za različne radijske postaje (2 EA SYDNEY; 3EA, 3ZZZ MELBOURNE) in časopise kot doma v petih letih...

— S pomočjo prijateljev z Radia M. Sobota smo »uprizorili« prvi medcelinski intervju na progi Avstralija—M. Sobota. Bilo je to zgodovinskega 11. avgusta 1989 ob 18.35 po našem času (če pristejete 8 ur, dobite avstralskega). Na grozo našega menedžerja, ki je vse to finansiral, je čez teden dni sledilo »vrepete«...

— Pa še Magnet in Jakec zasebno:

— Miha: Na nastopih je bil tarča številnih strelj, ki so letele nanj z ženskih src. Sicer pa se je v tej vlogi počutil kot riba v vodi. Še danes ureja zbirko naslovov in telefonskih števil...

— Boris: Odgovoren za glasbeni del programa, kot najmlajši član ansambla pa vedno lačen in žejen...

— Vlado: Se ne spominja dosti Avstralije, ker je že minuto za tem, ko smo s koncerta stopili v kombi, zaspal. Nekoč pa ni zaspal kar deset minut, zato smo že mislili, da je bolan...

— Sančo: Najlepsi (in edini) brk ansambla. Verjamem, da vsaj polovica tamkajšnjih rojakov še danes verjame, da si je v sorodstvu z Dudekom — to šalo si je namreč na vsakem koncertu privoščil Šraufciger...

— Jaka Šraufciger: Vso pot tja je molil, da bi nas DC 10 res pripeljal, kamor smo namenjeni, kajti ob vzletu ni kazalo najbolje. Na poletu v obratni smeri je bil odlične volje, tudi po zaslugi zajetne denarnice...

— Jože: Si je pridno zapisoval to, kar zdaj prebirate. Sicer pa je najboljši »kri« za to, da smo tja odšli in se od tam SREČNO vrnili.

Namesto sklepa

Najbolj razširjen časopis med našimi rojaki v Avstraliji Nova doba (Novi časi) je o gostovanju Magnetov med drugim zapisal, da so »ti naši muži« nasledili tradicijo Pickovih band (Miško Kranjec: Strici so mi povedali), prenesli prekmurski melos v nove tokove slovenske glasbe, jo izpopolnili, dodali in jo dvignili do umetniške višine, vendar prabitost prekmurskega melosa ostane še vedno jedro njihove glasbe.

(Konec)

URADNE OBJAVE

URADNE OBJAVE OBČIN-
SKIH SKUPŠČIN: GOR-
NJA RADGONA, LENDA-
VA IN MURSKA SOBOTA

Leto XXV

Murska Sobota, dne 23. novembra 1989

Št.: 28

Odgovorni urednik: Martin
Vinčec

179. Odlok o pripravi in sprejetju družbenega plana občine Gornja Radgona za obdobje 1991—1995
180. Sklep o začasnih ukrepih družbenega varstva v delovni organizaciji Integral Avtoradgona n. sol. o. Gornja Radgona
181. Sklep o uvedbi krajevnega samopriskevka za Krajevno skupnost Lakoš

182. Odredba o javni razgrnitvi osnutka zazidalnega načrta za območje »Beltinci-jedro« v Beltincih
183. Odredba o javni razgrnitvi osnutka zazidalnega načrta za območje mesta M. Sobota med Titovo, Arh. Novaka, Gregorčičevo in Staneta Rozmana ulico

179

Skupščina občine Gor. Radgona je na podlagi 14. člena Zakona o temeljnih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije (Ur. list SFRJ, št. 76/88 in 58/89), 5. člena Odloka o pripravi in sprejetju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1991—1995 (Ur. list SRS, št. 13/89) in 41., 205. člena Statuta občine Gor. Radgona (Ur. objave Pomurja, št. 41/81, 7/86, 2/87 in 9/89) na seji zbora združenega dela, na seji zbora krajevnih skupnosti in na seji družbenopolitičnega zbora, dne 9. 11. 1989 sprejela

ODLOK

o pripravi in sprejetju družbenega plana občine Gornja Radgona za obdobje 1991—1995

1. člen

Družbeni plan občine Gornja Radgona se pripravi in sprejme za obdobje od leta 1991—1995 (v nadaljnjem besedilu: družbeni plan občine).

Temeljni nosilci družbenega planiranja bodo pri pripravi družbenega plana občine izhajali iz razvojnih opredelitev dopolnjenega dolgoročnega plana občine Gor. Radgona za obdobje 1986—2000 dolgoročnega plana SR Slovenije in rezultatov razvojno-raziskovalnega dela na svojih področjih. Nosilci družbenega planiranja so dolžni za oblikovanje svojih srednjeročnih planov zagotoviti ustrezne strokovne predloge.

2. člen

Izvršni svet Skupščine občine Gor. Radgona pripravi in januarja 1990 predloži Skupščini občine predlog smernic za pripravo družbenega plana občine.

3. člen

Izvršni svet Skupščine občine Gor. Radgona pripravi in junija 1990 predloži Skupščini občine Gor. Radgona osnutek, novembra 1990 pa predlog družbenega plana občine.

4. člen

Izvršni svet Skupščine občine Gor. Radgona določi delovni program pripravljanja družbenega plana občine, s katerim opredeli, naloge in roke za izdelavo srednjeročnih planov temeljnih nosilcev družbenega planiranja.

5. člen

Nosilci družbenega planiranja pripravijo in sprejmejo plan za obdobje 1991—1995 v ta namen sprejmejo program dela za pripravo svojih planov. S programom dela zagotovijo, da bodo njihove aktivnosti za pripravo plana potekale časovno in vsebinsko skladno s programom dela za pripravo družbenega plana občine.

6. člen

Izvršni svet Skupščine občine bo tekoče spremljal potek pripravljanja planskih aktov pri nosilcih družbenega plana, ki mu bodo tekoče poročali o poteku priprav.

7. člen

Za pripravo družbenega plana občine je odgovoren Izvršni svet Skupščine občine Gor. Radgona.

8. člen

Za delo v zvezi s pripravo srednjeročnega plana občine bodo v okviru proračuna občine zagotovljena sredstva v letu 1990. Za namensko porabo teh sredstev je odgovoren Izvršni svet Skupščine občine.

9. člen

Strokovni nosilec aktivnosti pri pripravi in izdelavi družbenega plana občine je Komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj v sodelovanju s Komitejem za urejanje prostora in varstvo okolja.

ski razvoj v sodelovanju s Komitejem za urejanje prostora in varstvo okolja.

10. člen

Delo na pripravi srednjeročnega plana se prične takoj.

11. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

Številka: 301-6/89-11

Datum: 9. 11. 1989

PREDSEDNIK

Skupščine občine Gor. Radgona
Peter FRIDAU

180

Na podlagi 617. in 631. čl. Zakona o združenem delu (Ul. l. SFRJ, št. 53/76, 57/83 in 85/87) in 9. ter 15. čl. Zakona o sprejemanju začasnih ukrepov družbenega varstva samoupravnih pravic in družbene lastnine (Ur. l. SRS, št. 32/80) in 205. čl. Statuta občine Radgona (Ur. objave, št. 41/81, 7/86, 2/87 in 9/89) je Skupščina občine Gor. Radgona na seji zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora, dne 9. 11. 1989 sprejela

SKLEP

o začasnih ukrepih družbenega varstva v delovni organizaciji Integral Avtoradgona n. sol. o. Gornja Radgona

1.

Ugotovi se, da so s sklepom Skupščine občine Gor. Radgona, št. 428-1/88-IS z dne 11. 11. 1988 bili uveljavljeni začasni ukrepi družbenega varstva v DO Integral Proizvodno transportno podjetje Avtoradgona n. sol. o., Delovni skupnosti skupnih služb, TOZD Proizvodnja n. sol. o., TOZD Delovni skupnosti skupnih služb, TOZD Proizvodnji n. sol. o., TOZD Transportu n. sol. o. in TOZD Avto trgovina servisi, za dobo enega leta.

2.

V času trajanja ukrepov družbenega varstva je delovna organizacija na referendumu dne 22. in 23. septembra 1989 sprejela sklep o preoblikovanju delovne organizacije v podjetje s 1. 1. 1990 in statut podjetja.

3.

Ugotovi se, da še obstajajo razlogi za začasne ukrepe družbenega varstva, zato se zoper v 1. toč. navedene organizacije in skupnosti uveljavijo enaki začasni ukrepi družbenega varstva, kot so se izvajali s sklepom št. 428-1/88 (Ur. objave št. 30/88, 31/88, 17/89 in 23/89), s tem, da se črta obveznost začasnega individualnega poslovnega organa TOZD o zagotovitvi pravočasnega razpisa za imenovanje poslovnega organa v TOZD. Ukrepi se bodo izvajali od 14. 11. 1989 do 31. 12. 1989.

4.

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja, uporablja pa se od 14. 11. 1989 dalje.

Številka: 428-1/88-IS

Datum: 9. 11. 1989

PREDSEDNIK

Skupščine občine Gor. Radgona
Peter FRIDAU

Na osnovi 3. člena Zakona o samoprispevku (Ur. list SRS, št. 35/85) ter izida glasovanja na referendumu dne 29. 10. 1989 je Skupščina KS Lakoš, na 6. redni seji, dne 4. 11. 1989 sprejela

SKLEP

o uvedbi krajevnega samoprispevka za Krajevno skupnost Lakoš

1. člen

Na podlagi odločitve delovnih ljudi in občanov na referendumu, dne 29. 10. 1989, se uvede krajevni samoprispevek za območje krajevnih skupnosti Lakoš, ki se uporabi za:

- izgradnjo mrliške veže
- sofinanciranje pri izgradnji kanalizacije
- vzdrževanje in dograditev vaških domov
- asfaltiranje in popravilo asfaltnih vaških poti
- popravilo in vzdrževanje poljskih poti
- vzdrževanje komunalnih objektov
- vzdrževanje pokopališča
- funkcionalni izdatki
- pomoč vaškim društvom

2. člen

Samoprispevek se uvede za obdobje 5 (petih) let in sicer od 1. 11. 1989 do 31. 10. 1994.

3. člen

Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno bivališče na območju KS Lakoš, in sicer v naslednji višini:

- v denarju:
- 2 % od neto osebnega dohodka iz delovnega razmerja in nadomestil
- 4 % od katastrskega dohodka iz kmetijske dejavnosti
- 4 % od čistega osebnega dohodka iz davčne osnove od samostojnega opravljanja obrtne dejavnosti
- 2 % od pokojnin
- 4 % mesečno od povprečnega osebnega dohodka v republiki v preteklem tromesečju, delavci, ki so na začasnem delu v tujini

4. člen

Samoprispevka v denarju so opravičeni zavezanci, ki jih določa 12. člen Zakona o samoprispevku.

5. člen

Samoprispevek, ki se plačuje od neto osebnega dohodka delavcev iz delovnega razmerja in pokojnin obračunava in odteguje izplačevalec teh prejemkov.

Samoprispevek, ki se plačuje od katastrskega dohodka in osebnega dohodka obrtnikov oz. samostojnih poklicev, obračunava Uprava za družbene prihodke občine Lendava.

Samoprispevek od delavcev, zaposlenih v tujini, odmeri krajevna skupnost in o višini ter roku plačila obveznosti obvesti vsakega zavezanca.

6. člen

Sredstva, ki se zbirajo od samoprispevka, se nakazujejo na zbirni račun krajevnih skupnosti pri SDK Lendava št. 51920-780-72796 z oznako »KS Lakoš«.

7. člen

Od zavezancev, ki ne izpolnjujejo obveznosti iz samoprispevka v določenem roku, se obveznost prisilno izterja po predpisih, ki veljajo za izterjavo davkov in prispevkov. Izterjavo bo opravila Uprava za družbene prihodke občine Lendava.

8. člen

Nadzor nad zbiranjem in uporabo sredstev iz samoprispevka opravlja svet krajevnih skupnosti ter o tem najmanj enkrat letno poroča skupščini in zboru krajanov.

Po izteku obdobja, za katero se uvede samoprispevek, se sestavi zaključni račun in se predloži v obravnavo skupščini krajevnih skupnosti in zboru krajanov.

9. člen

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin in se uporablja od 1. 11. 1989 do 31. 10. 1994.

Številka: 52/89

Datum: 4. 11. 1989

Predsednik skupščine KS:

Slavko Krpan, l. r.

Na podlagi 37. člena Zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Ur. list SRS, št. 18/84, 37/85 in 29/86) ter 219. člena Statuta občine Murska Sobota (Ur. objave, št. 12/80, 36/81, 11/84 in 4/86), je Izvršni svet SO Murska Sobota na seji, dne 31. 10. 1989, sprejel

ODREDBO

o javni razgrnitvi osnutka zazidalnega načrta za območje »Beltinci-jedro« v Beltincih

I.

Javno se razgrne osnutek zazidalnega načrta za območje »Beltinci-jedro« v Beltincih, ki ga je pod št. 23/89-ZN/MS, oktobra 1989, izdelal Zavod za ekonomiko in urbanizem v Murski Soboti.

II.

Osnutek zazidalnega načrta se razgrne v prostorih trgovine »Ravenka« DO »Potrošnik« v Beltincih ter v izložbi zgradbe SO Murska Sobota (Titova cesta).

Javna razgrnitev traja 30 dni od dneva objave v Uradnih objavah pomurskih občin. V tem času bo po potrebi organizirana javna razprava, kraj in čas razprave bo določen naknadno.

III.

V času javne razgrnitve lahko dajo občani, organi, organizacije in skupnosti pismene pripombe k osnutku zazidalnega načrta Komiteju za urbanizem, gradbeništvo in komunalne zadeve občine Murska Sobota ter Zavodu za ekonomiko in urbanizem v Murski Soboti, Staneta Rozmana ul. št. 5.
Številka: 352-24/89-4

M. Sobota, dne 31. 10. 1989

Predsednik

IS SO Murska Sobota

Janez ŠTOTL, l. r.

Na podlagi 37. člena Zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Ur. list SRS, št. 18/84, 37/85 in 29/86) ter 219. člena Statuta občine Murska Sobota (Ur. objave, št. 12/80, 36/81, 11/84 in 4/86), je Izvršni svet SO Murska Sobota na seji, dne 31. 10. 1989, sprejel

ODREDBO

o javni razgrnitvi osnutka zazidalnega načrta za območje mesta Murska Sobota med Titovo, Arh. Novaka, Gregorčičevo in Staneta Rozmana ulico

I.

Javno se razgrne osnutek zazidalnega načrta za območje mesta Murska Sobota med Titovo, Arh. Novaka, Gregorčičevo in Staneta Rozmana ulico, ki ga je pod št. 10/89-ZN/MS, oktobra 1989, izdelal Zavod za ekonomiko in urbanizem Murska Sobota.

II.

Osnutek zazidalnega načrta se razgrne v prostorih trgovine »Schoping« DO »Potrošnik« v Murski Soboti ter v izložbi zgradbe SO Murska Sobota (Titova cesta).

Javna razgrnitev traja 30 dni od dneva objave v Uradnih objavah pomurskih občin. V tem času bo po potrebi organizirana tudi javna razprava, kraj in čas razprave bo določen naknadno.

III.

V času javne razgrnitve lahko dajo občani, organi, organizacije in skupnosti pismene pripombe k osnutku zazidalnega načrta Komiteju za urbanizem, gradbeništvo in komunalne zadeve občine Murska Sobota ter Zavodu za ekonomiko in urbanizem v Murski Soboti, Staneta Rozmana ul. št. 5.
Številka: 352-22/89-4

M. Sobota, dne 31. 10. 1989

Predsednik

IS SO Murska Sobota

Janez ŠTOTL, l. r.

POŽARNO VARSTVO

Načrtna gradnja požarnovarnostnih objektov

Pomurski gasilci namenijo že vrsto let posebno skrb gradnji požarnovarnostnih objektov, to je gradnji domov, kjer lahko primerno shranjujejo svojo opremo in se usposablja, ter požarnovarnostnim vodnjakom in bazenom, s katerimi zagotavljajo potrebno gasilno vodo. Medtem ko je stanje pri gradnji gasilskih domov v Pomurju zelo dobro, pa ne moremo biti povsem zadovoljni s požarnovarnostnimi vodnjaki in bazeni.

V Pomurju tačas nimamo gasilskega društva, ki ne bi imelo svojega prostora, kjer bi lahko shranili sodobno tehnično opremo in za izobraževanje. Gasilske domove smo v Pomurju množično začeli graditi že pred tremi desetletji in vsako leto se zgradi nekaj novih. Tako imamo danes v naši pokrajini številne lepe gasilske domove, ki sodijo med najsodobnejše objekte, s kakršnimi se ne morejo pohvaliti drugod po Sloveniji. Naj jih naštejemo samo nekaj: v Gornji Radgoni, Stari Gori, Ljutomeru, Gerlinču, Cankovi, Skakovcih, Kobilju itn. Imamo tudi nekaj manjših, a lepih gasilskih domov, denimo v Gornjih Črncih, kjer je le nekaj hišnih števil. Ti gasilski domovi pa ne rabijo samo gasilcem, temveč vsem občanom v posameznem kraju in so odprti za shajanje občanov, kulturne in druge prireditve. Gasilski domovi so prostor za družbenopolitično, kulturno, športno in družabno življenje in so marsikje ponos kraja. To tem bolj, ker so jih zgradili skupno.

Požarnovarnostne vodnjake in bazene v Pomurju kopljemo že nekaj let, najbolj intenzivno in načrtno pa zadnjih pet let. Stanje se je na tem področju zelo izboljšalo, vendar pa še ni tako, da bi lahko bili povsem zadovoljni. Še vedno so naselja, kjer ni poskrbljeno za gasilno vodo in je

vprašljiva hitra intervencija gasilcev, hkrati pa se z razvojem posameznih naselij pojavljajo nove potrebe po gasilni vodi. Med najbolj kritična območja spadajo hriboviti predeli na obeh straneh reke Mure. Nekoliko bolj je na ravninskem predelu, kjer je za gašenje možno uporabljati tudi vodo za gašenje iz vodovodov. Težave pa nastajajo predvsem v sušnih obdobjih. Zato so se gasilci opredelili, da bodo naredili čim več požarnovarnostnih bazenov v hribovitih predelih in požarnovarnostnih vodnjakov na ravninskem območju. Čeprav ti objekti veliko stanejo, doslej niso imeli posebnih težav, saj sredstva združujejo samou-

pravna interesna skupnost za varstvo pred požarom, ki vsako leto s programom opredeli del sredstev v ta namen. Zavarovalna skupnost Triglav — območna skupnost Murska Sobota, ki daje tudi del nepovratnih sredstev, krajevne skupnosti, gasilci in občani. Veliko pa prispevajo za požarnovarnostne objekte gasilci in občani sami. Kljub temu pa je potrebno za en vodnjak odšteti 10 milijonov dinarjev, za bazen pa trikrat več. V soboški občini so tako letos uredili 18 požarnovarnostnih vodnjakov in 26 betonskih bazenov, kar bi po trenutnih cenah stalo milijardo dinarjev. Z enako vneto gradnjo požarnovarnostne objekte tudi v

preostalih pomurskih občinah. Če bodo s tako hitrostjo gradnjo nadaljevali, za kar se zavzemajo tudi gasilci, bodo lahko v petih letih zadovoljili potrebe, s tem da bo potrebno požarnovarnostne objekte nenehno dograjevati, kot jih bodo narekovala potrebe. Brez potrebne gasilne vode nam ne pomaga najsodobnejša gasilska oprema, niti strokovna usposobljenost, ki se je v zadnjih letih v Pomurju bistveno izboljšala.

Feri Maučec

—LENDAVA—

Višje kazni za kršilce reda in miru

Se veljavni odlok o javnem redu in miru v občini Lendava je bil sprejet leta 1985. V tem času je nastalo več sprememb na področju zakonodaje, posebej pa še v kazenskih sankcijah, saj je inflacija od sprejetja odloka do danes kazni izničila. Občinska skupščina bo kmalu sprejela dopolnitve odloka v poglavju, kjer je govor o kazenskih določbah oziroma denarnih kaznih v razponu od 500 do 30.000 dinarjev. Pravijo, da višina teh kazni ne odtehta niti vrednosti potrdila, ki ga mora izdati pooblaščen oseba pri izterjavi kazni. Predlagajo kazni v višini od 1.000.000 do 3.000.000 dinarjev. V prihodnjem letu bo na področju javnega reda in miru sprejeta nova zakonodaja, takrat pa bodo sprejeli tudi nov občinski odlok. Upajmo, da bo nova višina kazni za kaljenje javnega reda in miru pomirila tiste, ki delajo izgrede.

Jani D.

DELOVNA NESREČA V INI NAFTA LENDAVA

Eksplodiral kotel za pripravo lepil

15. novembra ob 4. uri in 30 minut je prišlo do toplotne eksplozije v obratu umetnih lepil zaradi nekontrolirane kemične reakcije. V kotlu so pripravljali fenol formaldehidna lepila. V trenutku eksplozije, slišati in čutiti jo je bilo tudi v Lendavi, je delalo v izmeni 7 delavcev. Eksplozija je uničila mešalno posodo za pripravo lepila ter opremo in naprave v neposredni bližini. Očividci so povedali, da je bilo razdejanje podobno kot da bi na objekte padla bomba. Na vso srečo noben delavec ni bil poškodovan.

Takoj po eksploziji so okolico zaščitili, da ne bi prišlo do požara, in začeli odstranjevati posledice eksplozije. V Inl Nafti so takoj imenovali tudi strokovno komisijo za ugotavljanje vzroka nezgode, ki bo podrobno proučila potek dogodkov in izdelala podrobno poročilo o nesreči. Ustanovili so tudi strokovno komisijo za ugotavljanje višine škode in sanacije tega dogodka. Po grobih ocenah magistra Ladislava Gaša je škoda za okoli 60 milijard dinarjev. Kraj nezgode so obiskali tudi organi UNZ in republiškega inšpektorata za delovne nezgode. Podrobno poročilo o vzrokih eksplozije bo komisija izdelala v enem tednu.

Po besedah mag. Gaša bo proizvodnja v tem obratu, pa tudi v sosednjih potekala brez zastoja, sicer nekoliko ovirano, proizvodnja fenol formaldehidnega lepila pa se bo nadaljevala na drugih zato pripravljenih napravah.

Jani D.

SGP KONSTRUKTOR MARIBOR — TOZD GRAD-BENIŠTVO MARIBOR

obvešča

na osnovi dovoljenja Komiteja za urbanizem, gradbeništvo in komunalne zadeve občine Murska Sobota, da je od 20. novembra 1989 do 10. maja 1990 popolna zapora Stare ulice v Murski Soboti, in to zaradi nadzidave stanovanjskih blokov.

Prosijo, da upoštevate prometne oznake.

76 ljubljanska banka

Pomurska banka Murska Sobota

ZAKAJ JE PRI NAS TRIMESEČNA VEZAVA NAJUGODNEJŠA!

Če imate sredstva vezana v obliki 3-mesečnega depozita in v tem času nujno rabite denar, to še ni vzrok, da bi vezavo prekiniti! Namesto tega vam bomo odobrili

KRATKOROČNI PREMOSTITVENI KREDIT

pod zelo ugodnimi pogoji:

VIŠINA KREDITA:

do 70 % od vezanih sredstev + pripisane mesečne obresti od depozita

OBRETNOST MERA:

le 0,16 mesečno več, kot dobite za vezana sredstva

ODPLAČILNA DOBA:

kredit se poplača iz sredstev vezanega depozita, ko vezava poteče

UGODNOSTI:

ta kredit lahko najamete kdajkoli v času trajanja trimesečne vezave. Če kredit odplačate predčasno, plačate toliko manj obresti, vaš depozit pa ostane nedotaknjen.

Zahtevajte dodatne informacije v najbližji enoti LB-Pomurske banke!

gorenjevarstroj

TOVARNA VARILNE OPREME

25 let

za vaš DOM, HOBY, OBRT...

do 30%

cenejši

VARILNI APARATI

v času prodajne akcije do 25. decembra za vse vrste varilnih aparatov:

VAREX HOBY 120
VAREX 135 — s
polnilcem
akumulatorjev
VAREX 135/145
VAREX 160/180
VAREX 160/210

VARILNI POLAVTOMATI:
VARMIG 140/160 SUPERMIG
VARMIG 140/160 SUPER AUTOMIG
VARMIG 160/180 SUPERMIG
VARMIG 200 D 21
VARMIG 250 SUPERMIG
VARMIG 350 SUPERMIG

APARATI ZA TOČKOVNO VARJENJE:

VST 3
VST 4
VST 4 PP

NAPRAVA ZA REZANJE S PLAZMO:

VARPLAZ 1 in

VARILNI USMERNIKI

Ugodna prodaja v tehnično-železninskih trgovinah Veletrgovine

Potrošnik

Murska Sobota

Ob zaključku prodajne akcije, 26. decembra letos, bo NAGRADNO ŽREBANJE KUPONOV, ki jih izpolnijo kupci ob nakupu enega od izdelkov GORENJE-VARSTROJ. Kupon je na desni strani tega oglasa.

NAGRADE ZA KUPCE:

● VARILNI APARAT VAREX in še deset vrednih nagrad

Imena nagrajencev bodo objavljena v VESTNIKU.

KUPON

Kupil: _____

Naslov: _____

PETEK

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK

TOREK

SREDA

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Množica svežih informacij v petek jutraj, prisluhnite jim in povejte, če si poleg slisanega želite še kaj drugega), 8.00 Konec jutranjega programa 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, Romano vilago — Svet Romov, reklame, glasba), 18.00 21 232

TV LJUBLJANA

10.10 Tv mozaik: Tednik. 11.00 Domovina, nemška nadaljevanka. 15.55 Žarišče, ponovitev. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.50 Tv mozaik, ponovitev. 17.40 Pesem je... Aleksander Mežek. 18.15 Spored za otroke in mlade. 19.05 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Po stopinjah, angl. dokum. serija. 21.00 Ulica San Franciscas, ameriška namizanka. 21.50 Tv dnevnik 3.

Program LJ 2:

17.00 Satelitski programi — poskusni prenosi. 18.35 35 let z Aveniki. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Iz koncertnih dvoran: Tri kitare. 22.00 Satelitski programi — poskusni prenosi.

Pomurska banka Murska Sobota

TV ZAGREB

Prvi program 8.30 Tv v šoli, ponovitev. 17.15 Mladinski spored. 19.30 Dnevnik. 20.00 Dva najsterica žigosanih. 21.15 Zabavna glasbena oddaja. 21.45 Dnevnik. 22.05 Kultura. 23.10 Noč in dan.

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Tv v šoli, ponovitev. 14.00 Mladinske oddaje. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Klic zadostuje. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Stari. 21.20 Dinastija. 22.15 Filmske novitete. 22.45 Max Headroom. 23.40 Žarometi so ugasnili (film). Drugi program 16.45 Hotel. 17.30 Smučanje po tv. 18.00 Čudovita leta. 18.30 Glasbene želje. 19.00 Štajerski utrip. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Bogovi, kamni in problemi. 21.20 Znanost. 22.00 Čas v sliki. 22.25 Šport. 22.50 Umetnine.

TV MADŽARSKA

8.55 Zasedanje Parlamenta. 16.55 Poročila. 17.00 Letni kolobarji, za upokojece. 17.30 Tekla, uporabni napotki. 17.40 Filmska reportaža. 18.00 Okno, služnostni program. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Kramljanje, spored Tamasa Vitraya. 21.20 Zasedanje Parlamenta, pregled. 21.50 Parabola. 22.20 Giordano Bruno, italijansko-francoski film. 0.10 Tv dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del s sobotno anketo, strokovnjak odgovarja, reklame, glasba), 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (dežurstvo pri telefonu 21-232 od 14.00 do 16.00)

TV LJUBLJANA

8.10 Otroška matineja. 11.05 Televizija: Moč slike, angl. dok. serija. 11.55 Omizje: Včerašnji človek za jutrišnji dan. 13.50 Druga godba. 14.20 Mio, moj Mio, sovjetski mladinski film. 15.55 Žarišče, ponovitev. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.00 Športni dogodek. 18.30 Na pragu 21. stoletja, avstral. dokum. serija. 18.55 Risanka. 19.30 Tv dnevnik. 19.59 Utrip. 20.20 Zrebanje 3 x 3. 20.30 Kolo sreče. 22.05 Tv dnevnik 3. 22.20 Kronika 10. kongresa ZK Makedonije. 22.40 Anastazija, ameriška nadaljevanka.

Program LJ 2:

15.00 Videonoč, ponovitev. 19.00 Kako biti skupaj. 19.30 Tv dnevnik. 20.25 Pariz: Podelitev feliksa, evropske nagrade za film.

RADIO MURSKA SOBOTA

10.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 Srečanje na pomurskem valu, 12.00 Oddaja v madžarski, 13.00 Doma in onkraj meja, 13.30 V nedeljo popoldan (osrednji aktualni prispevek, športne in druge novice, minuta za varstvo okolja, minute za kmetovalce, humor), 14.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (dežurstvo pri telefonu 21-232 od 9.00 do 13.00)

TV LJUBLJANA

8.25 Otroška matineja. 9.50 Slovenska klavirska glasba. 10.20 V Rogaško Slatino po nageljn in nežo, vključitev. 10.40 Anastazija, ponovitev amer. nadaljevanke. 11.30 Videomeh. 12.00 Kmetijska oddaja. 13.00 Veliko sedlo, češka nadaljevanka. 14.05 Zvezdni prah, zabavna glasbena oddaja. 14.45 Dr. Jerryja čarobni napoj, ameriški film. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.50 Katarina Velika, nemški športni film. 17.30 V Rogaško Slatino po nagelj in nežo, prenos. 18.45 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.59 Zrcalo tedna. 20.20 D. Žagar: Miške imajo rade sladkorne paličice, drama. 21.30 Zdravo. 21.30 Program LJ 2:

10.00 Oddaja za JLA, Vrnitev odpisanih — zadnji del. 13.00 Športno popoldne. 19.30 Tv dnevnik. 19.55 Da ne bi bolelo: Kontrarepcija. 20.15 Piš svobode, franc. dokum. serija. 21.10 Kanarski otoki, dokum. oddaja. 21.40 Športni pregled.

TV ZAGREB

Prvi program 9.30 Nedeljsko mladinsko dopoldne, 11.00 Kmetijska oddaja, 12.00 Izobraževalni spored, 13.50 Nedeljsko popoldne, 16.15 Reportaža, 16.45 Kraljevič in berač (film), 18.45 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Balkan expres, 21.00 Jutri je bila vojna (film), 22.30 Dnevnik, 22.50 Kronika kongresa ZK Makedonije, 23.15 Noč in dan.

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Ponovitev. 14.00 Mladinski spored. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Ime rože (film). 22.30 Michael Kohlhaas (opera).

TV MADŽARSKA

9.15 Za otroke. 10.55 Vsevedno gospodinjstvo. 11.10 MTK VM-Ferencvároš, nogomet. 15.45 Tri želje. 16.55 Okusi na mikrovlovi. 17.15 Beseda — slika — glasba. 17.45 Zemlja na posodo. 18.05 Referendum. 18.20 Delta. 19.00 Teden: aktualnosti, reportaže. 20.00 Dnevnik. 20.15 Hoover in Kennedyjevi, 2. del. 21.45 Telesport. 22.00 Referendum. 22.15 Epizoda, 2. del.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Le z veseljem v hlev, službo ali šolo. Čaka vas jutranji murski val, spravi vas bo v boljše voljo in dan bo lepši!), 8.00 Konec jutranje oddaje 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, športna oddaja, reklame, glasba), 18.00 Sotočje

TV LJUBLJANA

10.10 Mozaik: Utrip, Zrcalo tedna, Mernik, Oči kritike. 11.25 Vse o Evi, ameriški film (čb). 16.30 Tv dnevnik 1. 16.50 Mozaik, ponovitev. 18.15 Spored za otroke in mlade. 19.05 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 D. Vince: Nežne prevare, drama. 21.10 Osmi dan. 21.50 Tv dnevnik 3. 22.05 Človek in glasba, 1. oddaja.

Program LJ 2:

16.30 Satelitski programi — poskusni prenosi. 17.50 Boj za obstanek: Kdo je bil prej?, angl. poljudnoznanstvena oddaja. 18.15 Svet športa. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Kako vost med zmoglostmi in hotenjem, izobraž. oddaja. 20.50 Svet na zaslonu. 21.30 Videogodba. 22.15 Satelitski programi — poskusni prenosi. 23.30 Svet šaha.

TV ZAGREB

Prvi program 8.45 Tv v šoli, ponovitev. 17.15 Mladinski spored. 19.30 Dnevnik. 20.00 Adagio (drama). 21.20 Resna glasba. 22.05 Dnevnik. 22.45 Kronika kongresa ZK M, 22.50 Noč in dan.

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Tv v šoli, ponovitev. 14.00 Mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Klic zadostuje. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Miami Vice. 22.10 Sin (tv film). 23.10 Prijateljice (film).

Drugi program 17.00 Svet živali. 17.30 Lipova cesta. 18.00 Čudovita leta. 18.30 Glasbene želje. 19.00 Štajerski utrip. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Münchenčana v Hamburgu. 21.15 Šiling. 22.00 Čas v sliki. 22.25 Jezera, ki jih je naredila človeška roka. 23.10 Doma smo na tem svetu.

TV MADŽARSKA

9.10 Csongor in Tünde, Tv igra. 10.30 Ponovitev: Teden, Delta. 16.30 Video novice. 16.40 Poročila v romunščini. 16.55 Utica. 17.45 Četrte ure za gospodarstvo. 18.00 Jezikovne uganke. 19.00 Literarne uganke, Iván Mandy. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Nova odprta knjiga: Stotose prednikov. 21.05 Panorama, svetovna politika. 21.55 Industrijski plan. 22.45 Tv dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Z jutranjim glasom z murskega vala vam bo prijetnejše. Če ne verjamete, vprašajte soseda ali prijatelja!), 8.00 Konec jutranje oddaje 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, pogovor v živo, reklame, glasba), 18.00 Rezerviran čas 18.15 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi

TV LJUBLJANA

10.10 Mozaik: Šolska tv. 11.10 Tuji jeziki: Angleščina. 15.30 Mozaik: Šolska tv, Angleščina. 15.55 Žarišče, ponovitev. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.50 Mozaik: Ko se korenin zavemo. 17.55 Spored za otroke in mlade. 19.05 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Lepote z otoka, francoska nadaljevanka. 21.05 Mednarodna obzorja. 21.45 Tv dnevnik 3. 22.00 Tribute to...

Program LJ 2:

17.00 Satelitski programi — poskusni prenosi. 18.00 Beograjski tv program. 18.45 Ropot, ponovitev. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Zrebanje lota. 20.35 Umetniški večer: Portret Jane Aleksander, amer. dokum. film. 21.05 Testament, ameriški film. 22.30 Satelitski programi — poskusni prenosi. 22.55. Od našega dopisnika iz Brazilije.

TV ZAGREB

Prvi program 8.30 Tv v šoli, ponovitev. 17.15 Mladinski spored. 19.30 Dnevnik. 20.00 Dva najsterica žigosanih. 21.15 Zabavna glasbena oddaja. 21.45 Dnevnik. 22.05 Kultura. 23.10 Noč in dan.

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Tv v šoli, ponovitev. 14.00 Mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Klic zadostuje. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Dediščina Guldenburgov. 21.00 Policaj v zagati (film). 23.00 Dr. Jekyll in Mr. Hyde (film).

Drugi program 17.00 Tv v šoli. 17.30 Usmeritev. 18.00 Čudovita leta. 18.30 Glasbene želje. 19.00 Štajerski utrip. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Zveneca Avstrija. 21.07 Zunanje politična oddaja. 22.00 Čas v sliki. 22.25 Klub 2.

TV MADŽARSKA

9.10 Zgodovina simfonije. 10.40 Panorama, pon. 11.25 Telovadba za invalide. 17.10 Pannonka kronika. 17.20 Poročila v nemščini. 17.25 Naš ekran, v slovaščini. 18.05 Četrte ure za gospodarstvo. 18.20 Morje, 1. del Otok v oceanu. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Dragulj v kroni, angleška serija. 21.00 Studio '89. 21.45 Kavboji, dok. film. 1. del. 23.05 Tv dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

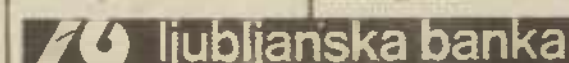
NI SPOREDA — prenos sporeda Radia Ljubljana

TV LJUBLJANA

9.10 Koncert ob 45-letnici orkestra JLA. 10.15 D. Doniz: Nočni čuvaj v živalskem vrta, predstava Slovenskega mladinskega gledališča. 10.55 Slovenski Ikarus, dokum. oddaja. 11.25 Sončnice, jugoslovanski film. 14.35 Jugoslovanski šanson Rogaška. 15.55 Žarišče, ponovitev. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.50 Spored za otroke in mlade. 17.35 Pripoved o junaku, 1. del ameriškega filma. 19.05 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Film tedna: Oficir z vrtnico, jugoslovanski film. 21.55 Tv dnevnik 3. 22.10 Svet poroča.

Program LJ 2:

17.00 Satelitski programi — poskusni prenosi. 19.00 Kvaliteta življenja: Stanovanje in okolje, izobraž. oddaja. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Vsak človek se rodi svoboden, dokum. oddaja. 20.40 Don Kihotovo sanje, balet, ponovitev. 21.25 Azra, jugoslovanski film.

Pomurska banka Murska Sobota

TV ZAGREB

Prvi program 9.00 Praznični spored. 15.25 Mladinski spored. 19.30 Dnevnik. 20.00 Bratje po materi. 21.05 Uspešnice Mesama. 22.05 Prijatelji iz Norveške (dok. film). 23.35 Dnevnik. 23.00 Noč in dan.

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Tv v šoli, ponovitev. 14.00 Mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Klic zadostuje. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Dediščina Guldenburgov. 21.00 Policaj v zagati (film). 23.00 Dr. Jekyll in Mr. Hyde (film).

Drugi program 17.00 Vzgojna oddaja. 17.30 Dežela in ljudje. 18.00 Čudovita leta. 18.30 Glasbene želje. 19.00 Štajerski utrip. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Trg junakov (tv film). 23.30 Sport.

TV MADŽARSKA

9.10 Indijanci, Laponci, Beduini. 9.35 Tretji kanal. 10.20 Studio '89, pon. 16.40 Video novice. 16.50 Poročila v slovaščini. 16.55 Praznik SFR Jugoslavije. 17.15 Morje in pustolovščina. 18.05 Glasbeni film. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Notranja politika. 21.10 Loriot, 7. nemški zabavni film. 21.30 Kavboji. 2. del dokumentarnega filma. 22.55 Tv dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

NI SPOREDA — prenos sporeda Radia Ljubljana

TV LJUBLJANA

9.10 Oddaja za otroke. 9.30 Cesarsko-kraljevi dezerterji, poljski film. 15.10 Jugoslovanski šanson Rogaška. 16.30 Tv dnevnik 1. 16.50 Spored za otroke in mlade. 17.40 Pripoved o junaku, 2. — zadnji del ameriškega filma. 19.10 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Domovina, nemška nadaljevanka. 21.10 Tednik. 22.00 Tv dnevnik 3. 22.15 Komedija na slovenskem odru — C. Goldoni: Primorske zdrahe.

Program LJ 2:

17.00 Satelitski programi — poskusni prenosi. 19.00 Človek proti gozdu, zadnji del poljudnoznanstvene oddaje. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Obiskujemo slovenske muzeje in galerije: Zakladi NUK-a v Ljubljani. 20.55 25 let ansambla Lojzeta Slaka. 21.50 Srečanja, dokum. oddaja. 22.50 Umetnikova pot, dokum. oddaja. 23.40 Umetniški večer: Hissnaginica.

SPORED FILMOV V KINU PARK MURSKA SOBOTA od 23. do 27. novembra

23. nov. ob 17. uri amer. komedija **BABY BOOM**

23. nov. ob 19. uri domača komedija — satira **ZBIRNI CENTER**. Režija: Goran Marković, vloga: Rade Marković, D. Nikolić, B. Diklić. **ZLATA ARENA ZA NAJBOLJŠI FILM!**

24. nov. ob 17. uri amer. komedija **BABY BOOM**

24. nov. ob 19. uri dom. komedija **PODREPNIK**. Režija: Svetislav Bata Prelić, vloga: Lj. Samardžić, Zoran Cijanović, Radmila Živković-Bambić

24. nov. ob 21. uri amer. erot. film **POPOLDANSKE SLASTI** — trda erotika

26. nov. ob 15. uri amer. komedija **BABY BOOM**

26. nov. ob 17. uri slov. film **K.A. VARNA ASTORIA** — izredna predstava, **ZADNIKRAT!**

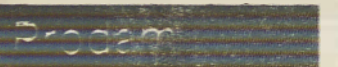
27. nov. ob 17. in 19. uri angl. film **KURIR**

Kino koda **SALOVCI**

25. nov. ob 19. uri dom. film **PODREPNIK**

25. nov. ob 21. uri amer. erot. film **POPOLDANSKE SLASTI**

26. nov. ob 19. uri dom. komedija — satira **ZBIRNI CENTER**

PRODAM

GOLF JGL, letnik 1982, ohranjen, prodam. Naslov v upravi lista. M-5000

GOLF, letnik 1982, prodam. Radenci, Kidričevo naselje 9. M-5183

ZASTAVO 750 LC ugodno prodam. Godina, Srednja Bistrica 74, M-5293

BMW 2002, letnik 1973, prodam. (069) 70-065. M-5190

PEUGEOT 304, letnik 1976, prodam. M-5211

LADO RIVO, staro dve leti, opremljeno. prodam. Moravske Toplice, Na bregu 20. M-5199

SCIROCCO GTI, letnik 1977, prodam. Čermelavci, Goriška 74. M-5199

ZASTAVO 750, obnovljeno, prodam. M-5200

MERCEDES 220 D, z novim motorjem, in BT 50, nov, 20% ceneje prodam. M-5201

ZASTAVO 126 P, letnik 1979, ugodno prodam. Drvarič, St. Rozmana 4, M. Sobota. M-5206

FIAT 126 GL, letnik 1977, prodam. M-5208

AVTO FORD ESCORD, l. 1976, ugodno prodam. Turnišče, Št. Kovača 130. M-5210

GRADITELJI POZOR!

Izdelujem strojne nosilce vseh velikosti, zelo ugodne cene, dobava takoj. Večjo količino dostavim na dom brezplačno, cena zajamčena. Informacije: Željko P. Novo Selo Rok, R. Končara 16, 42200 Čakovec, telefon: (042) 811 685.

ZASTAVO 101, l. 1976, zelo ugodno prodam. Darja Pušenjak, M-5211

R 4, letnik 1980, obnovljen, prodam. Milan Šinac, Aškerčeva 7 b, M-5215

DIANO, letnik 80, ugodno prodam. Vmetič, Stanjevi 78-001

LADO RIVO 1300, letnik november 1986, v odličnem stanju, registrirano do novembra 1990, prodam. Informacije: Langšček, Prešernova 59, M. Sobota, M-5229

ZASTAVO 101 GTL 55, letnik 1986, odlično ohranjen, prodam. M-5211, int. 378. M-5236

ZASTAVO 750 SC, prevoženih 78.000 km, ugodno prodam. Drago Flisar, Tešanovci 30, M-5240

VESTNIK

Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Bernarda Balazić, Brigita Bavčar, Jani Dominko, Silva Eöry, Jože Graf, Majda Horvat, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec, Štefan Sobočan, Branko Žunec, Endre Gönter (tehnični urednik), Nevenka Emri in Marjan Maučec (lektorja).

Naslov uredništva in uprave:

Murska Sobota, Titova 29/1. Telefoni: novinarji 21 383, 21 232; odgovorni urednik 21 579, glavna urednica in direktorica, naročniški oddelek, računovodstvo in tajništvo 21 064 in 21 383; GPS (trženje) 22 403 in 21 064; dopisništva: Gornja Radgona 74 597, Lendava 75 085 in Ljutomer 81 317. Telefaks 22 419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za IV. trimesečje 1989 je 225.000 dinarjev, za delovne organizacije 450.000 dinarjev, za naročnike v tujini 70 DEM (letno).

Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512. Tisk ČGP Večer toz Mariborski tisk Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

RENAULT 18, letnik 1981, prodam. Vadarci 27, M-5241

CITROEN GS, letnik 1977, obnovljen, registriran do oktobra 1990, ugodno prodam. M-5256

FORD, dobro ohranjen, prodam. Jože Raščan, Mala Polana 77. LE-19993

ASCONO 1.6 ugodno prodam. Miran Topolovec, Črešnjenci 215. M-12037

VW 1200 prodam. Jože Balazić, Melinci 10, M-5257

ZASTAVO 101, letnik 1977, prodam. Brezovci 25. M-5262

MOPED APN 6 prodam. Nuskova 23, M-5264

126 P, letnik 1980, na novo registriran, prodam. M-5265

LADO, letnik 1987, kosilnico za traktor **FERGUSON**, motokultivator **GORENJE MUTA**, frezo, kosilnico — lahko posamezno; lahki voz z gumijastimi kolesi, akumulatorski polnilnik po ugodni ceni prodam. Ogled možen v soboto in nedeljo pri Jožetu Langščku v Andrejcih 9. M-5274

R 4 TLS, letnik 1978, neregistriran, ugodno prodam. M-5275

FIAT 126 P, letnik 1988, prodam. M-5276

PASAT L 1300, letnik 1982, prodam. M-5277

LADO RIVO 1500, letnik 1987, 17.000 km, prodam. 23-509, popoldan. M-5284

GOLF DIZEL, letnik 1989, prevoženih 39.000 km, dobro ohranjen, prodam. M-5286

126 PGL, december 1988, svetlo moder, in **LADO KARAVAN 86**, prodam. M-5289

R 14 TL, letnik 1977, prodam. M-5292

LADO SAMARO, letnik 1987 (troja vrata, 5 prestav), prodam. Lemerje 30. M-5293

LADO, staro 2 leti, prevoženih 14.000 km, prodam. Ivan Tratnjek, Panonška 47, Beltinci. M-5294

JUGO 45 AX, star 2 leti, višnjeve barve, prodam. M-5296

OPEL KADET 1.6 S, letnik 1978, prodam. Mali Bakovci 46, Bakovci. M-5299

WV PASAT DIZEL, letnik 1981, prodam. Markoč, Dolnji Slaveci 50 A. M-MM

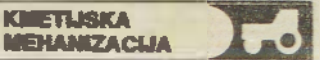
OPEL KADETT CITY, letnik 1978, prodam. M-5295

16109

ZASTAVO 128, letnik 1984, prodam. Zlatko Gašparič, Kokočič 16, Križevci pri Ljutomeru. IN-17710

ZASTAVO 128, letnik 1984, prodam. Zlatko Gašparič, Kokočič 16, Križevci pri Ljutomeru. IN-17710

JUGO KORAL, december 1988, prodam. Milijana Krstić Titova 1, M-5309

PRODAM

TRAKTOR IMT 577 prodam. Darko Šarkanj, Nuskova 72, p. Rogoševci. M-5191

PLUG IMT, 10-colni, visoki klrens, in krožne brane, 20 diskov, prodam. Žihlava 9, M-5193

ZETOR 6911, 1600 delovnih ur, prodam. M-5197

CISTERNO za gnojeko **CREINA**, 2200 l, ugodno prodam. M-5198

DVOREDNI SADILEC ZA KROMPIR, bočno koso za **FERGUSON** in brane za motokultivator prodam. Lipa 42, p. Turnišče. M-5227

TRAKTOR IMT 560, malo rabljen, prodam. M-5232

TRAKTOR IMT 577, letnik 1986, in **LADO KARAVAN**, letnik 1974, ugodno prodam. M-5237

KOMBAJN UNIVERZAL z adapterjem za konozo prodam. Puževci 34. M-5246

TRAKTOR IMT 539 s kabino, star 5 let, 1400 delovnih ur, prodam. Anton Horvat, Martjanci 39, M-5256

TRAKTOR FERGUSON 539 (avgust 1989) prodam. M-5270

OBVESTILO

Obveščamo delovne ljudi in občane, organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti, da bodo upravni organi občine Murska Sobota, Uprava medobčinskih inšpekcijskih služb — enota v Murski Soboti, Temeljno sodišče — enota v Murski Soboti, Sodišče združenega dela Murska Sobota, Temeljno javno tožilstvo — enota v Murski Soboti, Javno pravobranilstvo M. Sobota, Sodnik za prekrške M. Sobota, Družbeni pravobranilec samoupravljanja M. Sobota in Skupne službe SIS družbenih in gospodarskih dejavnosti občine M. Sobota,

delali v soboto, 25. novembra 1989, namesto v petek, 1. decembra 1989.

Uradne ure za poslovanje s strankami so od 7. do 15. ure.

IZVRŠNI SVET

SKUPŠČINE OBČINE MURSKA SOBOTA

VESTNIK — Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer. Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota. Ureja uredniški odbor:

KAM NA KOZARČEK IN PICO? NA HOTIZO V OSMICO!

PUHALNIK in elevator za silos prodam. Bogojina 98. M-5256

TRAKTOR STEYR (žaba) s priključki prodam. Gomilica 37 a, Turnišče. M-5269

TRAKTOR FIAT ŠTORE 502 s Fergusonovim motorjem in koso, star 6 let, prodam. Pečarovi 49. M-5078

PI-PI NOVA PRODAJALNA

PERUTNINARSKEGA MESA Z OKREPČEVALNICO

v Kocijevi ulici, nasproti tržnice v Murski Soboti je pričela poslovati nova prodajalna perutninskega mesa z okrepčevalnico PI-PI.

Nova prodajalna ima veliko izbiro perutninskega mesa in izdelkov iz tega mesa.

V okrepčevalnici ob prodajalni vam bodo postregli s pečenim piščancem in mesom in izbranimi pijačami.

Lokala bosta odprta ob delavnikih med 7. in 16. uro, ob sobotah pa med 7. in 12. uro.

Priporoča se Agromerur M. Sobota

posesti

ZAZIDLJIVO PARCELO ZA VINSKO KLET, 25 arov (vodovod, elektrika), prodam. Strehovci 44, M-4721

PARCELO V MURSKIH ČRNČIH št. 50, 12 arov, na parceli stara hiša, in 28 arov gozda, prodam. M-5093

GRADBENO PARCELO z vinogradom v Lendavskih gorah prodam. M-5099

NOVO POČITNIŠKO HIŠICO, primerno za stanovanje ali bife, z elektriko, vodovodom, centralnim ogrevanjem in drugim komfortom, z vinogradom, starim 2 leti, betonski stebri, prodam. M-5196

VINOGRAD, 7 arov, v Moščancih, prodam. Salamenci 65. M-5196

NOVO HIŠO v bližini Ljutomer prodam. Marija Forjanič, Veržje, Trg Slavka Osterca 23. M-5212

ŠTIRISOBNO STANOVANJE, 98 m², v MURSKIM SOBOTI, prvo nadstropje, prodam. M-5248

20-arsko parcelo na Staveškem Vrhu prodam. Branko Fekonja, Staveški Vrh 31, p. Sp. Ivanci. M-5260

TRAVNIK, 85 arov, bližina Noršinci — Rakičan, oddam v najem. Travnik je možno preorati. Mala nova 10, M. Sobota. M-5279

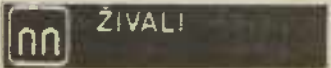
MAVRICA BAKOVCI

Panonske 20, vam ponuja vse vrste pijač.

Ugoden nakup! Nizke cene! Mavrična izbira! Vabljeni!

STARO STANOVANJSKO HIŠO pri cerkvi v Ljutomeru prodam. M-5252

MANJŠO HIŠO z gospodarskim poslopjem in vrtom v središču Ljutomeru prodam. IN-17711

KOZLIČKA prodam. Tešanovci 94. M-4876

KOKER ŠPANJEL, zlat, star 1 leto, prodamo prijaznim ljudem. Zazeleno dvorišče. M-5432, popoldan, Belajec. M-5189

Na novo odprta trgovina na drobno

PESNE REZANCE, polsuhe, za siliranje, pridelujem. M-5289

TRAJNOŽARNO PEČ in voziček **ROKI** prodam. M-5290

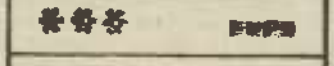
KOMPRESOR FMA, zmogljivost 2,9 cm³/min s kompletnimi rezervnimi deli, in **OPEL MANTO BERLINA**, opremljeno in ohranjeno, ugodno prodam. Fokovci 2, M-7211. M-5291

SENO V BALAH, večje količine in bukova drva 4 m³, ugodno prodam. Fokovci 2, M-7211. M-5291

1 m³ suhih desk prodam. Petrol, Tišinska 12, M. Sobota. M-5185

OJAČEVALEC ROLAND CUBE 60 chorus, kitara c imar in flanger **IBANEZ** prodam. Ogled vsak dan od 14. ure. Bertalančič, Lendavska 23 b, M. Sobota. M-5187

LESENO MONTAŽNO GARAZO, podstrešno okno in obnovljeno banjo prodam. M-5189

GOSPODINJE!

Če vam zamrzovalna skrinja toči vodo ali ledeno, pokličite

IZOLACIJSKI SERVIS F. Majdanjek, Gornji Staveč 6, Kuzma (069) 78-271

Popravilo z garancijo na vašem domu

ŽAGAN LARE, 16 x 18 x 5, 6 kosov; 14 x 12 x 5, 17 kosov, in 14 x 12 x 7, 7 kosov, prodam. Naslov v upravi lista. M-5195

POHIŠTVO ZA SPALNICO zaradi selitve ugodno prodam. Marija Flegar, Cvetkova 18 a, M-5203

KOMBINIRAN ŠTEDILNIK (4 ploš, 2 elektrika) prodam. M-5205

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ 2,5 kW ELIND ugodno prodam. Marhovi, M-5217

HLADILNIK in zamrzovalna skrinja, 50 l, kombinirano, prodam. Vaneča 86. M-5219

BAS KITARO FENDER SYKVER, bas ojačevalac marshall 120 W, B trobento seler prodam. M-5220

ZASEBNA TRGOVINA S KMETJSKO MEHANIZACIJO:

ŽELJKO PPRPROVIČ, 42315 MURSKO SREDIŠČE, M. Tita, tel.: (042) 843 232.

PO NAJUGODNEJŠIH CENAH PRODAJAMO IZDELKE: IMT — TORPEDO — URSUS — ZETOR — SIP — OLT — GORENJE MUTA — LABINPROGRES — KŽK — AGRINA — HMEZAD — CREINA — ZMAJ — MIO STANDRAD.

Odprto od 8. do 16., ob sobotah od 7. o 12. ure.

V nujnih primerih pokličite po tel.: (042) 831 305 in izpolnili vam bomo željo.

ELEKTRIČNI BOJLER, 80 l, prodam. Krog, Brodarska 40. M-5222

LITOŽELEZNO PEČ za centralno ogrevanje, prodam. M-5223

KAHOVOSTNA BUKOVA DRVA, 10 m³, prodam. Ludvik Novak, Fokovci 31. M-5224

ŠTEDILNIK za centralno etažno ogrevanje prodam. Banfi, Moščanci 71. M-5225

POROČNO OBLEKO št. 38 prodam. M-5228

ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK in prašni stroj, starejša, prodam. M-5230

GOVEJI GNOJ, večjo količino, prodam. M-5231

80 l kotel za žganje in sod za gnojnice, 1200 l, prodam. Jožef Kuhar, Mladinska 72, Bakovci. M-5233

PLINSKI ŠTEDILNIK, nov, prodam. Lenka Ilič, Lendavska 6, M. Sobota. M-5235

PEČ EMO CENTRAL 20 za etažno ogrevanje prodam. Novak, Tomšičeva 14, M. Sobota. M-5238

BARVNI TELEVIZOR prodam. M-5239

ELEKTRONSKO HARMONIKO HOHNER DELUX prodam. Pintarič, Kruplinski 81, p. Grad. M-5244

DVE DVODELNI OMARI in otroški voziček za dvojčka prodam. Štefan Felkar, Cvetkova 19, M. Sobota. M-5245

KESON za TAM 5000, s hidravličnim mehanizmom, ugodno prodam. M-5247

POLNILA in vratne oboke, širine 10 cm, prodam. Naslov v upravi lista. M-5251

KLAVIRSKO HARMONIKO, 48-basno, prodam. M-5255

RACUNALNIK COMMODORE 64 s kasnetnim in igricami prodam. M-5295

DOBRE SLIVE za žganjekuho prodam. Brezovci 40. M-5297

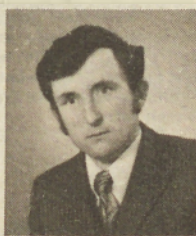
KOMBINIRAN ŠTEDILNIK in živalni stroj bagat prodam. M-5298

OKNI TERMOPAN, 100 x 140, in vijake za plošče prodam. M-5299

TERMO OKNO, 150 x 130 cm, s premičnimi polkni, u

NAROČNIKE — ZDOMCE, ki še niso poravnali naročnine za VESTNIK ALI NEPUJSAG, prosimo, da to store čimprej.

Naročnino lahko nakažete po poštni položnici države, kjer prebivate, lahko pa jo poravnajo vaši sorodniki v domovini na naši upravi Titova 29 v M. Soboti, v uradništvu Népújsága v Lendavi, Partizanska 120, v dopisništvu Vestnika v Gornji Radgoni (sejmišni prostori, vsako sredo od 8. do 12. ure) in pri Integralu v Ljutomeru.

*Niti zbogom nisi rekel
niti roke nam podal,
smrt te vzela je prehitro,
a v naših srcih boš ostal.
Odkar odšel si iz naše hiše,
nam žalostno srce ječi,
spomin na tebe pa ostane
do konca naših dni.*

ZAHVALA

V komaj 47. letu življenja nas je nenadoma, tiho, mirno in brez slovesa zapustil naš dragi sin, mož, dobri oče, brat, svak in zet

Geza Šooš

iz Pordašinec

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, botrini, njegovim številnim prijateljem in znancem, ki so nam priskočili na pomoč, v najtežjih trenutkih izrekli sožalje, darovali številne vence in šopke ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi prerani zadnji poti.

Posebna hvala g. duhovnikom za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavnikom KS tov. Molnarju in tov. Jonašu s Hodoša za poslovljne besede, vsem sodelavcem in sodelavkam obrata Weberei firme OTTO, družini Kühnel in gospe Necker iz Reichenbacha, družini Abraham iz Esslingena, učencem 7. razreda OŠ Prosenjakovci in dijakom 4. d razreda SDEŠ v Murski Soboti ter tozdu Pletilstvo Prosenjakovci.

Vsem še enkrat — pristrčna hvala.

Pordašinci, Hodoš, Murska Sobotica, 2. 11. 1989

Žaluječi: žena Marija, sin Tomaž, hčerka Valentina, brat Jenő z družino, mama Aranka z možem Janijem in drugo sorodstvo

V SPOMIN

26. novembra mineva boleče leto žalosti, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče ter brat

Ludvik Kuzma

iz Rankovec

Iskrena hvala vsem, ki ste ga ohranili v lepem spominu.

Žaluječi: žena Vilma, sinova Štefan in Ludvik z družino.

*Kje si ljubi mož in očka,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?*

ZAHVALA

V svojem komaj 29. letu življenja nas je nenadoma, tiho tragično in brez slovesa zapustil naš dragi mož, dober očka, brat in stric

Vlado Potočnik

iz Dolnjih Slaveč

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam priskočili na pomoč v najtežjih trenutkih, izrekli ustno ali pisno sožalje, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi prerani zadnji poti.

Posebna hvala Obratu Prodajnega centra — Skladišče piva, kolektivu tozda Zvezda ter drugim obratom.

Hvala g. duhovniku Erniši za ganljivo opravljeno pogrebno svečanost, pevcem za odpete žalostinke, govornikom za ganljive in tople besede ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat — pristrčna hvala!

Žaluječi: žena Silva, hčerka Meri in sinček Mitja, brat Drago z družino ter drugo sorodstvo

*Kako pozabiti to gomilo,
kjer srce tvoje spi,
ki nam je vdano bilo,
ki je hrepenelo
in nas ljubilo
do zadnjega dne.*

V SPOMIN

Boleč je spomin na 24. november pred petimi leti, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče, dedi in tast

Jože Šemen

Vsem, ki se z lepoto mislijo ustavite pri njegovem grobu, prinašate cvetje in prižigate svečke, iskrena hvala.

Žaluječi: vsi, ki smo ga imeli radi

Sporočamo žalostno vest, da je umrla naša nekdanja sodelavka

Dr. Vilma Vlaj-Przybylska

specialistka infektologinja v pokoju

Od nje smo se poslovili v četrtek, 16. novembra 1989, na pokopališču v Murski Soboti. S svojim delom in osebnostjo nam bo ostala v trajnem spominu.

KOLEKTIV SPLOŠNE AMBULANTE MURSKA SOBOTA in TOZD ZDRAVSTVENI DOM MURSKA SOBOTA

*Minile skupne so poti,
ostal nam je samo spomin
na naše srečne dni.
Solza, žalost, bolečina
te zbudila ni,
tiha, mirna je gomila,
kjer počivaš ti.*

V SPOMIN

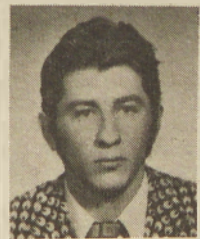
Boleč je spomin na 23. november, ko minevata dve leti žalosti, ko nas je prezgodaj zapustila draga žena, sestra in strina

Agata Antolin

roj. Šandrenko
iz Ižakovec

Tiho in skromno, kot si živela, si odšla tja, kjer ni več trpljenja, ne bolečin. Hvala vsem, ki z lepoto mislijo postojite ob njenem grobu, prinašate rože in prižigate sveče.

Žaluječi: vsi njeni

*Niti zbogom nisi rekel
niti roke nam podal,
smrt te vzela je prerano,
a v naših srcih boš ostal.*

ZAHVALA

Tragično nas je v 39. letu starosti zapustil dragi sin in brat

Jože Vukan

Od njega smo se poslovili v Trzinu v ponedeljek, 13. novembra.

Ohranili ga bomo v trajnem in lepem spominu.

Globoko žaluječi vsi njegovi

*Ko solza po licu polzi,
moj sin mirno spi.
Morja solz bi potočila,
da bi ga lahko zbudila.*

V SPOMIN

20. novembra je minilo leto žalosti in bolečine, odkar nas je zapustil ljubi sin, brat in ujec

Aleksander Hari

iz Križevca 61

Hvala vsem, ki se ga radi spominjate, prižigate sveče ter prinašate cvetje na njegov prerani in tihi dom.

Žaluječi: mama, sestra z možem, Vesna in Igor z družinoma

*Že eno leto v grobu spiš,
a med nami še živiš.
K počitku leglo je telo,
a delo in trpljenje pozabljeno ne bo.*

V SPOMIN

19. novembra je minilo leto žalosti in bolečine, odkar nas je zapustil dragi mož, oče in dedi

Franc Kociper

iz Gančan

Hvaležni smo vsem, ki se ustavite ob njegovem grobu ali pa z lepoto mislijo počastite spomin nanj.

Globoko žaluječi: vsi, ki smo te imeli radi

V SPOMIN

4. decembra je minilo 7 let, odkar je prenehalo biti srce našega dragega moža, očeta, starega očeta in brata

Janeza Nemeta

iz Mačkovec

Odkar te ni več med nami, je naše življenje prazno in pusto. Tvoja prerana smrt je pustila v naših srcih veliko praznine in globoko žalost.

Hvala vsem, ki se ga spominjate, prinašate cvetje in prižigate sveče na njegovem preranem grobu.

Žaluječi: vsi njegovi

Dragi mami

Jožefi Borovič

iz Kroga

Mama, že leto dni Te ni. Praznina postaja vsak dan bolj boleča. Kri je izpita iz Tvojih rok, luč izsesana iz Tvojih oči. Tvoj obraz je bil vedno vester, naše duše je napolnjeval s svetlobo in dobroto.

Tisto poslednjo noč smo slišali Tvoje zadnje besede kot rahlo trkanje na duri naših src: »Ljubite se med seboj!«

Vsi Tvoji

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je po hudi bolezni zapustila

Marija Miko

roj. Horvat
iz Žitkovec

Ob boleči izgubi naše mame se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem, ki so ji darovali cvetje in vence ter jo pospremili na njeni zadnji poti.

Posebna zahvala g. seniorju Novaku za pogrebni obred, pevkam za odpete žalostinke, družini Preispenger in delavcem Doma oskrbovancev Rakičan za vsestransko pomoč.

Žitkovci, 8. 11. 1989

Žaluječa hčerka z družino

*In jaz živim še v ljubljenih
osebah in predmetih,
kakor živeli oni so z menoj
v minulih letih.
Ne, ni te pomorila slana,
ti najljubši in najdražji cver.
Ti za v nebesa si bila izbrana.
ALENKA, tam vidimo se spet.*

24. novembra 1989 mineva leto, odkar si odšla v večnost, naša ljubljena hčerka, sestra in vnukinja

Alenka Balažic

z Melince

Hvala vsem, ki se ustavite ob njenem tistem domu, in ji v spomin poklonite misel, svečko ali cvet.

Ostajamo vsi, ki smo te imeli neizmerno radi

Murska Sobota

Dve jubilentki

Dan republike je za osemletki Edvard Kardelj in Prekmurske brigade v Murski Soboti dvojni praznik. Obenem bodo pedagoški delavci in učenci obeh kolektivov proslavljali tudi 25-letni-
co delovanja.

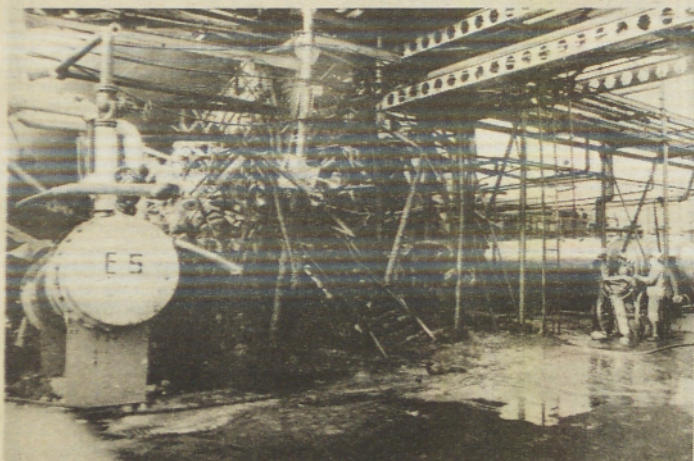
Na OŠ Prekmurske brigade bodo pripravili proslavo v petek, 24. novembra, ko pričakujejo v goste tudi predsednika republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje, dr. Ludvika Horvata, ki bo imel slavnostni govor. Ker je to občinska šola, saj jo obiskujejo otroci (z lažimi duševnimi ali telesnimi motnjami) iz različnih krajev soboške občine, pričakujejo, da se bo na prireditvi zbralo tudi več staršev. Ogledali si bodo lahko razstavo ročnih del učencev in šolske prostore.

OŠ Edvard Kardelj nosi naziv tudi tretja soboška osemletka, ki so jo pred 25 leti predali namenu ravno za dan republike. Ta jubilej bodo proslavili v ponedeljek, 27. tega meseca, na posebni prireditvi v novi športni dvorani. Poleg učencev (sedanjih in nekdanjih) se bo v kulturnem programu predstavil plesni orkester Ernesta Lukača. Pripravljajo tudi razstavo izdelkov in fotografij ter posebno šolsko glasilo Brazde. Tudi oni si želijo, da bi se na proslavi zbralo čim več staršev in drugih obiskovalcev.

Jože Gray

ODSLEJ PROGRAM V STEREO TEHNIKI — V torek zjutraj je na soboškem radiu prvič potekal program z novo opremo v stereo tehniki. Zanimanja in navdušenja ni bilo mogoče prikriti. (Foto: Nataša Juhnov)

EKSPLOZIJA

— V sredo ob 4.30 je v obratu umetnih lepil Ine Naft v Petišovcih odjeknila močna eksplozija. Povzročila je veliko gmočno škodo, k sreči pa se ni nihče poškodoval.

Foto: Š. Sobočan

BLIŽNJICA OD SRCA DO SRCA

● V soboto zvečer sta se soboškemu občinstvu predstavila mešani zbor, ki je imenovan po prvem slovenskem pediatru Bogdanu Derču, in folklorna skupina, oba iz kulturnega društva dr. Lojz Kraigher z Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani. Zbor, ki deluje osem let, vodi Vencoslav Zadravec, folklorno skupino pa Drago Vidovič. Skupini sta v Murski Soboti nastopili že četr-
tič, in to zaradi sodelovanja s kulturnim društvom Tovarne oblačil in perila Mura. Društvi sta se že večkrat lotili skupnih akcij. Tako so pripravili člani kulturnega društva dr. Lojz Kraigher v tovarni Mura likovno razstavo, Murin mešani zbor pa je nastopal na koncertih za bolnike.

Zbor kliničnega centra iz Ljubljane je v osmih letih iz dvanajstih pevcev prerasel v pravi zbor, ki šteje enainštirideset pevcev. Tako zbor kot folklorna skupina sta navdušila občinstvo, saj sta program povežala v prijazno in domače razpoloženje v uri in pol, kolikor je nastop trajal. Mešani zbor, ki je bil okrnjen zaradi dežurstev zdravnikov, se je

Nastop mešanega pevskega zbora in folklorne skupine kulturno umetniškega društva dr. Lojz Kraigher v soboški kinodvorani.

Foto: N. Juhnov

predstavil z zanimivim programom, prijetnim za vsakega obiskovalca, ki jih tokrat v dvorani k sreči ni bilo premalo, bolj rečeno dovolj, kolikor smo jih lahko pričakovali, če upoštevamo, da je bila vstopnina koncerta namenjena obnovi dvorane v soboškem gradu.

Ob koncu koncerta sta si kulturni društvi izmenjali dari-

la, posebnega priznanja pa je bila deležna Marija Rituper iz Mure, ki je bila pobudnica takih srečanj, med drugim pa je tudi vodila seminar pri folklor-
ni skupini v Ljubljani in plesal-
ce naučila goriških plesov, s katerimi so se nam poleg gorenjskih tudi predstavili.

Smilja Gaber

Prizadevanja za varno telovadbo

Po ogledu telovadnice na prvi soboški osemletki lahko zapišemo, da strop še ne pada. Če lahko pade in v kakšnem stanju je, pa naj presodijo gradbeni strokovnjaki, in to čim prej, da ne bi bilo nesreče, predvsem pa ne panike, ki se nas je polotila v svetu staršev, ko smo zvedeli, da je vadba učencev življenjsko nevarna. Pa ne le zaradi stropa, ki je kot grožnja nad glavami, ampak tudi zaradi neustreznih tal. Parket je dotrajal, pravzaprav pa že v udarniških letih, ko je bil narejen, ni bil pravilno položen. Posledice takratnega varčevanja pri materialu so več kot očitne. Parket je valovit, nevarno drseč, predvsem pa so zdravju škodljivi prašni delci, ki jih otroci vdihavajo med telovadbo. Namesto da bi se rekreirali in skrbeli za svoje zdravje, tako le-temu pravzaprav škodujejo. Zato je potrebno parket zamenjati, še prej ugotoviti, kako je s stropom in telovadnico usposobiti — ali pa zapreti.

Seveda je o tem lažje govoriti (in tudi pisati) kot ukrepati v času, ko je sisovska vreča za izobraževanje prazna, osnovnošolski izobraževalni zavod (po zadilu ravnatelja Alojza Šele) namenskih sredstev nima, izvršni svet (pod katerega pristojnost se z novim letom seli v okviru druž-

benih dejavnosti šolstvo) pa tudi ne. Zato njegov podpredsednik Vlado Kerec in predsednik ob-

gih sredstev ne bo dovolj) tudi pri obnovi telovadnice priskočili na pomoč starši. Nazadnje pa tu-

Parket je spolek in valovit, dviga se prah, omet odpada, če bo še strop, pa bo več kot dovolj razlogov za to, da bo potrebno telovadnico na osnovni šoli Dane Šumenjak v Murski Soboti usposobiti, ali pa zapreti. Telovadba, kakršno imajo učenci zdaj, je nevarna, zdravju škodljiva in zato vse prej kot rekreacija. Foto: N. Juhnov

činske frontne organizacije Geza Farkaš tokrat nista imela ideoloških zadržkov ob predlogu predsednika sveta staršev na osnovni šoli Dane Šumenjak, Rudija Cipota; da bi tako kot pri usposobitvi garderobnih omarič (če dru-

di krajevna skupnost in mesto v celoti, saj je nerazumljivo, da ob predpisanih standardih naši otroci nimajo ustreznih možnosti za učenje in imajo namesto zdravju koristne škodljivo ter celo nevarno vadbo. B. Bavčar

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

Huda nesreča pri Nemčavcih

Jesensko-zimski čas prinaša številne prometne pasti, žal pa na to vedno radi pozabimo. Megla je in bo naša stalna spremljevalka, možen pa je tudi jutranji mraz. Vožnjo torej prilagodimo vremenskim razmeram in stanju na cesti.

Vožnja po klancu navzdol je nevarna

15. novembra se je zgodila prometna nesreča v Čentibi. Voznik osebnega avtomobila Janez Meolic iz Lendave je vozil po Čentibi. V križišču pri osnovni šoli je s stranske ceste po klancu navzdol pripeljala kolesarka A. H., ki jo je zaradi neprimerne hitrosti zaneslo v avtomobil. Pri trčenju se je hudo poškodovala.

Izsilil prednost

15. novembra se je zgodila prometna nesreča v Orehovcih. Voznik osebnega avtomobila Ivan Kolbl iz Boračeve se je peljal proti Orehovcem. V križišču s prednostno cesto je izsilil prednost pred voznikom kolesa z motorjem Slavkom Plohlom s Staveškega Vrha. Pri trčenju se je mopedist hudo poškodoval in med prevozom v bolnico umrl.

Zapeljal na rob cestišča

15. novembra se je zgodila prometna nesreča na Ivanjševskem Vrhu. Voznik kolesa z motorjem Branko Kozar iz Ivanjševskega vrha se je peljal proti domu. Zaradi neprimerne hitrosti je zapeljal na rob asfaltiranega cestišča, padel in se hudo poškodoval.

Trčil v drevo

19. novembra se je zgodila prometna nezgoda v Serdici. Voznik osebnega avtomobila Jožef Smej iz Ocinja se je peljal skozi Serdico proti Ocinku. Zaradi domnevnih vinjenosti je zapeljal s ceste na desno stran in trčil v drevo, pri čemer se je hudo poškodoval. Hude poškodbe je dobil tudi njegov sopotnik Franc Čurman iz Ocinja.

V avtomobilu jih je bilo šest

19. novembra se je zgodila huda prometna nesreča pri Nemčavcih. Voznik osebnega avtomobila Karel Jaklin iz Murske Sobotne je vozil iz Martjanec proti M. Soboti. Zaradi neprimerne hitrosti ni obvladal vozila, zato ga je v bla-

gem levem ovinku zaneslo na njivo. Medtem ko je bil avto še v zraku, je iz njega padla sopotnica Sonja Vezer iz M. Sobotne, ki se je lažje poškodovala, voznik in sopotnik Afrim Damiri iz Gostivarja, Helena Kular iz Martjanec, Ksenija Horvat iz M. Sobotne in Ivan Kurbus iz Murske Sobotne pa so se hudo poškodovali. Afrim Damiri je poškodbam na kraju nesreče podlegel. Jaklin je vozil domnevno vinjen.

Predzredna tatu ujeli

14. novembra se je Terezija Jelen iz Mekotnjaka pripeljala z avtobusom v Zgornji Kamensčak in se napotila proti domu. Ko je prišla v gozd, je k njej skočil neznanec in ji iz rok iztrgal torbico, v kateri je imela milijon dinarjev in osebne stvari. Med prerivanjem je Jelenova padla in se lažje poškodovala, storilec pa je s torbico pobegnil. Na podlagi zbiranja obvestil so kmalu ujeli Branka Rajka iz Svetinec, ki je storil omenjeno tatvino. Rajko je začasno v domu oskrbovancev v Lokavcih.

J. D.

VUČJA GOMILA

OTVORITEV ASFALTIRANE CESTE

V nedeljo, 26. novembra 1989, ob 13. uri bodo v Vučji Gomili pripravili slovesnost ob otvoritvi asfaltirane ceste Tešanovci—Selo v dolžini okrog 7 km. Na slovesnosti bo govoril predsednik skupščine občine Murska Sobota Andrej Gerencner, v kulturnem programu pa bodo sodelovali člani kuda Avgust Gašparič iz Vučje Gornje in učenci Osnovne šole Fokovci. Že v soboto pa bo domače kulturno-umetniško društvo pripravilo Veseli večer.

F. M.

PROSENJAKOVCI

Ambulanta dela

Že dober mesec dela v prosenjakovski osnovni šoli nova zobozdravstvena ambulanta, za kar so dali denar Pletilstvo, zdravstveni dom in krajevna skupnost. Ob torkih je odprta za šolsko mladino, ob petkih za odrasle, ob večjem obisku pa bodo delo organizirali še kak drugi dan. Stare prostore zobozdravstvene ambulante so preuredili in opreмили ter jih koristijo za splošno ambulanto. Tako so dobili čakalnico in sestrsko sobo.

mh

Slavnost VVO Gornja Radgona

10 let razvojnega oddelka

Razvojni oddelk Vzgojno varstvene organizacije v Gornji Radgoni praznuje že deset let delovanja. V ta namen so pripravili krajšo slovesnost, ki bo v četrtek (23. novembra) ob 10. uri v prostorih »Vrta«. Hkrati bodo razkazali oddelk in predstavili dejavnost, ki so jo še posebej veseli starši z razvojnimi otroki. Ob tej priložnosti so izdali brošuro, v kateri pa poleg vzgojiteljic pišejo tudi starši.

bbp

O ODBORU ZA KULTURO IN DRUGIH SPREMEMBAH

Predsedstvo občinske kulturne skupnosti v Murski Soboti se je na svoji zadnji seji pri obravnavi sprememb (reorganizacije) družbenih dejavnosti opredelilo za regionalno in dejavnostno zastopnost v okviru republike. V skupščini kulturne skupnosti Slovenije mora biti tudi pomurski predstavnik, so si bili enotni člani, na domačih tleh pa naj se kot skupščinski organ oblikuje posebni odbor za kulturo. Ta programsko izvršilni organ naj bi sestavljali na področju kulture nevtalni, predvsem pa razgledani in neinstitucionalno obremenjeni ljudje, strokovnost odločitev pa bi bila podkrepjena z delom posameznih komisij s člani iz knjižničarstva, založništva, likovne in galerijske dejavnosti, gledališča, glasbe, kinematografije, varstva naravne in kulturne dediščine ter kulture narodnosti.

Medtem ko je o prihodnosti kulture, tako kot o drugih družbenih dejavnostih (z izjemo zdravstva, ki bo povsem v republiški domeni), še veliko nejasnega, pa je občinska strokovna služba pripravila jasn prikaz sredstev in obstoječih povprečnih stopenj za posamezno dejavnost v občinski kulturni skupnosti. Z njene svobodne menjave prehajata v republiško kulturno skupnost muzej in galerija, medtem ko velja za knjižnico to le pogojno, saj o tem še ni poenotenosti. Kot tudi po mnenju kulturnih delavcev več ne sme biti zavajanja o kulturni stopnji in zato tisti njen del, ki je namenjen za informativno dejavnost, točen od ostalega. Posebej so v omenjenem prikazu sredstev in veljavnih povprečnih stopenj sredstva za akcije spomeniškega varstva, vzdrževanje kulturnih objektov, med sredstvi za določene namene tista za obnovo gradu in usposobitev gledališke dvorane, za nakup knjig ter drugih akcij, ki so povezane s 50-odstotnim deležem programa republiške ter tiste, ki so v programu občinske kulturne skupnosti.

B. Bavčar

OBVESTILO BRALCEM!

Prihodnja številka Vestnika bo zaradi praznika, dneva republike izšla že v torek, 28. novembra. Naročniki opozorite vaše poštarje, da vam ga zagotovo prinesejo že pred praznikom.

NAGRAJENCI PIVOVARNE UNION

Računalnik je tokrat izžrebal 31 naših zvestih naročnikov:

1. NIKOLAJ CIMER
2. FRANCI HORVAT
3. ŠTEFAN MAČEK
4. JANEZ SMODIŠ
5. KAREL FARTEK
6. ŠTEFAN KRPIČ
7. KALMAN ŠAFRAN
8. ZOLTAN KALAMAR

9. LUDVIG RITUPER
10. ŠTEFAN REZONJA
11. TIBOR TEHLJAN
12. JOŽE IVANČIČ
13. JANEZ ŽALUK
14. FRANCI HORVAT
15. MARTIN STEBER
16. IGOR MAGOČ
17. MARTJA KAUCIČ
18. JANEZ MAGOČ
19. MARILJA KOROŠAK
20. MIROSLAV FRAS
21. MARILJA ČERILJAVIČ
22. JOŽE KOZAR
23. VIKTOR ŽALEC
24. STANIKO KUZMČIČ
25. FERDINAND UNGEN
26. ZOLTAN JONAS
27. MARILJA KOBAL
28. SLAVKO HORVAT

29. MIROKO KRAMER
30. LEOPOLD FIJUS
31. MIHA BARANJA

ČESTITAMO!

Tokrat smo izžrebali 31 naročnikov, ker nam je računalnik izbral, med prejšnjimi žrebanci, naročnika Franca Rantašo iz ZRN kar dvakrat. Nagrade dregnite v POTROŠNIKOVI prodajalni DISKONT, Kidričeva ulica Murska Sobota. Pravočasno posanite naročnik VESTNIKA, saj vas v bodoče čakajo nova presenečenja!

- KOČLJEVA 48
- RAKOČAN, VRHNA 3
- ŠENCERJEVO NASE, N. R.
- BAKOVI, Nova 4
- ŠALAMENCI 70
- PROSEČKA VAS 11
- STANJEVCI 93
- DOMANJŠEVCI 24

- VUČJA GOMILA 66
- ČENTIBA 13 A
- MARTJANCI N. H.
- STREHOVCI 62
- ŠT. KOVAČA 12
- MELUNCI 118/C
- PARTIZANSKA 4
- G. BISTRICA 137
- BRANOSLAVCI 24
- SP. KRAPJE 50
- PREČETINCI 9 A
- DREHOVSKI VRH 41
- GRADSKO 55 A
- MELE 13
- ŽEPOVCI 87
- JURJ 12 C
- KUZMA 104
- STRUKOVCI 32
- MARILJA REKA 49
- 3167 BURGDOFF Am Gornjem-2 ZRN
- bol 6
- ŠTANJINGROVA 4
- BAČKOVA 1
- NEMČAVCI 1

- 69000 MURSKA SOBOTA
- 69000 MURSKA SOBOTA
- 69000 MURSKA SOBOTA
- 69000 MURSKA SOBOTA
- 69201 PUČONCI
- 69202 MAČKOVCI
- 69203 PETROVCI
- 69206 KRŽEVCI V PREKM.
- 69208 FOKOVCI
- 69220 LENDAVA
- 69221 MARTJANCI
- 69223 DOBROVNIK
- 69224 TURINŠČE
- 69231 BELTINCI
- 69231 BELTINCI
- 69232 ČRENŠOVCI
- 69240 LJUTOMER
- 69241 VERŽEJ
- 69243 BUČKOVCI
- 69250 GORNJA RADGONA
- 69251 TIŠINA
- 69252 RADENCI
- 69253 APAČE
- 69262 ROGAŠOVCI
- 69263 KUZMA
- 69265 BODOVCI
- 61420 TRBOVLJE

- 62234 BENEDIKT
- 62234 BENEDIKT
- 69000 MURSKA SOBOTA